

**GAZETA**

ISSN 1642-6797

# UNIwersYTECKA

**PRACOWNIKÓW I STUDENTÓW UNIwersYTETU RZESZOWSKIEGO**

*Rzeszów*

*maj-czerwiec 2013 Nr 3/2013 (78)*



# PREZYDENT BRONISŁAW KOMOROWSKI W UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM (16 MAJA 2013 R.)

Foto: E. Wójcikiewicz i Zebra Studio





# Prezydent Bronisław Komorowski z wizytą w Uniwersytecie Rzeszowskim

16 maja 2013 r. prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski gościł w Uniwersytecie Rzeszowskim na zaproszenie rektora prof. Aleksandra Bobko, z okazji uroczystego otwarcia Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej.

Na początku uroczystości JM Rektor powitał Prezydenta RP oraz zaproszonych gości. Prof. Aleksander Bobko w swoim przemówieniu dziękował wszystkim, którzy przyczynili się do powstania tego pięknego i niezwykłego obiektu, który jest przykładem zmiany cywilizacyjnej i kulturowej. Rektor podjął także rozważania nad tym, od czego rozpoczęto w UR zmiany, jak osiągnęliśmy ten sukces i dokąd zmierzamy. Wyraził też nadzieję, że to wspaniałe Centrum Naukowe będzie wyznacznikiem cywilizacyjnego standardu, do którego, poprzez żmudną pracę, zmierzamy.

W dalszej części spotkania dr hab. Józef Cebulski, w formie multimedialnej zaprezentował nowy obiekt Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W ostatniej części tej uroczystości prezydent Bronisław Komorowski wraz z rektorem prof. Aleksandrem Bobko dokonali

symbolicznego przecięcia wstęgi. Następnie biskup rzeszowski Kazimierz Górny poświęcił nowo otwarty obiekt. Wydarzeniu towarzyszył występ chóru akademickiego, który wykonał pieśń „Gaude Mater Polonia”.

Zabierając głos, prezydent Bronisław Komorowski zwrócił uwagę na konieczność umiejętnego wykorzystywania zdobyczy naukowych w gospodarce. Przypomnił, że Polska chlubi się tradycjami naukowymi, że powstają nowoczesne centra, kampusy, laboratoria oraz że istotne są dla kraju jak najdalej idące osiągnięcia naukowe. Zauważył jednocześnie, że polską słabością jest niezdolność, albo zbyt mała zdolność współpracy świata nauki i sukcesów naukowych ze światem praktyki gospodarczej i z biznesem. „Dlatego chciałbym serdecznie życzyć wszystkim - mówił Prezydent - abyście Państwo potrafili położyć ten szczególny nacisk na takie słowa, jak transfer wiedzy oraz umiejętności i realne możliwości. Bo najpiękniejsze i największe zdobycze naukowe, jeśli nie zostaną wykorzystane w sposób umiejętny i zgodny z zasadami rynkowymi, w gospodarce oraz w praktyce, oczywiście mogą dawać satysfakcję, nie dając przyrostu potencjału” – podkreślił Prezydent RP.



Foto: Zebra Studio

Podczas wizyty Prezydentowi towarzyszyli **Olgierd Dziekoński** i **Sławomir Rybicki**, sekretarze stanu w Kancelarii Prezydenta. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego reprezentowała wiceminister **Daria Lipińska-Nałęcz**. Wśród zaproszonych gości byli także obecni m.in. posłanka do Parlamentu Europejskiego **Elżbieta Łukacijewska**, posłowie na Sejm RP: **Krystyna Skowrońska**, **Zbigniew Rynasiewicz** i **Jan Bury**, wojewoda podkarpacki **Małgorzata Chomycz-Śmigiel**, prezydent Rzeszowa **Tadeusz Ferenc**, przewodnicząca Sejmiku Województwa Podkarpackiego **Teresa Kubas-Hul** oraz rektorzy wyższych uczelni Podkarpacia.

Grzegorz Kolasiński

Uniwersyteckie Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej, które powstało w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego woj. podkarpackiego kosztowało prawie 136 mln zł, z czego 115 mln pochodzi ze środków unijnych. Centrum ma prowadzić badania dotyczące m.in. technologii i inżynierii wytwarzania materiałów dla przemysłu, spektroskopii oraz robotyki, informatyki i matematyki stosowanej oraz prognoz finansowych, gospodarczych i społecznych.

Po zakończeniu oficjalnej części uroczystości, prowadzonej przez prorektora ds. nauki prof. Sylwestra Czopka, prezydent RP wraz z władzami uczelni, wojewodą podkarpackim oraz prezydentem miasta Rzeszowa odwiedził laboratorium MBE Technology (Epitaksja z wiązek molekularnych) oraz laboratorium mikroskopii elektronowej i preparatyk. Podczas tego spotkania pani dr hab. prof. UR Magdalena Parlinska-Wojtan wręczyła prezydentowi książkę swojego autorstwa, zatytułowaną „Piękno nanoświata”.

Po zwiedzaniu laboratoriów prezydent Bronisław Komorowski w towarzystwie rektora przeszedł do atrium, gdzie rozmawiał z zaproszonymi gośćmi.

Pod koniec wizyty Bronisław Komorowski wpisał się do Księgi Pamiątkowej Uniwersytetu Rzeszowskiego (wpis pamiątkowy: *Gratuluję Uniwersytetowi Rzeszowskiemu nowego pięknego obiektu, a przede wszystkim wspaniałego rozwoju opartego na kompleksowej ofercie naukowej*) po czym Rektor UR wręczył Prezydentowi prezent w postaci książki „Lotniczy Puck 1911-1950” autorstwa dra hab. prof. UR Andrzeja Olejki.





Foto: E. Wójcikiewicz

## *Prawdziwy sukces jest przed nami*

WYSTĄPIENIE JM REKTORA UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO  
PROF. ALEKSANDRA BOBKO PODCZAS WIZYTY  
BRONISŁAWA KOMOROWSKIEGO, PREZYDENTA RP

Szanowny Panie Prezydencie,

serdecznie witam w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego, dziękuję za obecność – ten dzień na trwałe wpisze się w historię naszej Uczelni.

Witam Panią minister Darię Lipińską-Nałęcz, Pana ministra Olgierda Dziekońskiego, Pana ministra Sławomira Rybickiego i wszystkie osoby towarzyszące Panu Prezydentowi.

Gorąco witam Panie i Panów posłów i senatorów, europosłów, witam Panią Wojewodę, Panią

Przewodniczącą Sejmiku Województwa Podkarpackiego, Prezydenta Miasta i Przewodniczącą Rady Miasta Rzeszowa.

Bardzo serdecznie witam przedstawicieli duchowieństwa z księdzem biskupem ordynariuszem, reprezentantów służb mundurowych.

Cieszę się z obecności przedstawicieli świata biznesu, serdecznie pozdrawiam dziennikarzy mediów centralnych i lokalnych.

Witam rektorów szkół wyższych Podkarpacia.

Witam koleżanki i kolegów: nauczycieli akademickich, administrację uczelni, gorąco pozdrawiam studentów.

W tym uroczystym dniu chciałbym serdecznie podziękować tym, którzy przyczynili się do powstania tego pięknego i niezwykłego obiektu. Nie sposób teraz wymienić wszystkich z imienia i nazwiska. Jako rektor chciałbym zapewnić, że osoby te – poczynając od najwyższych przedstawicieli władzy centralnej po pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego i innych lokalnych instytucji – pozostają w naszej wdzięcznej pamięci.

## Panie Prezydencie, Szanowni Państwo

Spotykamy się tu dziś w atmosferze podniosłego święta. Cieszymy się sukcesem, którego materialnym wyrazem są te piękne mury i najnowocześniejsza aparatura znajdująca się w laboratoriach. Jednak uroczystość ta, oprócz wyzwolenia pozytywnych emocji skłania nas także do refleksji nad tym skąd idziemy, jak osiągnęliśmy ten sukces i dokąd zmierzamy?

Tradycja akademicka Rzeszowa jest stosunkowo krótka. W tym miejscu, gdzie stoi dziś centrum badawcze na miarę światową, 40 lat temu pojawiły się pierwsze obiekty WSP. Na ten sukces złożyły się wielka praca i wysiłek, ale także splot szczęśliwych okoliczności – wygraliśmy swoisty los na loterii i w przyspieszonym tempie znaleźliśmy się w naukowej lidze mistrzów. Czy rzeczywiście dysponujemy drużyną, która podola temu wyzwaniu? Czy też – przez analogię z sytuacją w polskim futbolu – mamy co najwyżej pojedynczych zawodników gotowych do gry na światowym poziomie?

Stoi zatem przed nami karkołomne zadanie: dorównać poziomem badań naukowych standardowi, który wyznacza otwierany dziś obiekt. Konieczny jest wysiłek własny, szersza współpraca z innymi ośrodkami akademickimi – w pierwszej kolejności z Politechniką Rzeszowską (PRz ma już zresztą swój udział w naszym sukcesie, dobrze o tym pamiętamy i jesteśmy wdzięczni) – wreszcie potrzebna jest intensywna współpraca z przemysłem i biznesem. Na tej drodze liczymy także, tak jak do tej pory, na wsparcie władz państwowych

i samorządowych. Dysponując takim centrum nie mamy odwrotu – w Rzeszowie, na Podkarpaciu, muszą być prowadzone badania naukowe na światowym poziomie. Zatem narazie posiadamy narzędzia i możliwości, mamy obiecujący potencjał naukowców i wspaniałą młodzież, ale prawdziwy sukces dopiero przed nami.

## Szanowni Państwo

Chwila, którą przeżywamy, pobudza do jeszcze szerszej refleksji. Sukces Uniwersytetu Rzeszowskiego wpisuje się w skok cywilizacyjny, który jest udziałem całego naszego kraju. Patrząc na ten obiekt, możemy mieć uzasadnione poczucie, że Polska dogania światową czołówkę. Czy jest tak naprawdę? Co kryje się za fasadą tej imponującej bryły? Czy unowocześniając infrastrukturę dokonujemy w Polsce rzeczywiście pozytywnej zmiany cywilizacyjnej i kulturowej na miarę europejską? Jak wygląda nasz system prawny, procedury dostępu do środków publicznych, mechanizmy ich wydawania i rozliczania, kryteria kontroli? Na jakim systemie wartości opierają się nasze działania w przestrzeni publicznej; czy w codziennej pracy jesteśmy słowni, uczciwi, odpowiedzialni za powierzone mienie i podejmowane decyzje? Czy w przestrzeni publicznej znajdujemy miejsce na zaufanie, czy też liczą się tylko, często bezduszne, procedury?

## Panie Prezydencie, Szanowni Państwo

Radość i satysfakcja, która dzisiaj dominuje i napełnia optymizmem, łączy się zatem z wielką troską i poczuciem odpowiedzialności za przyszłość. Wszystkim tu obecnym, a także całemu środowisku akademickiemu Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpacia – zwłaszcza młodemu pokoleniu pracowników naukowych i studentów, dla których w istocie rzeczy zrealizowane zostało to dzieło – życzę sukcesu. Niech to wspaniałe centrum naukowe będzie dla nas wyznacznikiem cywilizacyjnego standardu, do którego poprzez zmuśną pracę musimy chyba dopiero dorastać.

Panie Prezydencie, jeszcze raz dziękuję za zaszczyt, jaki sprawia Pan dziś Uniwersytetowi Rzeszowskiemu swoją obecnością. Dziękuję wszystkim za przybycie na tę uroczystość.

# Z OBRAD SENATU



Foto: E. Wojcietuicz

**25 kwietnia br.** w sali konferencyjnej Biblioteki UR odbyło się 8/123/2013 zwyczajne posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Przewodził mu JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko.

Zgodnie z pkt 1 i 2 porządku obrad odbyły się głosowania tajne w sprawach:

1. uzupełnienia składów: senackiej Komisji ds. Budżetu i Finansów (o 3 osoby) oraz Komisji ds. Dydaktyki i Wychowania (o 1 osobę).
2. kadrowych:
  - mianowania prof. dr hab. Marty Wierzbieniec na stanowisko profesora zwyczajnego (wniosek Rady Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego);
  - zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dr hab. prof. UR Janusza Cywickiego (wniosek Rady Wydziału Sztuki), dra hab. prof. UR Igora Virta i dr hab. Stanisławy Kanas (wnioski Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego) oraz dra hab. Andrzeja Bobca (wniosek Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego).

Pozytywne głosowania w tych kwestiach usankcjonowane zostały uchwałami Senatu.

W dalszej części obrad ocenę dorobku naukowego kadry UR za 2012 r. przedstawił prorektor ds. nauki prof. dr hab. Sylwester Czopek. Senat przyjął do wiadomości to sprawozdanie.

Zatwierdzona została także, rekomendowana przez senacką Komisję ds. Budżetu i Finansów, uchwała na temat przyjęcia sprawozdania finansowego za 2012 r. oraz podziału zysku.

Senatorowie jednomyślnie przyjęli również przedstawione przez rektora UR prof. dra hab. Aleksandra Bobko roczne sprawozdanie z działalności uczelni. W tym kontekście podjęta została uchwała w sprawie oceny działalności Uczelni oraz zatwierdzenia rocznego sprawozdania Rektora.

Jednomyślnie głosowano nad uchwałą (zmieniającą uchwałę 392/03/2012 z 29 marca 2012 r.) w sprawie warunków i try-

bu przyjmowania na studia doktoranckie w roku akademickim 2013/2014 (dla Wydziałów: Biologiczno-Rolniczego, Filologicznego i Socjologiczno-Historycznego).

Senat przyjął ponadto:

3. zmiany w uchwale 436/06/2012 Senatu UR w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Filologicznym (sprawę przedstawił prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat);
4. *Regulaminu ceremoniału akademickiego Uniwersytetu Rzeszowskiego* (w miejsce zapisów z 2003 r.; nowe rekomendowała Senatowi Komisja Statutowa);
5. uchwałę w sprawie służebności przesyłu na działce przy ul. Dąbrowskiego w Rzeszowie na rzecz PGE Dystrybucja SA z siedzibą w Lublinie – Oddział Rzeszów (wniosek kanclerza UR).

W końcowej części obrad JM Rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko zaprosił na uroczyste otwarcie nowego obiektu – Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej (16 maja br.).

Informował także o nowych procedurach związanych z przyznawaniem Medalu Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Dziewiąte w tej kadencji władz zwyczajne posiedzenie Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się **23 maja br.** Tokiem obrad kierował prorektor ds. nauki prof. dr hab. Sylwester Czopek.

Podczas posiedzenia, zgodnie z przyjętym porządkiem, zatwierdzone zostały kolejno:

1. *Strategia rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2013-2020* (rekomendowana przez senacką Komisję ds. Rozwoju Uczelni).
2. Uchwały w sprawach osobowych:
  - mianowania na stanowisko profesora zwyczajnego: prof. dr hab. Zbigniewa Suraja oraz prof. dra hab. Igora Tralle (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy);

- zatrudnienia na stanowisku profesora nadzwyczajnego: dra hab. prof. UR Marka Stanisza (Wydział Filologiczny), dr hab. Ewy Szpunar-Krok (Wydział Biologiczno-Rolniczy), dra hab. Mirosława Zachwiei (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy) oraz (na II etapie) prof. dra hab. n. med. Jerzego Wordliczka (Wydział Medyczny).
  - 3. Uchwała w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2014/2015 (studia I i II stopnia).
  - 4. Uchwała w sprawie zakresu obowiązków nauczycieli akademickich oraz zasad rozliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014.
  - 5. Uchwała w sprawie liczebności grup studenckich.
  - 6. Zmiany w uchwale 434/O6/2012 w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.
  - 7. W sprawach różnych – uchwały w kwestii realizacji następujących projektów:
    - *Termomodernizacja budynków dydaktycznych Uniwersytetu Rzeszowskiego: budynek B8, ul. ks. Jałowego 24 oraz Hala Sportowa, ul. Hoffmanowej 25 w Rzeszowie;*
    - *Przebudowa budynków dydaktycznych nr A2 i A3 w Rzeszowie, przy al. Rejtana 16 w zakresie infrastruktury technicznej oraz przystosowania budynków dla osób niepełnosprawnych;*
    - *Uniwersyteckie Centrum Sportowe – Hala Sportowa (Zalesie).*
- Na koniec posiedzenia prowadzący obrady prof. dr hab. Sylwester Czopek zaprosił zebranych na Święto Uniwersytetu, 4 czerwca br., połączone z uroczystą promocją doktorską oraz wręczeniem: Medali UR, odznaczeń państwowych, Nagród Rektora UR, a także wyróżnienia Lider UR za rok 2012.
- Ponadto prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Wałat przedstawił informacje na temat, zorganizowanego po raz pierwszy przez Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, I Podkarpackiego Festiwalu „KultURalia”.

Małgorzata Dworak

# KRONIKA REKTORSKA

## KRONIKA REKTORA prof. dra hab. Aleksandra Bobko

### 12 marca

Prof. dr hab. Aleksander Bobko przyjął przedstawicieli Uniwersytetu w Saarlandes: prof. dra Volkera Linnewebera, prof. Ingolfa Bernhardta, prof. Rolanda Martia, dr Magdalenę Telus. Była to wizyta w ramach Programu Erasmus i jednym z jej celów było przeprowadzenie wykładów na Uniwersytecie Rzeszowskim.

### 18 marca

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego uczestniczył w konferencji prasowej Instytutu Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu (w Hotelu Rzeszów), poświęconej akcji zachęcającej do wykonywania badań profilaktycznych oraz podnoszenia świadomości w zakresie prowadzenia zdrowego trybu życia. Podczas spotkania z dziennikarzami poruszony został także temat perspektyw rozwoju UR w aspekcie utworzenia kierunku lekarskiego.

### 21 marca

W Pstrągowej, w „Siedlisku Janczar”, podczas konferencji „Nowoczesna, zrównoważona turystyka szansą na przełom gospodarczy powiatu strzyżowskiego” nastąpiło uroczyste przyjęcie Uniwersytetu Rzeszowskiego na członka Stowarzyszenia Klaster Jakości Życia „Kraina Podkarpacie”. Deklaracja członkowska została podpisana przez rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Aleksandra Bobko oraz prezes Klastra Monikę Szymańską.

### 21 marca

W auli Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej, odbyła się konferencja „Idea asystentury rodzinnej w praktyce”. Rektor, prof. dr hab. Aleksander Bobko otworzył konferencję oraz powitał zgromadzonych gości. Organizatorami wydarzenia był Instytut Socjologii Uni-

wersytetu Rzeszowskiego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeszowie i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy.

### 21 marca

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego Aleksander Bobko wziął udział w seminarium naukowym, zorganizowanym w ramach cyklu Rzeszowskich Seminariów Funeralnych. Podczas spotkania wystąpił z wykładem „Filozoficzne rozumienie śmierci”. Wydarzenie zostało zorganizowane przez Instytut Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego.

### 22 marca

Prof. Aleksander Bobko zainaugurował „Dni Otwarte Uniwersytetu Rzeszowskiego” zorganizowane przez Dział Informacji i Promocji oraz Samorząd Studentów UR, skierowane do przyszłych kandydatów oraz studentów uczelni.

### 26 marca

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Aleksander Bobko pogratulował nadania tytułu profesora sztuk plastycznych prof. dr. hab. Tadeuszowi Nuckowskiemu (z Wydziału Sztuki) oraz wręczył dr. hab. inż. Józefowi Gorzelanemu i dr hab. inż. Małgorzacie Dżugan (z Wydziału Biologiczno-Rolniczego) dokumenty potwierdzające zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

### 26 marca

Na ręce rektora prof. Aleksandra Bobko zostały przekazane dwie nagrody dla Uniwersytetu Rzeszowskiego, które odebrał 25 marca, podczas uroczystej gali finałowej w Warszawie dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski – prorektor ds. rozwoju. W kon-



kursie JAKOŚĆ ROKU 2012 nagrodzone zostały dwa projekty: Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz Marketing w sektorze rolno-spożywczym (zrealizowane w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013).

Nagrody dla UR przyznano w dwóch kategoriach: „projekt” - wyróżniając całokształt przedsięwzięcia w zakresie założeń merytorycznych oraz „usługi” - za usługi edukacyjne, które są świadczone na najwyższym poziomie dzięki nowej infrastrukturze. „JAKOŚĆ ROKU” to największy konkurs promujący jakość w Polsce, który organizowany jest przez Biznes Raport i upowszechniany w Dzienniku Gazeta Prawna oraz Economy Life Today.

### 8 kwietnia

Rektor, prof. dr hab. Aleksander Bobko i prorektor ds. rozwoju, dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski podpisali umowę o współpracy z Aoyama Gakuin University w Tokio, która obejmuje m.in. wymianę kadry akademickiej, studentów, prowadzenie wspólnych badań naukowych i projektów. Jest ona efektem rozmów prowadzonych podczas wizyty studyjnej przez grupę pracowników UR w Japonii, w listopadzie 2012 r.

### 10-12 kwietnia

Prof. Aleksander Bobko przebywał w Gandawie (Belgia), gdzie odbyło się spotkanie EUA (European University Association). Debatowano na temat wpływu strategii UE na umiędzynarodowienie szkolnictwa.

### 17 kwietnia

Na zaproszenie prof. Aleksandra Bobko gościła w Uniwersytecie Rzeszowskim młodzież z rzeszowskiej Szkoły Sióstr Pijarek.

### 17 kwietnia

Z inicjatywy Podkarpackiego Obserwatorium Rynku Pracy z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego został powołany zespół ekspertów ds. problemów regionalnego rynku pracy. Podczas spotkania prof. dr hab. Aleksander Bobko pogratulował inicjatywy oraz życzył owocnych wyników podejmowanych działań.

### 18 kwietnia

Prof. dr hab. Aleksander Bobko wziął udział w III konferencji studenckiej „Biotechnologia w nanowymiarze”, zorganizowanej przez Koło Naukowe „Bio+Tech” oraz Samorząd Studentów Pozawydziałowego Zamiejscowego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w Weryni.

### 20 kwietnia

Z inicjatywy Rektora odbyło się spotkanie władz Uniwersytetu Rzeszowskiego z dziekanami, podczas którego zostały poruszone tematy dotyczące strategii rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na najbliższe lata, wykonania budżetu za 2012 r. oraz programu naprawczego, przyjęcia budżetu na 2013 rok, wykorzystania dodatkowej dotacji na podwyżki płac z MNiSW oraz wdrożenia systemu antyplagiatowego. Omówiono także sprawy bieżące, zgłoszone przez dziekanów.

### 22 kwietnia

Prof. dr hab. Aleksander Bobko spotkał się z paniami: Kristin Reil i Tanją Sklarek z Uniwersytetu Hochschule Bremen. Podczas wizyty zostało zawarte porozumienie o współpracy pomiędzy uczelnią w Bremen i Uniwersytetem Rzeszowskim przewidujące wymianę studentów, nauczycieli akademickich i pracowników obu uczelni.

### 22 kwietnia

Rektor wziął udział w III międzynarodowej konferencji anglistycznej poświęconej współczesnym badaniom językoznawczym, literaturoznawczym oraz kulturoznawczym. Wydarzenie zostało zorganizowane z inicjatywy prof. Grzegorza A. Kleparskiego, dyrektora Instytutu i założyciela Rzeszowskiej Szkoły Semantyki Diachronicznej (RSDS) oraz dr Elżbiety Rokosz-Piejko.

### 26 kwietnia

Na ręce prof. dr. hab. Aleksandra Bobko została przekazana nagroda dla Uniwersytetu Rzeszowskiego, którą odebrał dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski 25 kwietnia w Lublinie. Podczas X edycji konkursu „Lubelski Orzeł Biznesu”, organizowanego przez Lubelski Związek Pracodawców, zostały wręczone statuetki „Orla Biznesu” w kilkunastu kategoriach oraz specjalne jubileuszowe i honorowe wyróżnienia. Jedną z nagród, w kategorii PODKARPACKI ORZEŁ BIZNESU X-LECIA Z DIAMENTAMI 2012 – ZA EFEKTY REALIZACJI INWESTYCJI Z UDZIAŁEM ŚRODKÓW UNIJNYCH otrzymał Uniwersytetu Rzeszowski.

Kapituła konkursu, organizowanego pod honorowym patronatem Wojewody Lubelskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego i Prezydenta Miasta Lublina, wyróżniła UR za aktywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej oraz efektywną realizację projektów, które przyczyniają się do budowy i modernizacji potencjału naukowego uczelni, w szczególności za projekt pn. „Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz marketingu w sektorze rolno-spożywczym”, zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

### 3-5 maja

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego przebywał w Bielefeldzie (Niemcy), mieście partnerskim dla Rzeszowa. Podczas uroczystości w miejskim ratuszu, z okazji polskiego Święta Konstytucji, prof. Aleksander Bobko wystąpił z referatem „Universität – Herausforderung für Europa”. W spotkaniu zorganizowanym przez władze Bielefeldu, Konsulat RP w Kolonii oraz Niemiecko-Polskie Towarzystwo uczestniczyli reprezentanci szkolnictwa wyższego, środowisk twórczych i mediów oraz władz miasta, na czele z nadburmistrzem.

### 8 maja

Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizowało IX edycję Targów Pracy na Uniwersytecie Rzeszowskim adresowane do studentów i absolwentów rzeszowskich uczelni wyższych oraz osób poszukujących pracy. Wydarzenie to zainicjował JM Rektor prof. Aleksander Bobko, przy współudziale prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR Wojciecha Walata.

### 9 maja

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego podpisał umowę pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim i organizacją żydowską Chabad Lubawicz Polska (reprezentowaną przez rabina Shaloma Stamblera), dotyczący realizacji projektów edukacyjnych. Dokument ten jest wynikiem wieloletniej współpracy rabina z Zakładem Historii i Kultury Żydów Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, kierowanym przez dra hab. prof. UR Wacława Wierzbieńca. W ramach nawiązanej współpracy odbył się pierwszy z cyklu wykład rabina Shaloma Stamblera, zatytułowany „W co wierzą Żydzi i dlaczego?”.

**13 maja**

Prof. dr hab. Aleksander Bobko spotkał się z prof. Antonim Dudkiem, który wygłosił wykład na Uniwersytecie Rzeszowskim na temat problematyki podjętej w swojej książce „Historia polityczna Polski 1989-2012”.

**15 maja**

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego uczestniczył w IV Forum Innowacji w Rzeszowie, które odbywało się na Politechnice Rzeszowskiej. Tegoroczna tematyka Forum dotyczyła lotnictwa i przemysłu kosmicznego w kontekście przyjęcia Polski do grona członków Europejskiej Agencji Kosmicznej (ESA). W drugim dniu obrad prof. Aleksander Bobko wziął udział w jednym z paneli, gdzie mówił o nowych kierunkach kształcenia i rynku pracy w kontekście rozwoju przemysłu kosmicznego w Polsce.

**16 maja**

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej Bronisław Komorowski gościł w Uniwersytecie Rzeszowskim na zaproszenie rektora prof. Aleksandra Bobko z okazji uroczystego otwarcia Uniwersyteckiego Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej. Podczas uroczystości Bronisław Komorowski, wraz z prof. dr. hab. Aleksandrem Bobko dokonali przecięcia wstęgi oraz otwarcia Centrum, po czym biskup rzeszowski Kazimierz Górny poświęcił obiekt. Wydarzeniu towarzyszył występ chóru akademickiego, który wykonał pieśń „Gaude Mater Polonia”.

**16 maja**

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego wziął udział w barwnym korowodzie studenckim, który przeszedł ulicami Rzeszowa w ramach I Podkarpackiego Festiwalu Kultury Studenckiej „KultURalia 2013”. Rektor wraz z władzami miasta Rzeszowa oraz regionu przywitał wszystkich studentów zgromadzonych na rzeszowskim Rynku, następnie prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc przekazał symboliczny klucz studentom UR.

**18 maja**

W dużej auli UR odbyło się spotkanie autorskie z prof. Normanem Daviesem, które otworzył rektor prof. dr hab. Aleksander Bobko. Wydarzenie to odbywało się w ramach I Festiwalu Kultury Studenckiej „Kulturalia 2013”, zorganizowanego przez

Instytut Historii UR przy współpracy z Europejską Akademią Dyplomacji. Spotkanie - mające formułę dialogu - koncentrowało się na kwestiach przedstawionych w rozdziale poświęconym Galicji, który jest częścią najnowszej publikacji prof. Daviesa zatytułowanej „Zaginione królestwa”.

**20 maja**

Dr hab. Andrzej Bobiec z Wydziału Biologiczno-Rolniczego otrzymał od Rektora UR dokumenty potwierdzające zatrudnienie na stanowisku profesora nadzwyczajnego.

**21 maja**

W nowym obiekcie Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się konferencja pn. „Symposium on nanostructured materials - nano 2013” („Symposium materiałów nanostrukturalnych - NANO 2013”) związana z otwarciem Centrum Mikroelektroniki i Nanotechnologii (CMiN). Podczas niej 50 uczonych z 12 krajów Europy prezentowało najnowsze wyniki badań. Oficjalnego otwarcia dokonał rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Aleksander Bobko wraz z dyrektorem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju prof. dr. hab. Krzysztofem Janem Kurzydłowskim. W tym samym dniu odbyła się konferencja prasowa, podczas której rektorzy UR, prof. K. J. Kurzydłowski i pracownicy CMiN przedstawili informacje o celach i zadaniach związanych z przyszłością nowego obiektu.

**22-24 maja**

Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich (KRUP), którego gospodarzem był Uniwersytet w Białymstoku. Rektorzy 20 uczelni zrzeszonych w KRUP spotkali się w stolicy Podlasia, a przez kolejne 2 dni obradowali w Wilnie. Dyskutowano o bieżących sprawach polskich uniwersytetów. Omawiali między innymi możliwe warianty realizacji podwyżek wynagrodzeń dla pracowników uczelni zaplanowanej w tym roku, koncentrując się na sposobie podziału środków. Uczestnicy spotkania przyjęli także uchwałę, która jest skierowana do minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. Barbary Kudryckiej, dotyczącą dalszego zmniejszania środków przeznaczanych na dotacje statutowe dla uczelni, co ma miejsce w ostatnich kilku latach.

*Opr. Grzegorz Kolasieński*

## KRONIKA PROREKTORA DS. NAUKI prof. dra hab. Sylwestra Czopka

**23 marca**

Podczas III Sympozjum Stowarzyszenia Idokan Polska nt. „Sztuki walki w badaniach naukowych”, zorganizowanego m. in. przez Wydział Wychowania Fizycznego oraz Stowarzyszenie Idokan Polska prorektor ds. nauki wręczył Lotharowi Sieberowi Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego.

**9 kwietnia**

Prorektor Sylwester Czopek przebywał w Drohobyczu na Ukrainie, na zaproszenie władz tamtejszego uniwersytetu. Celem wizyty było ustalenie zasad współpracy na najbliższe lata.

**13 kwietnia**

Prorektor ds. nauki w towarzystwie JM Rektora Aleksandra Bobko brał udział w otwarciu VI Tygodnia Polonistów.

**18 kwietnia**

Na Wydziale Wychowania Fizycznego miała miejsce I Międzynarodowa Konferencja Naukowa Studentów i Młodych Pracowników Nauki, zorganizowana przez Studenckie Towarzystwo Naukowe, Zakład Kształcenia i Organizacji Europejszyk (Wydziału Wychowania Fizycznego UR) oraz European Academy for Carpathian Euroregion „Biomedyczne i humanistyczne podstawy i uwarunkowania wychowania fizycznego i sportu”. Uroczystego otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Sylwester Czopek.

**20 kwietnia**

Prorektor ds. nauki wziął udział w spotkaniu Kolegium Rektorskiego z dziekanami wydziałów. Odbyło się ono w sali

senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego. Omawiano bieżące zagadnienia związane z funkcjonowaniem uczelni.

### 23 – 24 kwietnia

Prorektor ds. nauki wziął udział w XXIX Rzeszowskiej Konferencji pt. „Badania archeologiczne prowadzone na terenie południowo-wschodniej Polski, zachodniej Ukrainy i północnej Słowacji” odbywającej się w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

### 25 kwietnia

Na Wydziale Ekonomii odbyła się I Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa „Rozwój Gospodarczy Miast i Regionów”. W wydarzeniu wzięli udział reprezentanci kilkunastu kół naukowych z polskich uczelni, a także studenci i ich opiekunowie z Państwowej Akademii Finansów z Ukrainy. Otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Sylwester Czopek.

Opr. Małgorzata Grygiel-Rożek

## KRONIKA PROREKTORA DS. ROZWOJU dra hab. inż. prof. UR Czesława Puchalskiego

### 11 marca

W Uniwersytecie Rzeszowskim przebywali nauczyciele akademicy z Uniwersytetu w Saarlandes: prof. Dr Volker Linneweber, prof. Ingolf Bernhardt, prof. Roland Marti i dr Magdalena Telus. Po rozmowach z dr. hab. inż. prof. UR Czesławem Puchalskim goście - w towarzystwie prorektora ds. rozwoju – zwiedzili naukowe centra w obiekcie przy ul. prof. Pignonia. Główną częścią wizyty, organizowanej w ramach Programu Erasmus, były wykłady dla naszej społeczności akademickiej.

### 15 marca

Prorektor ds. rozwoju otworzył Wystawę Malarstwa Sekcji Plastycznej Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Czytelni Prasy Bieżącej Biblioteki UR.

### 19 -20 kwietnia

Prorektor Czesław Puchalski uczestniczył w posiedzeniu Uniwersyteckiej Komisji Finansowej na Uniwersytecie Łódzkim, podczas którego dyskutowano nt. systemu zarządzania uczelnią oraz wysłuchano wystąpienia dra Rafała Majdy, kanclerza UŁ nt. *Systemu zarządzania finansami Uczelni – centralizacja vs decentralizacja*.

### 25 kwietnia

Prof. Czesław Puchalski, prorektor ds. rozwoju na uroczystej gali finałowej w Lublinie odebrał  **nagrodę PODKARPACKI ORZEŁ BIZNESU X-LECIA Z DIAMENTAMI 2012 dla Uniwersytetu Rzeszowskiego w kategorii „za**

**efekty realizacji inwestycji z udziałem środków unijnych”**. Kapituła konkursu organizowanego pod honorowym patronatem Wojewody Lubelskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego i Prezydenta Miasta Lublin wyróżniła Uniwersytet **za aktywne pozyskiwanie środków z Unii Europejskiej oraz efektywną realizację projektów, które przyczyniają się do budowy i modernizacji potencjału naukowo-uczelnianego**, w szczególności za projekt pn. **„Uruchomienie kompleksu naukowo-dydaktycznego ZALESIE - Regionalne centra innowacji i transferu technologii produkcji, przetwarzania oraz marketingu w sektorze rolno-spożywczym”** zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

### 29 kwietnia

Prorektor ds. rozwoju UR uczestniczył w posiedzeniu Rady Naukowej Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze, podczas którego omawiano realizację wspólnych projektów badawczych w zakresie technologii bioenergetycznych.

### 30 kwietnia

Dr hab. inż. prof. UR Czesław Puchalski uczestniczył w posiedzeniu Rady Użytkowników Rzeszowskiej Miejskiej Sieci Komputerowej, które odbyło się na Politechnice Rzeszowskiej. Podczas spotkania omawiano plany inwestycyjne na rok 2013.

Opr. Gabriela Pawłowska

## KRONIKA PROREKTORA DS. STUDENCKICH I KSZTAŁCENIA dra hab. prof. UR Wojciecha Walata

### 23 marca

Z inicjatywy Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji - Oddział w Rzeszowie, Caritas Diecezji Rzeszowskiej oraz Fundacji Caritas na rzecz budowy Regionalnego Ośrodka Rehabilitacyjno-Edukacyjnego dla Dzieci i Młodzieży, z udziałem władz miasta i województwa, przedstawiciele resortu zdrowia, parlamentarzystów obradował w Rzeszowie Sejmik Rehabilitacyjny Województwa Podkarpackiego. Uniwersytet Rzeszowski reprezentował dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

### 10 kwietnia

Podczas posiedzenia Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia, pod przewodnictwem prorektora Wojciecha Walata, dyskutowano nad preliminarzem kosztów studiów niestacjonarnych oraz założeniami do projektu uchwały w sprawie liczebności grup studenckich.

### 11 kwietnia

Prorektor ds. studenckich i kształcenia zainaugurował ogólnopolską konferencję naukową pt. *Funkcja ochronna prawa pracy a problemy współczesności...* Konferencja, zorganizowana przez Zakład Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, przy współpracy z Urzędem Marszałkowskim oraz Okręgowym Inspektoratem Pracy w Rzeszowie, odbyła się w Urzędzie Marszałkowskim.

### 15 kwietnia

Miało miejsce, zorganizowane przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego, pasjonujące i inspirujące spotkanie z dwoma absolwentami Uniwersytetu Rzeszowskiego: mgr. inż. Pawłem Lenarem i mgr. inż. Michałem Susfałem, którzy opowiedzieli o swojej drodze do sukcesu, roli wykształcenia

i osiągnięciu wymarzonego stylu życia. Zaprezentowali także alternatywne formy przedsiębiorczości, budowania kariery i finansowego sukcesu. Gości przywitał dr hab. prof. UR Wojciech Walat.

### 17 kwietnia

Z inicjatywy Podkarpackiego Obserwatorium Rynku Pracy z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie oraz Biura Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego został powołany Zespół Ekspertów ds. problemów regionalnego rynku pracy. W wydarzeniu uczestniczyli JM Rektor UR prof. dr hab. Aleksander Bobko oraz prorektor dr hab. prof. UR Wojciech Walat, który otrzymał powołanie na członka Zespołu Ekspertów ds. problemów społecznych, kierunków rozwoju przedsiębiorczości i systemu edukacji, sytuacji absolwentów na regionalnym rynku pracy oraz tworzenia sieci współpracy pomiędzy instytucjami edukacji i pracodawcami. Zaplanowano cykl czterech debat na temat problemów regionalnego rynku pracy. Ma to sprzyjać wypracowaniu odpowiednich relacji i usankcjonowań między absolwentami i instytucjami edukacyjnymi a przedstawicielami podkarpackich pracodawców.

### 18-19 kwietnia

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat uczestniczył w obradach Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej w Pobierowie. Głównym tematem prac było przygotowanie uwag do założeń nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym.

### 20 kwietnia

Prorektor Wojciech Walat wziął udział w spotkaniu Kolegium Rektorskiego z dziekanami, na którym omawiano bieżące sprawy związane z działalnością UR.

### 23 kwietnia

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainaugurował, organizowany przez Wydawnictwo UR, kiermasz antykwaryczny.

### 25 kwietnia

Podczas kwietniowego posiedzenia Senatu UR prorektor ds. studenckich i kształcenia przedstawił propozycje zmian w uchwale 436/06/2012 w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Filologicznym. Użytkowały one akceptację zebranych.

### 3 maja

Prorektor Wojciech Walat reprezentował władze Uniwersytetu Rzeszowskiego w obchodach Święta Konstytucji 3 maja, zorganizowanych przez Prezydenta Miasta Rzeszowa.

### 8 maja

Prorektor ds. studenckich i kształcenia dr hab. prof. UR Wojciech Walat zainaugurował *IX Uniwersyteckie Targi Pracy* na Uniwersytecie Rzeszowskim. W ramach tego wydarzenia (zorganizowanego przez uczelniane Biuro Karier) odbył się cykl spotkań i szkoleń (m.in. *Jestem przedsiębiorczy na rynku pracy*, *Tajniki Assessment Center – niestandardowe techniki selekcji kandydatów do pracy*, *Radzenie sobie ze stresem*), mających na celu aktywizację zawodową studentów i absolwentów UR, sprecyzowanie zawodowych umiejętności i oczekiwań. Targi umożliwiły ponadto wszystkim chętnym bezpośredni kontakt z wystawcami, pracodawcami, przedstawicielami wiodących instytucji Podkarpacia i nie tylko.

Odbyło się kolejne posiedzenie Uczelnianej Komisji ds. Kształcenia, podczas której zaaprobowano projekty uchwał: w sprawie liczebności grup studenckich oraz w sprawie zasad

ustalania w roku akademickim 2013/2014 zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, w tym rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, wymiaru zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk, zasad obliczania godzin dydaktycznych oraz w sprawie zasad i trybu powierzania zajęć dydaktycznych w wymiarze przekraczającym liczbę godzin ponadwymiarowych określoną w ustawie. Ustalono także ostateczny sposób obliczania limitu przyjęć na studia niestacjonarne.

### 10 maja

Na zaproszenie prezydenta Rzeszowa Tadeusza Ferencza Prorektor ds. Studenckich i Kształcenia wziął udział w spotkaniu z rektorami rzeszowskich uczelni, w trakcie którego omówiono kwestie kształcenia studentów zagranicznych.

### 16 maja

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat uczestniczył w otwarciu **Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej, z udziałem Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego**.

Wraz z przedstawicielami władz Uniwersytetu, miasta Rzeszowa oraz studentów prorektor ds. studenckich i kształcenia zainaugurował I Podkarpacki Festiwal KultURalia 2013. Wcześniej ulicami Rzeszowa przeszedł wielki korowód – barwna parada studentów.

### 17 maja

Prorektor Wojciech Walat zainaugurował Forum Akademickich Ośrodków Nauczania Języków Obcych Szkół Wyższych Województwa Podkarpackiego - *Aktualne trendy w nauczaniu języków obcych w szkołach wyższych*, które zorganizowane zostało przez Centrum Nauki Języków Obcych Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Studium Języków Obcych Politechniki Rzeszowskiej.

### 23 maja

W trakcie 9/124/2013 zwyczajnego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego prorektor ds. studenckich i kształcenia rekomendował następujące projekty uchwał: w sprawie warunków i trybu rekrutacji oraz form studiów na poszczególnych kierunkach w roku akademickim 2014/2015 (studia I i II stopnia); zakresu obowiązków nauczycieli akademickich oraz zasad rozliczania godzin dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014 r.; uchwałę w sprawie liczebności grup studenckich, a także zatwierdzenia zmian w uchwale 434/06/2012 w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów na Wydziale Biologiczno-Rolniczym. Senat zaakceptował te regulacje.

### 5 maja

Dr hab. prof. UR Wojciech Walat wziął udział w spotkaniu inauguracyjnym działalności Małego Uniwersytetu (w nowo otwartym **Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej**). MUR powstał z myślą o rozwoju dziecięcych zainteresowań, intelektu, ciekawości i pasji. Ma zachęcać do kreatywnej formy spędzania wolnego czasu, uwrażliwiać na kulturę, inspirować do własnych badań i poszukiwań. Na spotkaniu obecni byli przyszli studenci wraz z rodzicami, którym (przy udziale reprezentantów wszystkich wydziałów Uniwersytetu) przedstawiona została, w formie pokazów, atrakcji i ciekawostek, przyszła oferta edukacyjna. Zajęcia na Małym Uniwersytecie rozpoczną się w październiku br.

Opr. Małgorzata Dworak

Renata Jurasieńska

# Mały Uniwersytet Rzeszowski

**M**ały Uniwersytet Rzeszowski (MUR) został powołany przez JM Rektora w celu promocji nauki oraz sztuki. Zajęcia z najmłodszymi mają na celu rozwijać dziecięcą ciekawość, propagować edukację i zachęcać do poznawania świata. Pierwszy uniwersytet dziecięcy powstał przy **Uniwersytecie w Tybindze w 2002 roku**. Od pierwszego wykładu cieszył się ogromną popularnością wśród dzieci i rodziców. Wkrótce przy innych niemieckich uniwersytetach powstało 70 takich placówek, a następnie pojawiły się one i w innych krajach europejskich. W Polsce uniwersytety dziecięce powstały w 2007 roku w Krakowie, Warszawie, Poznaniu i Łodzi.

**W sobotę 25 maja** w Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej odbyła się **konferencja inau-**

**gurująca działalność MUR**. Na początku przyszli studenci, którzy wraz z rodzicami zgromadzili się w auli, dowiedzieli się, co to jest MUR i jak zostać studentem (informacje przedstawiła dr **Renata Jurasieńska**, pełnomocnik rektora UR ds. organizacji uniwersytetu dziecięcego) oraz poznali logo MUR, którego autorem jest prof. UR Wiesław Grzegorzczuk z Wydziału Sztuki. Wysłuchali też wprowadzenia prorektora UR ds. studenckich i kształcenia dr. hab. prof. UR Wojciecha Walata. Następnie dr Rafał Hakalla i mgr Zenon Sacharczuk z Instytutu Fizyki zaprosili dzieci do Klubu Odkrywców Fizyki. Tam były całusne balony; gwoździe wbijane bananem; kruszące się róże, chrupki, przy jedzeniu których dymi z nosa i ust (zmrożone wcześniej w ciekłym azocie); magiczne świetlówki, służące jako wykrywacz kłamstw; napis „Lubię chodzić do szkoły”, przed którym nagle w ciemno-



Foto: E. Krzyżanowska (2)



ści pod wpływem promieniowania ultrafioletowego pojawiało się słowo „NIE”, wzbudzając wesołość sali; „wybuchy” przy zetknięciu ciekłego azotu z gorącą wodą; worki na śmieci wykorzystywane do badania pojemności płuc małych ochotników oraz picie wody z kubka za pomocą dmuchania.

Po pokazie przyszedł czas na zwiedzanie przygotowanych w holu budynku stoisk, na których wydziały UR prezentowały swoją ofertę dla małych studentów. Były tu m.in. modele anatomiczne (m.in. szkielet człowieka, którego każdy mógł dotknąć), ćwiczenia kształtujące równowagę z wykorzystaniem platform tensometrycznych, piłek Bobath, taśm Thera-Band oraz interaktywne gry, zrozumiałe nawet dla najmłodszych uczestników imprezy. To oferował Instytut Fizjoterapii. Lalkami-bobasami, które można było karmić i przewijać – zachwycały się szczególnie dziewczynki na stoisku Instytutu Położnictwa. Fantom do nauki sztucznego oddychania i specjalistyczne nosze ratownicze, na których można było się położyć pokazywał Instytut Ratownictwa Medycznego.

Kula plazmowa do prezentacji wylądowań atmosferycznych i kołyska Newtona, ilustrująca prawo zachowania pędu i energii podczas sprężystego zderzenia kul „kusily” dzieci na stoisku Instytutu Fizyki. Kolorowe kostki i inne wspaniałe bryły z papieru uczyły dzieci wykonywać mistrzynię orgiami z Koła Matematyków. Możliwość samodzielnego zamrożenia kwiatka w ciekłym azocie przyciągała nie tylko najmłodsze dzieci do stoiska przygotowanego przez studentów inżynierii materiałowej. Roboty „łażące” po całym holu były wielką atrakcją stoiska mechatroniki. Od gospodarzy stoiska filologii polskiej można było dowiedzieć się ciekawych rzeczy o pochodzeniu, znaczeniu i częstotliwości występowania w Polsce swojego imienia. Uniwersyteckie Centrum Nauki Języków Obcych kusilo m.in. cukierkami z łacińskimi sentencjami.

Kolonie drożdżowe i bakteryjne rosnące na płytkach Petriego oraz skosach agarowych, tęczę, ogród chemiczny, lawę, pastę słońca, czy próbę lustra srebrowego mogli zobaczyć przyszli studenci MUR na stoisku Pozawydziałowego Zamiejscowego Insty-

tutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych w ramach pokazów „Biotechnologii w innym wymiarze” oraz bloków „Świat spod mikroskopu” i „Drobnoustroje rządzą światem”. Owady zakłete w bursztynie i kropli wody pokazywał dzieciom Wydział Biologiczno-Rolniczy, na stoisku którego można było również samodzielnie zrobić jogurt.

Możliwość namalowania własnego dzieła na płótnie malar skim rozpiętym na blejtramie oraz wykonania własnoręcznie grafiki z wykorzystaniem prasy graficznej przyciągały dzieciaki do stoiska Wydziału Sztuki. I rodzicom wcale nie przeszkadzało, że ich pociechy odchodziły od niego umorusane farbami. Pracownicy Wydziału Ekonomii zapewniali dzieci (pokazując prezentację multimedialną), że na zajęciach uczą ich m.in. negocjować i pomnażać pieniądze, opowiedzą, jak i po co powstają reklamy oraz dlaczego warto płacić podatki; zaś Wydział Prawa i Administracji obiecywał ciekawe zajęcia z kryminalistyki, symulację rozprawy sądowej oraz dyskusje o odpowiedzialności karnej nieletnich. Studenci tego wydziału przechadzali się ubrani w mundury policjantów, wzbudzając niemałą sensację w akademickim obiekcie.

U archeologów można było nauczyć się lepić z gliny naczynia, dowiedzieć się, jak się kiedyś ubierano, czym i jak walczone, a także wcielić się w archeologa i samodzielnie wykopać z piasku fragmenty naczyń ceramicznych.

Studentki Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego umiały zwiędzającym czas uroczym śpiewem, akompaniowali im pracownicy tegoż wydziału.

Okragłe pomarańczowe zagłębienie na środku holu zagospodarował Wydział Wychowania Fizycznego razem z Centrum Sportu i Rekreacji. Zabawy z chustą animacyjną oraz różnymi przybarami zachwyciły, a rewelacyjne pokazy freestyle, żonglerki piłką nożną studentów I roku WF oraz wspaniały pokaz akrobatyczny **Delfiny Przeszłowskiej** (studentki technologii żywności i żywienia) oraz **Bartka Byjosia** (studenta WF) – zwycięzców 5. edycji „Mam Talent”, zostały nagrodzone brawami przez wszystkich!

Ogromne wzięcie miały pyszne krówki w różowych papierkach z logo UR oraz lizaki zamknięte w czworoscianach foremnych, a także uniwersyteckie ołówki i baloniki, które czekały na dzieci na wszystkich stoiskach. Choć pewnie studenci Wydziału Medycznego, którzy na ogromnym modelu szczęki, równie ogromną szczoteczką, uczyli dzieci poprawnie myć zęby, nie byli zachwyceni taką ilością słodyczy...

Jestem przekonana, iż ta konferencja przekonała dzieci, że NAUKA NIE MUSI BYĆ NUDNA i zachęcała ich do uczestnictwa w zajęciach MUR, które rozpoczną się od października. Rekrutacja małych studentów będzie prowadzona we wrześniu. Planowane są trzy 60-osobowe grupy: uczniowie klas 1-3 szkoły podstawowej, uczniowie klas 4-6 szkoły podstawowej oraz gimnazjaliści.

#### **Dr Renata Jurasieńska**

Instytut Matematyki,  
pełnomocnik rektora UR ds. organizacji  
Małego Uniwersytetu Rzeszowskiego

W poprzednim wydaniu Gazety Uniwersyteckiej prof. Sylwester Czopek, prorektor ds. nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim opublikował artykuł „O niektórych problemach związanych z uprawianiem nauki”, który stał się podstawą akademickich debat. W tej GU o najważniejszych sprawach Wydziału Ekonomii pisze dr hab. prof. UR Grzegorz Ślusarz – dziekan Wydziału.

Grzegorz Ślusarz

## WYDZIAŁ EKONOMII w procesie budowy zaufania publicznego

W dobie globalizacji i rosnącej konkurencji, również na rynku edukacyjnym, ważną staje się pozycja uczelni i jej poszczególnych wydziałów oparta na zaufaniu publicznym. Stąd też podejmowane są różne próby stworzenia obiektywnej, porównywalnej metody oceny wiarygodności instytucji, organizacji, na której opiera się zaufanie publiczne. Jedną z nich jest Ranking Szkół Wyższych, przygotowywany od 2000 roku przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy”. Fundacja ta jest niezależną organizacją *non-profit* założoną w 1998 roku w celu wspierania nauki, kultury i edukacji. Radę Fundacji tworzą byli rektorzy i osoby zaufania publicznego. Wspólnie z Konferencją Rektorów Akademickich Szkół Polskich (KRASP) Fundacja prowadzi od 2005 roku program promocji polskiego szkolnictwa wyższego za granicą „Study in Poland”. Przygotowywany przez nią ranking jest jednym z najlepiej znanych na świecie rankingów polskich uczelni wyższych. Publikowany jest na stronach internetowych: [ranking.perspektywy.pl](http://ranking.perspektywy.pl) (w języku polskim) oraz [ranking.perspektywy.org](http://ranking.perspektywy.org) (w języku angielskim). *Jako pierwszy narodowy ranking na świecie uzyskał znak jakości „IREG Approved” IREG Observatory on Academic Ranking and Excellence* (w skrócie: IREG Observatory), instytucji, która jest międzynarodowym stowarzyszeniem *non-profit* zrzeszającym organizacje publikujące rankingi oraz uniwersytety. Celem stowarzyszenia jest umacnianie publicznego zaufania do rankingów i działanie na rzecz lepszego ich rozumienia. Stowarzyszenie *non-profit* IREG Observatory powstało w 2009 i zarejestrowane jest w Brukseli, a jego Sekretariat mieści się w Warszawie. Strona internetowa: [ireg-observatory.org](http://ireg-observatory.org).

W najnowszym polskim Rankingu Szkół Wyższych Fundacji z 2013 roku, **Wydział Ekonomii Uniwersytetu Rzeszowskiego** uplasował się na 23 miejscu w kraju. Jest to awans, w porównaniu z 2010 rokiem, o 10 miejsc – z 33 miejsca, który jest zewnętrznym potwierdzeniem wysiłków na rzecz kształcenia podejmowanych na Wydziale. **Należy podkreślić, że jest to najwyższa pozycja w regionie, spośród wszystkich uczelni oferujących kształcenie na kierunkach ekonomicznych.** Jest ona rezultatem wyczerpanej pracy kadry naukowo-dydaktycznej i prowadzonych badań, których wyniki są publikowane i coraz częściej cytowane. **Szczególnie cieszyć może bardzo wysoka, bo 6 pozycja w kraju uzyskana wg kryterium cytowań opartego na bazie SCOPUS.** Wysoko oceniona aktywność naukowa przynosi się na rozwój naukowy pracowników,

ale również na tak istotną jakość kształcenia, które stanowią ważny element budowy zaufania społecznego.

W praktyce akademickiej największą rolę w budowie zaufania publicznego odgrywają bezpośrednie relacje pomiędzy wydziałem (nauczycielami akademickimi, pracownikami administracji, kierownictwem wydziału) i studentami/absolwentami oraz bezpośrednim otoczeniem, na które składają się podmioty gospodarcze i instytucje, z którymi Wydział Ekonomii współpracuje w ramach prowadzonych badań, odbywanych spotkań i konsultacji, opracowywanych raportów i ekspertyz, prowadzonych kursów i szkoleń oraz dla których przygotowuje przyszłych pracowników. Stąd też w ostatnich latach podjęto szereg działań na rzecz budowy i poprawy tych relacji, tak w procesie podnoszenia wiedzy, kwalifikacji i umiejętności przyszłych absolwentów, jak i w kontaktach zewnętrznych. W konsekwencji prowadzi do podniesienia atrakcyjności oferty Wydziału, jego wizerunku, a nade wszystko poprawy mobilności absolwentów na konkurencyjnym rynku pracy. Działania te związane są z ciągłym doskonaleniem procesu kształcenia w ramach realizowanego programu studiów i dostosowywaniem go do wymogów KRR, ale przede wszystkim opierają się na tworzeniu dodatkowych możliwości zdobywania poszukiwanych na rynku umiejętności, poza obowiązującymi programami kształcenia. **Szczególnie wiele takich inicjatyw zrealizowano w ramach projektu „Budowa potencjału dydaktycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego na poziomie europejskim” (realizowanego w latach 2009-2012), a w jego ramach zadania „Dostosowanie programu kształcenia na kierunku ekonomia do potrzeb rynku pracy i gospodarki opartej na wiedzy (GOW)”.** Jednym z kluczowych elementów tego programu było powołanie Rady Ekspertów, składającej się z przedstawicieli pracodawców i pracowników Wydziału Ekonomii. Rada ta stanowi właśnie załączek budowy wspomnianego systemu współpracy pomiędzy pracodawcami (praktyką gospodarczą) i uczelniami, stanowi forum konsultacyjne związane z wymianą doświadczeń ważnych z punktu widzenia doskonalenia programów kształcenia na Wydziale.

Kontynuowanie wielu form „projektowych” zdobywania dodatkowej wiedzy i umiejętności (warsztaty, debaty, seminaria) jest obecnie możliwe poprzez **Stowarzyszenie Przyjaciół Wydziału Ekonomii „Mercatus”** <http://mercatus.rzeszow.pl/>, które powstało w 2011 roku z inicjatywy władz Wydziału: dziekana

na dra hab. prof. UR Grzegorza Ślusarza i prodziekana dra inż. Bogdana Wierzbickiego. Założycielami są absolwenci, którzy dzięki współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z zagranicznymi uczelniami, mieli okazję zdobywać wiedzę w Wielkiej Brytanii, lub uczestniczyć w programach wymiany studentów w innych państwach Unii Europejskiej. Do najważniejszych osiągnięć Stowarzyszenia zaliczyć należy:

- Gazetkę Studencką „Młodzież i Gospodarka” (www.mig.mercatus.rzeszow.pl), będącą czasopiśmie stworzonym w ramach projektu „Młodzież w Działaniu”. Na jej łamach studenci w przystępny sposób (nie tylko dla studentów ekonomii) opisują ważne – ich zdaniem problemy związane z ekonomią, gospodarką i biznesem.
- Warsztaty Cashflow, współfinansowane ze środków NBP (2 edycje). Są to praktyczne zajęcia dla studentów z udziałem praktyków związanych z finansami, przedsiębiorczością i bankowością. Mają na celu pobudzać aktywność młodych ludzi na rynku pracy oraz przekonywać do odważnego samodzielnego wchodzenia w przedsiębiorczość, przez realizację własnych pomysłów. Tworząca się w ten sposób sieć współpracy pozwala na rozwinięcie działań i kanałów informacji, które skutecznie integrują środowiska studenckie z szeroko pojętym rynkiem pracy.
- Realizację praktyk związanych z bankowością, inwestowaniem i przedsiębiorczością w ramach projektu Młodzieżowej Agencji Pośrednictwa Pracy Wolontarystycznej i Staży.
- Wspieranie procesu dydaktycznego na Wydziale poprzez udział w zajęciach praktyków – członków Stowarzyszenia.

**Za duży sukces Wydziału Ekonomii należy uznać działania związane z umiędzynarodowieniem kształcenia. W ciągu ostatnich pięciu lat 180 studentów Wydziału uzyskało tytuł BA (Hons), czyli licencjata na uczelniach w Wielkiej Brytanii (20% z nich zrealizowało również program magisterski). Współpraca nawiązana jest z kilkoma uczelniami, m.in.: Huddersfield University, Derby University, Coventry University, Preston University oraz Abertay Dundee University.** Wydział jest aktywny również w przestrzeni edukacyjnej Programu Erasmus, z którego korzystają zarówno pracownicy (odbywający staże), jak i studenci (realizujący część programu studiów na uczelniach zagranicznych). W ciągu 5 lat w ramach tego programu z praktyk za granicą skorzystało 17 osób (z czego 14 w firmach w Wielkiej Brytanii), a studia cząstkowe odbyło 57 studentów (35 osób w Hiszpanii, 12 w Danii, 4 w Turcji oraz po 2-3 osoby w Holandii, Niemczech, Czechach i na Węgrzech).

Równocześnie w ramach Erasmus przygotowana została ciekawa oferta edukacyjna na Wydziale Ekonomii w języku angielskim dla studentów zagranicznych. Korzystają z niej głównie studenci z Hiszpanii, Turcji, Słowacji, Węgier, Rumunii. Jej atrakcyjność potwierdza fakt, że nieprzerwanie, od 2005 roku, corocznie przyjeżdża na ekonomię ok. 30 studentów zagranicznych. Ubogacają oni zarówno społeczność akademicką Wydziału, jak i Uniwersytetu.

Nową, obiecująco rozwijającą się już tradycją Wydziału, są wizyty znanych osób z ośrodków krajowych i zagranicznych z otwartymi wykładami i debatami. Takie spotkania dają moż-

liwości bliższego poznawania wielu współczesnych problemów, opinii naukowców, lub praktyków, poznania ich warsztatów badawczych oraz wyników badań. W roku akademickim 2012/2013 odbyły się spotkania dotyczące następującej problematyki:

- Budowania demokracji w krajach Wschodu (Jody Sabral – Anglia),
- Założenia teoretyczne i nieobserwowalne fakty (upadek dotychczasowych paradygmatów gospodarczych) - Dlaczego laureaci Nagrody Nobla w dziedzinie ekonomii są głównymi winowajcami obecnego kryzysu” (Prof. Vasily Simcher - Rosyjska Akademia Nauk),
- Globalizacja chińskich przedsiębiorstw i jej znaczenie dla Europy Wschodniej (prof. Earl Molander - School of Business Administration, Portland State University, USA), - Dokąd zmierza podkarpackie rolnictwo? (debata z udziałem m.in.: marszałka województwa podkarpackiego, dra Marka Cierpiał-Wolana - Urząd Statystyczny w Rzeszowie, Stanisława Bartmana - Podkarpacka Izba Rolnicza, Rafała Kumka - Urząd Wojewódzki, Tadeusza Płoszaja - Wojewódzki Ośrodek Doradztwa Rolniczego, Marka Ordyczyńskiego - Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa),
- Dokąd zmierza świat. Ekonomia polityczna przyszłości (prof. Grzegorz W. Kołodko).

Tradycyjną, akademicką formą wymiany doświadczeń nauki z praktyką są konferencje naukowe, w których czynnie uczestniczą również studenci Wydziału. W roku akademickim 2012/2013 zorganizowano sześć konferencji naukowych:

- Determinants of Regional Development in the Context of the Globalization Process (Wydział Ekonomii),
- XXIV Kongres Katedr Marketingu, Handlu i Konsumpcji (Katedra Marketingu i Przedsiębiorczości),
- Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy - kryzys finansów publicznych. Przyczyny, implikacje, perspektywy spójności społeczno-ekonomicznej (Katedra Teorii Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych/ Katedra Ekonomii Stosowanej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie), - Społeczeństwo informacyjne. Stan i kierunki rozwoju w świetle uwarunkowań regionalnych (Zakład Metod Ilościowych/ Wydział Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie/Tarnopolski Instytut Społecznych i Informacyjnych Technologii/ Instytut Biznesu i Nowoczesnych Technologii Politechniki Lwowskiej), Budowanie strategii wzrostu wartości przedsiębiorstw i regionów - VI międzynarodowa konferencja z cyklu Przedsiębiorstwo i Region (Katedra Ekonomiki i Zarządzania),
- Rozwój gospodarczy miast i regionów (Koło Naukowe Ekonomistów UR we współpracy ze Stowarzyszeniem Przyjaciół Wydziału Ekonomii UR - MERCATUS).

Na Wydziale Ekonomii podejmowane są wielostronne działania sprzyjające budowie jego pozytywnego wizerunku – pozyskiwaniu tak potrzebnego obecnie zaufania publicznego, którego najlepszym wyznacznikiem jest wysoka pozycja naukowa oraz wchodzący na rynek absolwenci (dobrze przygotowani do wyzwania współczesnego rynku gospodarki opartej na wiedzy). Dla ambitnych i chcących skorzystać z wielu możliwości Wydział Ekonomii systematycznie prezentuje różnorodną i bogatą ofertę.



Grzegorz Kolasiński

# I PODKARPACKI FESTIWAL STUDENCKI „KultURalia”

W dniach 12–19 maja 2013 r. Samorząd Studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizował innowacyjny w swym charakterze I Podkarpacki Festiwal Studencki „KultURalia”. Ideą tego projektu była potrzeba urozmaicenia oraz nadania kulturalnego wymiaru wielkiemu świętu studenckiemu, jakim są juwenalia, kojarzące się dotychczas głównie z licznymi koncertami w akademickiej prze-



strzeni. Tegoroczne KultURalia to 8 festiwalowych dni, podczas których odbyło się 30 wydarzeń kulturalnych, 20 sportowych, zorganizowano 20 konkursów, a w ciągu trzech ostatnich dni imprezy zagrało ponad 20 zespołów.

Inauguracja „KultURaliów” odbyła się w Instytucie Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego, z udziałem prorektora ds. studenckich i kształcenia dra hab. prof. UR **Wojciecha Walata** oraz przewodniczącego Samorządu Studentów **Dawida Paśko**. Tu mogliśmy obejrzeć występy artystyczne przygotowane przez studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego. W programie znalazły się przedstawienia grupy taneczno-teatralnej Pandora Crew, prezentującej spektakl taneczny pt. „Rozigrane pigmenty uczuć” oraz taneczne widowisko pt. „Nadziani nadzieją”. Był również spektakl teatralny pt. „S.E.S.J.A. – czyli Szalone Ekscesy Studentów Jednego Akademika”. Nie zabrakło także występów muzycznych zespołu Melody Makers oraz Dominika Kurka.

## Wydarzenia, które warto odnotować, to:

„Oczyrna Niewidomych” – była to wyjątkowa interaktywna podróż w świat niewidomych, podczas której wszyscy mogli spróbować jak radzić sobie w życiu wyłącznie za pomocą zmysłu słuchu, węchu i równowagi.



niedowidzące, lub niewidome, wraz ze swoimi opiekunami.

„Hydroaktywni” - na wzór legendarnej rywalizacji Oxford-Cambridge nasz Samorząd Studentów zorganizował zawody kajakarskie na Zalewie Rzeszowskim. W rywalizacji mogli wziąć udział zarówno amatorzy, jak i zawodowcy. Konkurencje rozegrane zostały w następujących kategoriach: dwójkach kobiet, dwójkach mężczyzn, mikście oraz jedynekach juniorów i seniorów.

Spotkanie autorskie z prof. Normanem Daviesem miało formułę dialogu i koncentrowało się nad kwestiami poruszonymi w rozdziale poświęconym Galicji, który znalazł się w najnowszej publikacji prof. Davisa zatytułowanej „Zaginione królestwa”. Uczestnicy spotkania mieli także możliwość zadawania pytań dotyczących twórczości tego poczytnego autora.

Podczas tegorocznych KulURaliów nie zabrakło też barwne-



Foto: E. Wójcikiewicz i Zebra Studio

go korowodu studenckiego, który przeszedł ulicami Rzeszowa. Rektor, prof. dr hab. **Aleksander Bobko** wraz z władzami miasta Rzeszowa oraz regionu przywitał wszystkich studentów zgromadzonych na rzeszowskim Rynku, po czym prezydent **Tadeusz Ferenc** przekazał klucz do bram miasta.

Po barwnym korowodzie na studentów czekały dwie sceny muzyczne, na których występowali zagraniczni i polscy wykonawcy światowego formatu. Przez 3 dni gościliśmy takich artystów, jak: Enej, Bednarek, Jamal, Maleo Reggae Rockers, Hury, Łąki Łan, Video, Weeckend, Kult, Wishbon Ash, Onar, Illusion.

Podsumowując, KulURalia cieszyły się bardzo dobrą opinią w środowisku studenckim oraz mieszkańców Rzeszowa. Wydzźwięk medialny tego wydarzenia był bardzo pozytywny, o czym świadczą liczne artykuły przed oraz po imprezie.

KulURalia to Festiwal ciała i ducha, na który zapraszamy już za rok!



# ARTYSTA NIEPOKORNY

*Tadeusz Boruta w pracowni*

**Tadeusz Boruta** urodził się 14 grudnia 1957 r. w Krakowie; artysta malarz, teoretyk sztuki i publicysta, kurator wystaw, profesor UR. Od trzydziestu lat aktywnie uczestniczy zarówno w życiu artystycznym jak i naukowym Polski. Jego twórczość malarska sytuuje go w nurcie symbolizmu egzystencjalnego związanego z kręgiem figuracji krakowskich. Prowadzi badania teoretyczne z zakresu hermeneutyki i teologii dzieła sztuki.

W latach 1977-1981 studiował na Wydziale Technologii Maszyn Politechniki Krakowskiej, a w latach 1980-1984 filozofię na Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W latach 1979-1983 studiował malarstwo w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, gdzie w 1983 r. na Wydziale Malarstwa obronił magisterską pracę dyplomową (z wyróżnieniem) w pracowni prof. Stanisława Rodzińskiego. W 2003 r. obronił pracę doktorską w krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Przewód habilitacyjny w 2005 r. (katowicka Akademia Sztuk Pięknych).

Był wykładowcą Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie (1984-1985) i Europejskiej Akademii Sztuk w Warszawie (1998-2003), a od 2004 r. związany jest Uniwersytetem Rzeszowskim, gdzie obecnie, na Wydziale Sztuki, prowadzi Pracownię Malarstwa Monumentalnego. Od 2010 r. jest kierownikiem Zakładu Malarstwa. Już drugą kadencję jest senatorem UR, przedstawicielem Wydziału Sztuki.

**8 kwietnia 2013 r. Prezydent RP wręczył dr. hab. prof. UR Tadeuszowi Borucie nominację na profesora w dziedzinie sztuki plastycznej.**

\*

Już w trakcie studiów na krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych zaangażował się w działalność społeczno-polityczną. We wrześniu 1980 roku był jednym z głównych inicjatorów powsta-



Foto: E. Radzikowska-Białobrzewska z Serwisu Fotograficznego Kancelarii Prezydenta RP

nia na rodzimej uczelni Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS). Tworzył wówczas zręby niezależnego ruchu studenckiego i akademickiej samorządności. W tych studenckich latach, pełniąc różne funkcje, zasiadając w senacie krakowskiej ASP i komisji programowej, inicjował wiele działań reformujących system kształcenia w kierunku większej otwartości uczelni oraz swobody kształtowania i indywidualizacji programu studiów. Uczestniczył też w działaniach międzyuczelnianych (w szczególności szkół artystycznych), koordynując inicjatywy polityczno-artystyczne niezależnego środowiska studentów.

Po wprowadzeniu stanu wojennego 13 grudnia 1981 r. włączył się w działalność opozycyjną. Był jednym z założycieli drugoobiegowego pisma społeczno-politycznego „Odmowa”, publikował w niezależnej prasie, zajmował się kolportażem „bibuły”, pomagał niezależnym drukarniom w zdobywaniu papieru, sprzętu i materiałów drukarskich. Mieszkając w Nowej Hucie współpracował z Konfraterniami Robotniczej Solidarności organizowanymi przez ks. K. Jancarza przy parafii św. Maksymiliana Kolbego w Krakowie-Mistrzejowicach. Pomagał w organizacji niezależnych wystaw, koncertów, spektakli i sesji, a także zajmował się pomocą poszkodowanym przez komunistyczny reżim.

W latach 80., obok własnej twórczości malarskiej, Tadeusz Boruta zaangażował się w tworzenie niezależnego ruchu wystawienniczego w ramach Ruchu Kultury Niezależnej. Był jednym z liderów tego ruchu. W 1984 roku założył i prowadził galerię SRN (Sztuka-Religia-Nauka) przy Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. W latach 1983-1989 był autorem kilkunastu zbiorowych wystaw problemowych, z których najgłośniejsze to: „W stronę osoby” (1985), „Wszystkie nasze dzienne sprawy” (1987), obie w krągankach oo. Dominikanów w Krakowie, „Misterium paschalne” (1986) w krypcie oo. Pijarów w Krakowie, „Misterium Męki, Śmierci i Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa” przy kościele św. Trójcy w Warszawie. Koordynował też na terenie Krakowa różne działania drugiego obiegu kultury, wspierając organizacyjnie inne inicjatywy wystawiennicze. Zorganizował także kilka prezentacji polskiej sztuki niezależnej poza granicami kraju (w 1986 r. w Rzymie w Chiesa Santo Stefano Rotondo, w ramach kongresu SIAC ,86, a w 1990 r. Darmstadt (Niemcy), w Foyer-Galerie der Aktion Theaterfoyer, „Aus der Metapher heraus”).

Opozycyjna aktywność kulturotwórcza Tadeusza Boruty w ramach Ruchu Kultury Niezależnej była w pełni społeczna, a organizowane przez niego wystawy należały do najważniejszych

manifestacji sztuki niezależnej twórców bojkotujących politykę kulturalną komunistycznych władz PRL-u. Był on jednym z teoretyków niezależnego ruchu wystawienniczego, w znacznym stopniu nadając mu jego ideowe oblicze. Działalność ta była wielokrotnie recenzowana i doczekała się licznych opracowań naukowych; za nią też T. Boruta został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi (w 2011 r.).

Zaangażowanie w działalność podziemną, w Ruch Kultury Niezależnej i autorytet Tadeusza Boruty w środowisku artystycznym leżały u podstaw powołania go przez ministra kultury i sztuki do Rady Plastyki (w latach 1990-92) – społecznego ciała doradczego w ministerstwie, które pomagało reformować strukturę i zarządzanie instytucjami kultury w okresie transformacji ustrojowej.

Także w ostatnich dekadach, J. Boruta stworzył wiele zbiorowych wystaw problemowych, z których najważniejsze to: „Cóż po artyście w czasie marnym”, w warszawskiej Zachęcie (1990) i w krakowskim Muzeum Narodowym (1991), „I barbari nel giardino” w Bolonii (1998) czy głośna ostatnio wystawa pt. „Pokolenie '80. Niezależna twórczość młodych w latach 1980-1989”, w krakowskim Muzeum Narodowym (2010/2011).

\*

Najważniejszą i podstawową aktywnością Tadeusza Boruty jest twórczość artystyczna. Jest autorem licznych dzieł malarskich (malarstwo sztalugowe, ściennie, witraże) i rysunkowych. Szybko dopracował się własnego, rozpoznawalnego, malarskiego języka, w którym stara się wyrazić kondycję duchową współczesnego człowieka. Za swoją twórczość był wielokrotnie nagradzany, a jego obrazy, po okresie transformacji ustrojowej, zostały zakupione do czołowych polskich kolekcji muzealnych. Posiada obrazy w kolekcjach publicznych, m.in. w Muzeach Narodowych: Gdańska, Krakowa i Wrocławia, w Muzeum Śląskim w Katowicach, Muzeum Sztuki Współczesnej w Radomiu, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej, Muzeum Archidiecezjalnym w Krakowie, Muzeum Archidiecezjalnym w Katowicach, Muzeum Diecezjalnym w Opolu, Muzeum Okręgowym w Sandomierzu, Muzeum Galerii Współczesnej Sztuki Sakralnej „Dom Praczek” w Kielcach, Regionalnym Towarzystwie Zachęty Sztuk Pięknych w Częstochowie, Bibliotece Narodowej w Warszawie.

Dotychczas prof. T. Boruta prezentował swoje prace na 60 wystawach indywidualnych i ponad 200 zbiorowych; w tak ważnych galeriach jak: Martin-Gropius-Bau w Berlinie (1996), Schirn Kunsthalle we Frankfurcie n. Menem (2000), Muzeum Narodowym we Wrocławiu (2005/6, 2007), Muzeum Narodowym w Warszawie (1994), Muzeum Narodowym w Krakowie (1991, 1994, 1999, 2010), w Warszawskiej Zachęcie (1990, 1993, 2000), Muzeum Narodowym w Gdańsku (1991, 1994, 2005), Centrum Sztuki Współczesnej w Warszawie (1991).

Zajmuje się także malarstwem sakralnym. Wykonał polichromie, obrazy ołtarzowe i witraże do kościołów Krakowa, Lublina, Chełma, Lednicy, Lubnia, Mszany Dolnej, Harbutowic,



*Forma na Polonię, na chleb powszedni, na opłatek, na babkę świąteczną i na baranka wielkanocnego - 2000, olej na płótnie, 180x270 cm*

Mydłowa i Wieliczki. Jest także autorem malarskich realizacji w obiektach publicznych za granicą Polski: w Monte san Savino (Włochy) i Lugano (Szwajcaria).

Obok twórczości artystycznej T. Boruta ma duży dorobek teoretyczny. Jest autorem 3 książek o sztuce: „Szkoła Patrzenia. Obrazowanie świąt kościelnych w dziełach wielkich mistrzów” (2003 r.), „O malowaniu duszy i ciała” (2006 r.), „Figuracje” (2009 r.) i redaktorem kilku monografii. Od 1986 roku stale współpracuje z „Tygodnikiem Powszechnym” i miesięcznikiem „Znak”, publikując tam liczne teksty. Swoje rozprawy publikował także w takich periodykach, jak: „Estetyka i Krytyka”, „Konteksty”, „Res Publica Nowa”, „Życie Duchowe”, „Sacrum et Decorum”, „Horyzonty Wychowania”, a także w wielu monografiach zbiorowych i publikacjach pokonferencyjnych.

Informacje o jego twórczości występują w ponad 700 różnego typu publikacjach. Uzyskał liczne nagrody: Nagroda Komitetu Kultury Niezależnej „Solidarność” na wystawie „Wokół grafiki”, kościół św. M. Kolbe, Kraków – Mistrzejowice; I Nagroda na Krajowej Wystawie Malarstwa Młodych „Droga i Prawda”, kościół św. Krzyża, Wrocław; Nagroda – stypendium pobytowe, Centro Incontri e Studi Europei, Rzym; Wyróżnienie na wystawie Przegląd malarstwa młodych '87, Galeria Plastyka, Kraków; Artystyczna Nagroda Młodych za rok 1987, Muzeum Archidiecezji Warszawskiej; Wyróżnienie, POL’CUL Foundation, Sydney; Nagroda Międzynarodowego Biennale Sztuki Sakralnej „Sacrum '92”, Muzeum Diecezjalne w Opolu; Nagroda im. W. Pietrzaka, Stowarzyszenia Civitas Christiana, Warszawa; Nagroda Publiczności na XVI Festiwalu Polskiego Malarstwa Współczesnego, Szczecin; Wyróżnienie „Feniks 2004” w kategorii „literackiej” za książkę *Szkoła Patrzenia*, Wyd. Jedność, 2003;

Wyróżnienie „Feniks 2007” w kategorii „edytorskiej” za książkę *O malowaniu duszy i ciała*, Wyd. Jedność, 2006.

Prof. Tadeusz Boruta otrzymał też Nagrody Rektora UR (I i II stopnia).

# o Profesorze...

**Prof. Maciej Świeszewski**  
**Akademia Sztuk Pięknych, Gdańsk**  
 (fragment recenzji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora)

Od lat z wielką uwagą i fascynacją śledziłem twórczość malarską Tadeusza Boruty. Jeżeli dodam do tego jego teksty i rozmowy osobiste na temat wartości sztuki, to mogę śmiało powiedzieć i podkreślić dobitnie, że mamy do czynienia z jednym z najbardziej wybitnych żyjących malarzy polskich. Twórczość Boruty to swoiste zmaganie się w czasie, a raczej w czasach, w których głosi się, że artysta w swojej twórczości nie powinien

kierować się imperatywem stworzenia arcydzieła, a tym bardziej dążyć do piękna... Bawienie się sztuką przy odrzuceniu idei piękna i arcydzieła pozwala na wielorakie manipulacje, stwarzając pozory równości, której w sztuce nie ma i nie będzie. Sztuka masowa od sztuki wysokiej różni się tym, że jest bezosobowym produktem wytwarzanym w celu masowej konsumpcji. Prawdziwą sztukę wysoką tworzy artysta o władnięty własną wizją, którą musi zrealizować za wszelką cenę i wbrew wszystkiemu. Doskonała technika, mistrzowskie opanowanie formy i głębokie zrozumienie istoty koloru w obrazie pozwala Tadeuszowi Borucie na realizowanie monumentalnych przedsięwzięć malarskich, w których piękno malarskie łączy się z ideą, przekształcając jego rozważania filozoficzne w materialne fakty. Obrazy przesyczone filozoficzną zadumą nad kondycją człowieka we współczesnym świecie zdeterminowanym i o władnięty sztuką masową, kondycją, która wiąże się z echami tradycji na nowo ujętej i na nowo przetworzonej w swoim dialogu z wielkimi mistrzami malarstwa, a także z rozmową o duchowości człowieka zatracanej w medialnej papce nijakości współczesnej cywilizacji. Boruta to zjawisko artystycznie unikatowe – to nie do przeinterpretowania twórczości wielkich poprzedników, a także nowe głębokie i niezwykle poważne spojrzenie na rzeczywistość z poczuciem wielkiego szacunku dla odeszłych mistrzów i ich dokonań, z którymi twórca rozmawia, czując i zdając sobie sprawę z ich wielkości, ale będąc całkowicie niezależny od ich wizji. Te na wskroś współczesne obrazy wnoszą nową niespotykaną we współczesnej sztuce jakość – są penetracją, a zarazem uwypukleniem duchowości i prawdy w ukazywaniu zmagania się człowieka z jego odwiecznymi problemami przemijania, śmierci, a także poszukiwania głębszego sensu życia, w którym problem wiary stanowi jego meritum, będąc zarazem klęską, jak i zwycięstwem.

Teksty o sztuce świadczą o niebywale wysokim poziomie intelektualnym artysty – każda książka jak i publikacja zmusza do przemyślenia na nowo zastanych prawd i schematów, i zmusza do głębszej refleksji nad istotą i rolą sztuki i artysty we współczesnym świecie. Chciałbym podkreślić, że ta twórczość uprawiana równoległe z twórczością artystyczną ukazuje nam pedagoga niezwyklej klasy, który dla mnie jest wzorem nauczyciela i artysty.

**Prof. Stanisław Baj**  
**Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie**  
 (fragment recenzji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora)

Szczególne miejsce w naszej kulturze zajmują jego teksty o sztuce, zwłaszcza analityczne o dziełach sztuki. Jego rzetelna



Pentecoste • 1992, olej na płótnie, 270 x 165 cm, Complesso Monastico Benedetti, Monte San Savino (Włochy)

wiedza, odkrywczość, twórcza intuicja, umiejętności ciekawej analizy i narracji powodują, że są to teksty, które inspirują, wciągają. Pisze je malarz, czyli praktyk znający warsztat i trud powstawania dzieła sztuki jako przedmiotu. W prowadzonej przeze mnie pracowni malarskiej teksty te są pomocną lekturą, w rozmowach ze studentami. Są to teksty wiarygodne.

Najważniejszą rzeczą i podstawową działalnością Tadeusza Boruty jest jednak malarstwo. Od malarstwa wychodzi, od wewnętrznych przekonań, że to w nim właśnie można

zawrzeć wiele, w nim pomieścić swoje widzenie świata. Malarstwo Tadeusza Boruty, można ogólnie powiedzieć, jest narracyjne i porusza się wokół znaczeń i symboliki religijnej, chrześcijańskiej. Są w nim odwołania, znakowania, kody treściowe, wartościowanie w ogólnie rozumianym nurcie kultury na podłożu judeochrześcijańskich tradycji i znaczeń. Ono się w tej kulturze krwiobiegu doskonale czuje, z niej korzysta, prowadząc żywot nierozłączny. Ono również jest tej kultury w pewnym sensie wynikiem, wyobrażeniem i przeobrażeniem



*Pieta* - 2004 r. olej na płótnie, 115x115 cm, własność Muzeum Narodowe we Wrocławiu



Upadek Anioła, 2006-11, olej na płótnie, 185x135 cm,

za pomocą wizji malarza. Ważne jest w związku z tym dla odbiorcy pewne przygotowanie, znajomość historii i tradycji, szczególnie symboliki pewnych gestów, zachowań miejsca, roli i znaczenia figury ludzkiej i przedmiotów wplecionych w życie obrazu. Tadeusz Boruta jest bowiem w swych tekstach erudyta, w pewnych warstwach odkrywca i nowatorem, np. jego tezy, jeżeli chodzi o wagę i rolę reformy franciszkańskiej w Kościele katolickim, która nadała inny bieg całej kulturze zachodniej czy przez niego ułożona jakby od nowa historia przedstawiania ciała ludzkiego w sztuce, czy inne. Wystarczy uważnie przeczytać teksty autora. Jest w tej kulturze nierozzerwalnie umocowany, zszyty odniesieniami, jednak to co maluje ostatecznie jest uniwersalne. Jego malarstwo można odczytać na różnych płaszczyznach, treściowych, organicznych, istotowych, sensualnych, a nawet erotycznych. Jest pojemne. Jego malarskie sensory mają dużą rozciągłość i siłę istnienia w wymiarach kosmologicznych. Niezależnie czy jest to dialog z innymi dawnymi malarzami, czy ustanawianie nowoczesnych znaczeń według dawnej symboliki, czy zmaganie w płaszczyznach ludzkich codziennych doznań i przeżyć, niezmiennie zawiera ono taflę szyby malarskiego działania, odkrytego warsztatu, w którym kolor i struktura nie dadzą się wywabić i stanowią ten niepowtarzalny dotykalny walor.(...)

W tym jak pisze Tadeusz Boruta, o czym pisze, co i przede wszystkim jak maluje jest jakaś wewnętrzna harmonia, zgoda. Intuicja współgra z wiedzą i doświadczeniem. Cały dorobek pisarski i malarski Tadeusza Boruty ma wielką wagę myślową, nic nie jest banalne i przypadkowe. Wszystko się ze sobą wiąże i ma swoje szerokie horyzonty. Imponująca jest samoświadomość i wiedza tego artysty. Jest to wiedza przeżyta, dlatego jest wiarygodny. Gdy maluje i mówi o malarstwie po prostu mu się wierzy. Tadeusz Boruta jest ważnym artystą w kulturze polskiej. Chcę na koniec dodać, iż niezwykle rzadko zdarza się, by do profesury w dziedzinie artystycznej był przedstawiony tak bogaty, dogłębny, analityczny i jednocześnie otwarty dorobek pisarski i malarski.



Witraże w kaplicy przedpogrzebowej w Lubniu, 2011 r.



**Prof. Jacek Rykała**  
**Akademia Sztuk Pięknych w Katowicach**  
 (fragment recenzji w postępowaniu o nadanie tytułu profesora)

Oba obszary działania Tadeusza Boruty malarstwo i literatura uzupełniają się wzajemnie i przenikają, tworząc wspólnie płaszczyznę dialogu artysty ze współczesnością, bo nawet, jeśli dokonuje on analizy zjawisk czy problemów istotnych dla szeroko pojętego obszaru historii sztuki, czyni to zawsze w kontekście współczesności, z punktu widzenia współczesnego człowieka. Tu dochodzimy do kolejnej istotnej cechy tej twórczości. Boruta, będąc erudytą, mając ogromną wiedzę w ocenach i podejmowanych decyzjach jest artystą, nie naukowcem. Cecha ta sprawia, że odbiór zarówno jego malarstwa jak również tekstów o sztuce jest bardzo żywy. W efekcie tej sytuacji, w naszym zbrutalizowanym popkulturowo świecie, problemy wydawałoby się specjalistyczne, historyczne czy wręcz anachroniczne zaczynają żyć, w przedziwny sposób aktualnieją.

W ascetycznym przemyślanym malarstwie Tadeusza Boruty istotną rolę otrzymały tkaniny. Czasem jest to draperia, płachta materiału, która chroni człowieka przed chłodem, czasem zaś są to normalne fragmenty naszych ubrań, z tym że artysta ustawia je w swym spektaklu w opozycji do człowieka, czyli do własnego nagiego wizerunku. Bywa, że ubrania stają się dla niego zagrożeniem.

Oto co o tym malarstwie pisała prof. Maria Rzepińska we wstępie do jednej z wystaw artysty: „Surowy realizm rysunku, operowanie małą ilością figur, wąska ascetyczna gama barw – wszystko to przywodzi raczej na myśl hiszpańską sztukę religijną. To właśnie malarstwo hiszpańskie XVII wieku stało się dla nas archetypicznym wzorem żarliwej religijności, w której to co cielesne i to co duchowe stopiło się w jedność. Taki paralelizm psychofizyczny przenika malarstwo Boruty i stanowi ośnowę jego obrazów. Poprzez widzialne i konkretne pragnie on wyrazić to co niewidzialne i niewymierne, a co rozgrywa się zawsze w wysokiej temperaturze uczuciowej.”

Twórczość Tadeusza Boruty obszerna i pełna (artysta tworzy już blisko trzydzieści lat) posiada szereg elementów odróżniających ją z szeregu zjawisk dzisiejszego świata sztuki. Pierwszy to obszar, po którym porusza się artysta i przestrzeń własna, którą tworzy. Powstała w dialogu z przeszłością ikonosfera Boruty posiada na wskroś współczesne parametry istnienia – to sztuka na wskroś współczesna, być może nawet postmodernistyczna.

Drugą ważną cechą tej twórczości są treści z nią związane, przesłanie. Boruta poddaje weryfikacji współczesność, ożywiając treści, które towarzyszyły człowiekowi przez setki lat, były punktem odniesienia, a ostatnio zeszyły na mar-

gines zdominowane popkulturą, „nowym wspaniałym modelem życia”.

Trzecia cecha wyróżniająca tę twórczość to forma wypowiedzi, ze szczególnym podkreśleniem zabiegu wprowadzenia siebie jako jedyne go aktora rozgrywanego spektaklu. Postać ta nabiera cech symbolicznych, a zredukowanie do minimum pozostałych elementów kompozycji czyni tę sztukę mocno konceptualną.

Wreszcie element czwarty – wzajemne przenikanie się obszarów malarstwa i literatury, proces ten tworzy rozległy i głęboki, interaktywny obszar zagadnień estetycznych, filozoficznych i egzystencjalnych opisujących w przejmujący sposób kondycję ludzką.

To twórczość bardzo osobna, nieczuła na mody i prądy, rodzaj misji w najlepszym rozumieniu tego słowa. (...)

Tadeusz Boruta jest twórcą znanym i uznanym, posiadającym istotny dla kultury polskiej dorobek twórczy, a jego równoległe działanie na obu polach – sztuki i literatury stworzyło fenomen, który nie ma równie interesującego odpowiednika w naszym kraju ze względu na obszar, jakim się zajmuje. To bardzo pełna i wyrazista twórczość. Humanistyczna i erudycyjna, pełna pasji i wiary w sprawczą rolę sztuki. Osadzona w tradycji sztuki europejskiej, współczesna struktura wypowiedzi artystycznej przywraca, jak sądzę, wiarę w ciągłość sztuki.

8 kwietnia 2005-2005-07, olej na płótnie, 170x180 cm



# TADEUSZ NUCKOWSKI



Foto. Serwis Fotograficzny Kancelarii Prezydenta RP

Urodzony 5 lipca 1948 roku w Przemyślu. W latach 1969–1974 studiował na Wydziale Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Dyplom, wyróżniony Medalem Rektora ASP, w pracowni drzeworytu prof. Franciszka Bunscha oraz w pracowni plakatu prof. Macieja Makarewicza. Uprawia grafikę (linoryt, druk cyfrowy), malarstwo, rysunek, fotografię, sztukę książki, projektowanie graficzne. Jest członkiem XYLON INTERNATIONAL (Międzynarodowe Stowarzyszenie Drzeworytników). W la-

tach 1976–1996 był dyrektorem Galerii Sztuki Współczesnej w Przemyślu. W roku 1995 rozpoczął pracę pedagogiczną, najpierw jako wykładowca WSP w Rzeszowie, a od roku 1997 adiunkt. Od roku 2000 jest profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdzie prowadzi pracownię projektowania graficznego na Wydziale Sztuki. W roku 2012 uzyskał tytuł profesora sztuk plastycznych. **Nominację z rąk prezydenta Bolesława Komorowskiego odebrał 14 marca 2013 roku.**



CLOU, 2009, linoryt, 96 x 145 cm

## O artystycznym dorobku profesora Tadeusza Nuckowskiego napisali:

Pozbawione jakichkolwiek zamierzonych czy podpowiadanych anegdotycznych tropów prace Nuckowskiego po prostu są. Wartość i moc tych przedstawień bierze się z odzwierciedlanej w procesie ich kreacji różnorodności form – od wschodniej kaligrafii i automatycznego zapisu do elementów wziętych z natury: organicznych śladów na kamieniach, wędrowni chmur na niebie, wirów płynącej wody.

Jego prace graficzne i rysunkowe nie są, rzecz jasna, bezpośrednim odbiciem tych źródeł, tym niemniej refleksje, jakie wywołują, stwarzają dogodny punkt odniesienia dla dalszej kontemplacji ich abstrakcyjnego języka.

**Richard Noyce**

*Fragment tekstu z albumu  
„Contemporary Graphic Art in Poland”,  
Sydney 1997*

Przejście z grafiki, rysunku czy malarstwa w trzeci wymiar dokonywane jest przez wielu artystów. Tadeusz Nuckowski zrobił ten krok z początkiem lat 90., trzymając się konsekwentnie formy swojej grafiki, którą przeniósł na materiał na nowo ukazujący ambiwalencję jednostronności i wielostronności.

W kontakcie z trójwymiarowym przedmiotem grafika czyni z niego szczególnie obiekt, nie odbierając mu jednak pierwotnej i rozpoznawalnej formy.

Wyborem przedmiotów, które stają się nośnikami graficznych rytów – od torebki herbaty do siekiery, od formy ptaka aż po kamienie – daje Nuckowski wyraz swoim upodobaniom i pojmowaniu życia. Przedmioty te wchodziły w osobiste relacje z artystą, są zarazem jakąś pozostałością najprostszych istnień, objawiających się we fragmentach tak jemu, jak i odbiorcom.

Owładnięcie tych przedmiotów przez grafikę oznacza nie tyle chęć podporządkowania ich sobie przez autora, co wyraża pragnienie zjednoczenia samego siebie z tym, co naturalne i pierwotne.

**Jürgen Weichardt**

*Fragment tekstu z katalogu wystawy  
Tadeusz Nuckowski – Grafische Arbeiten  
w Museum für Stadtgeschichte Paderborn, 1997*

\*

Najistotniejsze znaczenie wydaje się mieć dla Nuckowskiego tajemny związek sztuki i natury. To z jej fenomenów czerpie najczęściej pomysłów formalnych dla swych grafik warsztatowych. Z pięknem, harmonią, ulotnością bądź wiecznotrwałością jej twórców mierzył się i współzawodniczył m.in. w cyklach grafik odbijanych na aluminiowych foliach, którymi opakowywał rzeczne kamyczki, także na srebrzystych blaszkach owocni miesięcznicy. W ostatniej dekadzie w jego kontaktach z naturą dominuje wymiar spotkania, zwłaszcza w cyklach prac multimedialnych. Swe czarno-białe grafiki i barwne kompozycje „wyświetla” na śniegu, kwitnących i bezlistnych drzewach, dachu i ścianie domu-pracowni, komponując je przy tym tak przemyśl-



*Z cyklu OGRODNIFIKA,  
czyli projekcje w przestrzeni  
prywatnej, 2012, zapis cyfrowy*





nie, że stawały się trójwymiarowymi bytami naturo-artystycznymi, nazwanymi „ogrodnifikami”.

W plenerowym charakterze, prezentowanego niewielkiemu gronu widzów, cyklu *Działania w przestrzeni prywatnej*, których dokumentami, a zarazem pełnoprawnymi dziełami sztuki są zapisy fotograficzne, dostrzegam pragnienie artystycznego powtórzenia, a może nawet wielokrotnienia emocjonalnego efektu oczarowujących spektakli, jakimi wrażliwego człowieka darzy natura: tęczy na niebie, zachodów słońca, „naturalnych” grafik zimowego pejzażu, wielobarwnej mozaiki letniego ogrodu i jesiennego lasu czy pastelowych, zielono-biało-żółtych kompozycji wiosennych. Z tego piękna artysta zdaje sobie sprawę, ceni je, składa mu hołd, ale nie gasi to jego demiuirgicznych pomysłów.

W poetycko-żartobliwych happeningach wykorzystuje na przykład, możliwe dzięki dzisiejszej technice, symultaniczne zaistnienie w jednej przestrzeni fenomenów wiosny i zimy, obiektów i ich graficznych oraz malarskich transkrypcji, „wzbogacenie” natury o twory własnego konceptu (...). Tak powstają chwile poetyckie, momenty cudów, stworzonych ludzką ręką, epifanie nowych form widzialności, tym cenniejsze, że nie sytuują się one w opozycji do natury, a stanowią jej kontynuację, zaś genezą ich powstania jest fascynacja fenomenami przyrody, ich uważna kontem-

placja oraz zamyślenie nad tajemnicą tego, czego jesteśmy częścią, co jest od nas inne, może lepsze, a na pewno piękniejsze i niezbędne do egzystencjalnego spełnienia.

### **Magdalena Rabizo-Birek**

*Fragment tekstu z albumu  
SZTUKA PODKARPACIA, tom I.  
Wyd. Podkarpackie Towarzystwo  
Zachęty Sztuk Pięknych, Rzeszów 2011*

\*

Spadająca kropla wody, blask i zachód słońca, odbicie nieba w tafli deszczówki, zrudziały liść, niesione wiatrem nasienie dmuchawca, tafla lodu, drobiniki zamarzającego śniegu, brzeg naczyń z wodą, odbicie fragmentu drucianej siatki – to obrazy, jakie Tadeusz Nuckowski utrwalił w kadrach swojego fotograficznego cyklu „Wanna”, złożonego z około stu zdjęć stojącej w ogrodzie starej blaszanej wanny na deszczówkę. Pokaz slajdów oglądamy w rytmie średniowiecznego iberyjskiego tańca „La Folia”, którego obsesyjny rytm kontrastuje z bezruchem przedstawionych wycinków natury. Autor te drobne, nie raz trudne do rozpoznania fragmenty potrafił zamienić w obraz Kosmosu. W innym cyklu fotogramów artysta do-



Z cyklu *WANNA*, 2013, zapis cyfrowy (2)

kumentuje, jak za pomocą rzutnika nanosi powiększone obrazy swoich grafik na ścianie podmiejskiego domku, na koronę drzewa lub zaśnieżony ogród. To „Projekcje w przestrzeni prywatnej”, które odbywają się w jego podmiejskiej pracowni, w przemyskiej dzielnicy Krzemieniec. W kadrze aparatu fotograficznego Nuckowski utrwała także aranżowane przez siebie obrazy: ułożone w kilku rzędach jabłka, kamyki z Sanu czy polana przygotowane do rozpalenia ogniska, które w jego ujęciu wydają się tworzyć niecodzienną instalację artystyczną. W spojrzeniu Tadeusza Nuc-

kowskiego zawiera się przekonanie o jedności mikro- i makrokosmosu oraz o niezmiennym porządku świata. Spokój i natura płyną z kontemplacji natury, która przywodzi na myśl filozofię buddyzmu zen. (...)

**Antoni Adamski**

*Fragment tekstu poświęconego prof. T. Nuckowskiemu;  
Z albumu „Artyści Podkarpacia”; Libra 2010*



KAMIEŃ - GRAFIKI (fragment), 1997, obiekty graficzne

#### WYSTAWY INDYWIDUALNE (WYBÓR Z LAT 1996–2012):

**2012** - Linoryty, kolaże, książki, BWA Rzeszów

**2011** - Grafika książki – realizacje graficznych opracowań, Przemyska Biblioteka Publiczna

**2010** - „Ogrodnifika, czyli projekcje w przestrzeni prywatnej”, „Wanna” – pokazy multimedialne: Galeria Offowa K2 w Przemysku; Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej w Przemysku

**2009** - Muzeum Narodowe Ziemi Przemyskiej, Przemysł

**2008** - Witryna Artystyczna OK(N)O, Przemysł  
- Galeria „Rogatka”, Radom

**2007** - Galeria ARP, Zamek w Krasieczynie k. Przemysła  
- Muzeum Etnografii, Lwów, Fotografie (w ramach Lwowskiego Festiwalu Fotografii)

**2004** - Galeria „Kontrasty” Uniwersytetu Rzeszowskiego  
- Galerie Nomade Denis Canteux, Paryż (w ramach Sezonu Polskiego NOVA POLSKA, Francja)

- 2002** - Galeria Sztuki Współczesnej w Przemysłu  
**2000** - Galeria Oranżeria, Radzyń Podlaski  
 - White Photo Gallery, MKK Przemysł (fotografie)  
**1999** - Jan Fejkiel Gallery, Kraków  
 - Galerie Wildeshausen, Wildeshausen /D  
**1998** - Galeria BWA, Nowy Sącz  
 - Galeria BWA, Kielce  
 - Galeria BWA, Rzeszów  
**1997** - Kustverein Paderborn, Museum für Stadtgeschichte Paderborn /D (w ramach Dni Polskich w Paderborn)  
 - Państwowa Galeria Sztuki Współczesnej w Przemysłu  
 - Galeria OBOK, Tychy  
 - Galeria Umelcov Spiša, Spišská Nova Ves /SK  
 - Akademia Sztuk Pięknych, Łódź  
**1996** - Vychodoslovenska Galeria, Košice /SK

#### BRAŁ UDZIAŁ W TRZECH WYSTAWACH GRUPOWYCH:

- 2001** - Pięciu grafików (Grazda, Konstantinovski-Puntos, Nuckowski, Szypuła, Wiktor), Galeria Sztuki Współczesnej w Przemysłu  
**1997** - Selection of Xylon Today (Bosteels, Jędrzyak, Lutomski, Mazurek, Nuckowski, Snoch, Sokol, Tropp), State Gallery, Banska Bystrica /SK  
**1995** - Juryleden van Xylon 12 (Beyerle, Etienne, Nuckowski, Stenqvist), F. Masereel Centrum, Kasterlee /B

#### PODCZAS PRACY W WSP I NA UNIWERSYTECIE RZESZOWSKIM UCZESTNICZYŁ W 57 WYSTAWACH ZBIOROWYCH.

##### DWIE BYŁY W UBIEGŁYM ROKU:

- Międzynarodowa Wystawa Grafiki JAPONIA I POLSKA, Galeria ASP w Katowicach i Galeria Rondo Sztuki w Katowicach  
 - 16. Międzynarodowe Biennale „Petit Format de Papier”, La Musee du Petit Format, Nîsmes, Belgia.

##### WAŻNIEJSZE NAGRODY

- 8. Międzynarodowe Biennale Grafiki w Krakowie, 1980 - trzecia nagroda regulaminowa;  
 - 2. Quadriennale Drzeworytu i Linorytu Polskiego, Olsztyn, 1979 - nagroda regulaminowa Prezydenta Miasta Olsztyna;  
 - Ogólnopolski Konkurs Graficzny im. J. Gielniaka, Jelenia Góra, 1979, 1981 - wyróżnienia;  
 - Interdebiut '76 (w ramach 11 MBG w Krakowie) - druga nagroda regulaminowa;  
 - nagrody w środowiskowych konkursach w Przemysłu i Rzeszowie w latach 1976 - 2000;  
 - Doroczna Nagroda im. M. Strońskiego, Przemysł 2006.

##### PRACE W ZBIORACH

Victoria and Albert Museum, London /GB; Graphische Sammlung Albertina, Wien /A; Centre de la Gravure et de l'Image Imprimee, La Louviere /B; National Gallery of Art., Washington D.C. /USA; Muzeum Narodowe w Przemysłu; Muzeum Narodowe

w w Szczecinie; Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie; Collezione di Alina e Vanni Scheiwiller, Milano /I; Muzeum w Lubaczowie; Miejska Galeria Sztuki w Łodzi; Galeria Sztuki Współczesnej w Przemysłu; State Gallery, Banska Bystrica /SK; Vychodoslovenska Galeria, Košice /SK; Galeria Umelcov Spiša, Spišská Nova Ves /SK; Galeria Studio, Warszawa; Galeria Zachęta, Warszawa; Biblioteka Narodowa w Warszawie; Muzeum w Bochum /D; City Museum, Cremona /I

##### UDZIAŁ W PRACACH JURY

- Ogólnopolska Wystawa Młodej Grafiki, BWA Poznań, 1986  
 - XYLON 12, Międzynarodowe Triennale Drzeworytu, Gewerbemuseum, Winterthur /CH, 1993  
 - Ogólnopolski konkurs otwarty na grafikę, Państwowa Galeria Sztuki, Łódź, 1994  
 - Międzynarodowe Triennale „Małe Formy Grafiki”, Państwowa Galeria Sztuki, Łódź, 1996  
 - 2. Triennale Polskiego Rysunku Współczesnego, Muzeum, Lubaczów, 1996  
 - 4. Międzynarodowe Biennale Malarstwa Euroregionu Karpaty „Srebrny Czworokąt” - Przemysł 2000  
 - Międzynarodowe Triennale Malarstwa Euroregionu Karpaty „Srebrny Czworokąt” - Przemysł 2003

##### BIBLIOGRAFIA (wybór)

- Grafica Polacca Contemporanea, Libri Scheiwiller, Milano /I, 1986  
 - Gravure polonaise contemporaine, Editions d'en Haut, La Chaux-de-Fonds /CH, 1988  
 - Polska grafika współczesna, Interpress, Warszawa, 1983  
 - Polnische Graphik in der Albertina, Arbeiten aus den Jahren 1957 bis 1990, Graphische Sammlung Albertina, Wien /A, 1993  
 - Interprint Symposium '95, katalog, State Gallery, Banska Bystrica /SK, 1995  
 - Żywiol i metoda, Nowa grafika krakowska, katalog, Jan Fejkiel Gallery, Kraków, 1996  
 - Jan Fejkiel - Polska grafika lat dziewięćdziesiątych, Wyd. Buffi, 1996  
 - Franciszek Bunsch – Związki polskiego drzeworytu współczesnego z tradycją drzeworytu japońskiego, Pismo krytyki artystycznej POKAZ, 1/1996, Warszawa  
 - „Grafika to takie eleganckie zajęcie” - z T. Nuckowskim rozmawia M. Rabizo-Birek, FRAZA, 13/1996, Rzeszów  
 - Selected of Xylon Today, katalog, State Gallery, Banska Bystrica /SK, 1997  
 - Richard Noyce - Contemporary Graphic Art in Poland, Craftman House, Australia, 1997  
 - Grafika Polska. Laureaci wystaw międzynarodowych 1950 - 2000, Wyd. SMTG Kraków, 2003  
 - Antoni Adamski – Artyści Podkarpacia, Wyd. Libra, 2010  
 - Sztuka Podkarpacia, Wyd. TPSP Rzeszów, 2011

# Profesura na Wydziale Filologicznym



Foto. Serwis Fotograficzny Kancelarii Prezydenta RP

**Kazimierz Prus** urodził się 19 października 1951 roku w Pilźnie. Formację intelektualną zawdzięcza studiom rusycystycznym w Uniwersytecie Jagiellońskim (1969-1974). W macierzystej uczelni był też słuchaczem 3-letnich Studiów Doktoranckich Filologii Rosyjskiej i Słowiańskiej (1974-1977), w ramach których napisał pracę doktorską nt. Kazimierz Andrzej Jaworski – tłumacz, wydawca i popularyzator literatury

rosyjskiej, pod kierunkiem naukowym doc. dra hab. W. Piotrowskiego. Jej publiczna obrona odbyła się w październiku 1977 r., gdy autor podjął już pracę dydaktyczną na WSP w Słupsku. Rozprawa uzyskała trzecią nagrodę na ogólnopolskim konkursie prac doktorskich, organizowanym przez prof. B. Białokozowicza w Komitecie Słowianoznawstwa PAN w Warszawie.



**M**onografia o K.A. Jaworskim dotyczy recepcji literatury rosyjskiej na gruncie polskim, poszerza krąg rozpraw rusycystycznych poświęconych zagadnieniom translatoologii, osiągnąć chełmsko-lubelskiego literata, jednego z najbardziej zasłużonych naszych tłumaczy literatury rosyjskiej, kontynuującego prace translatorskie od międzywojnia do lat 70. XX w. Wchodząc poprzez zainteresowania translatoologiczne w badania poezji rosyjskiej dr K. Prus odkrył dla siebie nowe obszary naukowej penetracji. Zainteresowała go zwłaszcza poezja dziewiętnastowieczna, a w niej Fiodor Tiutczew. Wykorzystując na przełomie 1981/1982 półroczny staż naukowy w Uniwersytecie Moskiewskim oraz staż w UJ (1985) zebrał materiał do pracy habilitacyjnej o Tiutczewie i licznych artykułów o tym właściwym twórcy rosyjskiej liryki filozoficznej. Rzeszowski badacz - pracujący na Podkarpaciu od 1980 r. - zajmował się też poetycką świadomością genologiczną XIX w., czego świadectwem jest duże studium *Rosyjska świadomość genologiczna okresu 1800-1870*.

Na lirykę Tiutczewa spojrział przede wszystkim przez pryzmat jej struktur genologicznych, a był to niemal dziewiczy teren eksploracji, bardzo słabo spenetrowany obszar ustaleń. Pokonując trudności przy petryfikacji genologicznej tekstów romantycznych i postromantycznych dokonał klasyfikacji i ujęcia wierszy Tiutczewa w spójny system gatunkowy. W rozważaniach nad każdym gatunkiem zarysowywał jego dzieje, teorię i poetykę zaświadczoną w traktatach teoretycznych i systemie genologicznym oraz szczegółowo prezentował tiutczewowskie realizacje danego wzorca gatunkowego. Badając zawartość tematyczną i formalną, z uwzględnieniem kompozycji, stylu, języka, tonacji, właściwości wersologicznych wierszy omówił gatunki tradycyjne (oda, elegia, list poetycki, epigramat, madrygał, wiersz sztambuchowy, anakreontyk, romans, ballada, hymn, pieśń, wiersz satyryczny, bajka) oraz uważane za tradycyjne (erotyk, wiersz okolicznościowy), pokazując ich miejsce w liryce Tiutczewa. Poprzez ujęcie synchroniczne i diachroniczne śledził ewolucję danej formy i transformacje, jakim podlegała. Poprzez zawartość problemową oraz walory formalne określił też gatunki nietradycyjne, m.in. miniaturę poetycką, sen, fantazję, przypowieść filozoficzną i modlitwę poetycką oraz gatunkopodobne (liryk opisowy, pejzażowo-refleksyjny, liryk narracyjny, liryk-wyznanie, wiersz-apel, liryk filozoficzny).

Pisana pod kierunkiem naukowym prof. L. Suchanka monografia o Tiutczewie, jak to zgodnie podnosili wszyscy jej recenzenci (prof. A. Bezwiński, L. Suchanek, B. Galster, J. Orłowski) była nowatorska i wносиła istotny wkład do tiutczewologii, wpisując się w nurt naszych powojennych prac o poezji rosyjskiej, dobrze rozszerzając wiedzę o literaturze rosyjskiej XIX wieku.

Liryce Tiutczewa poświęcił autor 15 artykułów naukowych, wielokrotnie mówił o różnych jej zagadnieniach (sacrum, świadomość estetyczna, problematyka filozoficzna, związki z władzą i myślą polityczną epoki, recepcja krytycz-

na poety, powiązania z jego listami i publicystyką) na kilkunastu konferencjach w polskich (Rzeszów - 4 razy, Łódź, Katowice, Kraków - 3 razy, Opole - 2 razy, Warszawa) i zagranicznych ośrodkach naukowych (Moskwa, Petersburg, Odessa - 2 razy) oraz recenzował polskie (2) i rosyjskie (2) monografie tego liryka.

Ujmując poezję Tiutczewa na tle epoki, zaczął zgłębiać również dorobek innych twórców romantycznych i postromantycznych, głównie przedstawicieli tzw. „szkoły Tiutczewa”. Podczas studiów nad poezją romantyczną odkrył dorobek W. Bieniediktowa, poety drugorzędnej, całkowicie przemilczanego w badaniach literaturoznawczych. Autor dokonał pierwszych ustaleń, podjął pionierską próbę monograficznego opracowania jego liryki w książce *Liryka Władimira Bieniediktowa*. W oparciu o walory immanentne tekstów, ewolucję tematów i poetyki dokonał periodyzacji twórczości poety i wskazał jego miejsce w poezji rosyjskiej. Przeprowadzone na 240 realizacjach obserwacje nad liryką Bieniediktowa pozwoliły obalić większość stereotypów funkcjonujących w dotychczasowych sądach o jego dorobku. K. Prus udokumentował osiągnięcia liryki dysharmonijnej, również stylistowo wyprzedzającej swoją epokę. Zwarta monografia poezji Bieniediktowa, autorstwa dra K. Prusa, dotychczas chyba pozostaje jedynym w światowej sławistyce poważniejszym opracowaniem dorobku tego oryginalnego ultraromantyka.

Badając rosyjską poezję romantyczną, autor często odnotowywał w niej gatunki nietradycyjne, nowe formy genologiczne. Od czasu zatrudnień tiutczewologicznych był przekonany, że są to formy ważne i godne refleksji naukowej. Mimo trudności metodologicznych, tworząc definicje nieostrzych gatunków i określając cechy dystyngtywne systematycznie opracowywał i opisywał w artykułach romantyczne gatunki nietradycyjne, prezentując dorobek nie tylko twórców znanych, ale często drugorzędnych i zapomnianych poetów epoki, bowiem nierzadko realizacja gatunku najwyraźniej przejawia się u epigonów.

Poszerzone obserwacje nad formami nietradycyjnymi zawarł w czwartej pracy zwartej *Rosyjska liryka romantyczna. Gatunki nietradycyjne*. Opisał, poprzez zawartość tematyczną utworu, jak i jego ukształtowanie formalne, pięć gatunków. Omówił formy genologiczne na tle koncepcji romantycznych, podstaw ideowych prądu i romantycznej gnoseologii, jak to ma miejsce w przypadku gatunku snu romantycznego. Przybliżył i zarysował metamorfozy takich gatunków poetyckich, jak fantazja, sen, modlitwa, przypowieść filozoficzna i miniatura.

Od początku podjęcia pracy naukowo-dydaktycznej (1977) K. Prus był i pozostaje aktywnym uczestnikiem życia naukowego. Z referatami występował na 36 konferencjach krajowych i zagranicznych (Rosja, Ukraina, Węgry). Różnorodna tematyka konferencyjna zachęciła go do opracowania 5 artykułów o Dostojewskim, 2 o Czechowie, były też publikacje o Priszwinie i fascynującej kulturze staroobrzędowców (1), Buninie (1), Lermontowie (1), Majakowskim (1)

oraz dwa artykuły o słabo zbadanym problemie groteski we wczesnej twórczości Bułhakowa. Ogółem ogłosił 55 artykułów.

Zorganizował również w Rzeszowie kilka konferencji naukowych o zasięgu krajowym (*Człowiek, ziemia, wszechświat...*, 1994) oraz międzynarodowym (*Stosunki kulturowo-literackie polsko-wschodniosłowiańskie*, 1995, Antoni Czechow. *W stu pięćdziesięciolecie rocznicę urodzin*, 2010). Od 1998 r. wspólnie z rusycystami z Odessy i Petersburga współorganizuje cykliczną konferencję *Rusistika i sowriemiennost*. Dotychczas w Rzeszowie odbyło się sześć spotkań z udziałem badaczy-slawistów z kilku krajów Europy.

Sześciokrotnie zredagował tomy pokonferencyjne, wychodzące w serii *Istorija i sowriemiennost w russkoj literaturie*. Ponadto zredagował jeszcze 5 tomów innych prac naukowych z udziałem badaczy z różnych krajów.

Zamieścił w centralnych czasopismach recenzje 7 książek o poezji rosyjskiej, jest systematycznie powoływany na recenzenta prac wydawniczych w ośrodkach naukowych (Kraków, Lublin, Łódź, Katowice, Częstochowa) i dotychczas zaopiniował 9 tomów edytorskich.

Dorobek naukowy K. Prusa obejmuje książki, rozprawy, artykuły, recenzje, prace bibliograficzne, recenzje wydawnicze, prace redagowane, przekłady i inne prace (np. wstępy do edycji, publicystykę).

Od 1977 r. pracuje w szkolnictwie wyższym. Prowadził ćwiczenia i wykłady z historii literatury rosyjskiej obejmujące okres od jej początków do końca XX wieku, wykłady i konwersatoria z literatury powszechnej, wykłady z literatury niemieckojęzycznej i anglojęzycznej, wykłady z teorii literatury, z metodologii badań literackich oraz zajęcia specjalizacyjne, seminaria literackie na poziomie licencjackim i magisterskim.

Wypromował dwóch doktorów, 80 licencjatów oraz 160 magistrów filologii rosyjskiej.

Od 1991 kieruje Zakładem Literatury Rosyjskiej (kiedyś Instytutu Filologii Rosyjskiej, obecnie Katedry), od 1988 do 1990 i od 1999 do 2001 był zastępcą dyrektora Instytutu ds. dydaktyki, od 2002 do 2008 był prodziekanem Wydziału Filologicznego i przez pół roku (2006/2007) pełnił obowiązki dziekana Wydziału. Od 2006 r. był kierownikiem Studiów Doktoranckich w Wydziale Filologicznym i od 2010 r. kierownikiem Katedry Filologii Rosyjskiej, od 2008 przez kadencję pełnił funkcję rzecznika dyscyplinarnego ds. nauczycieli akademickich UR i pracował w kilku komisjach senackich.

Jest osobą stroniącą od partyjnych organizacji. Nigdy nie był członkiem partii.

17 stycznia 2013 r. postanowieniem Prezydenta RP otrzymał tytuł profesora nauk humanistycznych, **14 marca, podczas uroczystości w Kancelarii Prezydenta RP otrzymał akt mianowania.**

**Małgorzata Dżugan** jest absolwentką Wydziału Chemicznego Politechniki Rzeszowskiej. Studia na kierunku chemia (specjalność chemia i synteza organiczna) ukończyła z wyróżnieniem w 1990 roku. Stopień doktora nauk rolniczych nadała jej Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej w Krakowie w 1997 roku. Na podstawie rozprawy *Bioactive components of garlic and their effect on the reduction cadmium toxicity in food* uzyskała stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie technologii żywności. Uchwałę w tej sprawie podjęła Rada Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze (1 grudnia 2012 r.).

Po ukończeniu studiów M. Dżugan podjęła pracę naukową w Zakładzie Przyrodniczych Podstaw Produkcji Rolniczej, na Wydziale Ekonomii Akademii Rolniczej w Krakowie - Filia w Rzeszowie, dołączając do zespołu kierowanego przez prof. Marię Drobę, który specjalizuje się w charakterystyce glikozydaz lizosomalnych występujących w męskim układzie rozrodczym ptaków domowych. To określiło tematykę rozprawy doktorskiej, przygotowanej pod kierunkiem prof. Marii Droby. Małgorzata Dżugan w swoim dezyderacie naukowo udowodniła zmiany aktywności glikozydaz lizosomalnych w cyklu rozrodczym ptaków sezonowych, co przyczyniło się do uzupełnienia wiedzy nt. fizjologicznej roli tych enzymów w rozrodcie. Stopień naukowy doktora nauk rolniczych nadała jej Rada Wydziału Zootechnicznego Akademii Rolniczej w Krakowie (w 1997 roku), po przedstawieniu rozprawy doktorskiej *Kwaśne glikozydazy z nasienia i jąder gąsiorów*.

Od roku 1998 dr inż. Małgorzata Dżugan pracowała na stanowisku adiunkta w Zakładzie Chemii Ogólnej i Fizjologicznej, który po utworzeniu Uniwersytetu Rzeszowskiego i późniejszych zmianach organizacyjnych znalazł się w strukturze Wydziału Biologiczno-Rolniczego, a z czasem został przekształcony w Katedrę Chemii i Toksykologii Żywności. Tam dr Dżugan, oprócz zajęć dydaktycznych ze studentami, kontynuowała badania nad fizjologią rozrodu ptaków sezonowych, dotyczące charakterystyki porównawczej enzymów występujących w układzie rozrodczym bażanta i kaczora, systematycznie publikowanych w punktowanych czasopismach naukowych.

Wraz z powoływaniem na wydziale nowych kierunków studiów, najpierw przetwórstwo spożywcze, a następnie technologia żywności i żywienie człowieka – praca dydaktyczna dr Dżugan koncentruje się na opracowaniu programów zajęć laboratoryjnych z chemii i toksykologii żywności. Znacznie poszerzyła też tematykę badań naukowych, wchodząc w problematykę prac badawczych z zakresu nauk o żywności, dotyczących występowania azotanów w wodzie i przetworach mięsnych, jakości wody pitnej oraz wykorzystania odpadów z przemysłu owocowo-warzywnego.

# Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym



go. Znaczna część uzyskanych wyników była podstawą do przygotowania artykułów, opublikowanych w formie recenzowanych prac naukowych.

Umiejętność połączenia zdobytej wiedzy biochemicznej z toksykologią żywności zaowocowała z czasem wypracowaniem nowego kierunku badawczego, skoncentrowanego na identyfikacji mechanizmów toksycznego oddziaływania kadmu na poziomie komórkowym z zastosowaniem glikozydaz

lizosomalnych jako biomarkerów dezintegracji błony lizosomalnej. Nawiązanie współpracy z Katedrą Hodowli Drobiu, Zwierząt Futerkowych i Zoohigieny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie umożliwiło zastosowanie modelu *in ovo* w badaniach nad toksycznością kadmu i pozwoliło na pozyskanie niezbędnych funduszy. Projekt „Kwaśne glikozydazy jako nowe wskaźniki biochemiczne embriotoksyczności kadmu u ptaków”, którym kieruje M. Dżugan, jest finansowany (w latach 2011-2014) przez NCN w Krakowie. Ze względu na komplementarność prowadzonych badań nawiązano także kontakty z naukowcami zajmującymi się toksykologią metali ciężkich na Wydziale Biotechnologii i Nauk o Żywności Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze i poszerzono kontakty z pracownikami Instytutu Biologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie oraz Katedry Chemii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Włączając się w światowy trend poszukiwania naturalnych substancji ochronnych, przeciwdziałających toksycznym wpływom środowiskowym, dr M. Dżugan podejmuje badania nad możliwością ograniczenia toksyczności kadmu przez bioaktywne składniki czosnku. Stosowany eksperyment *in ovo*, polegający na podaniu toksyny do białka jaja, stanowi doskonałą symulację pobrania kadmu z żywnością i równocześnie umożliwia testowanie substancji o działaniu ochronnym. Efektem badań prowadzonych w latach 2009-2011 było przygotowanie rozprawy habilitacyjnej obejmującej szereg interesujących zagadnień, m.in. porównanie składników bioaktywnych czosnku polskiego i chińskiego, wykazanie ochronnego wpływu modelowych związków siarkowych i wyciągów czosnkowych wobec kadmu, ocenę przydatności glikozydaz lizosomalnych jako biomarkerów toksycznego działania kadmu. Niewątpliwym osiągnięciem poznawczym pracy jest potwierdzenie możliwości ograniczenia biodostępności kadmu przez czosnek, jak również wykazanie większej aktywności biologicznej wyciągów z czosnku krajowego.

Rozległe zainteresowania naukowe dr Dżugan pozwoliły na rozwinięcie drugiego kierunku badawczego skoncentrowanego na analizie jakości prozdrowotnej miodów. Dzięki interdyscyplinarnej współpracy z mikrobiologami z Wydziału Biotechnologii i Nauk o Żywności Słowackiego

Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze możliwe jest porównanie zawartości składników bioaktywnych miodów odmianowych produkowanych w obu krajach, która ponadto może być korelowana z ich aktywnością antybakteryjną. Owocem tej współpracy są pierwsze wspólne publikacje i wnioski o finansowanie projektów międzynarodowych.

Aktualnie dorobek naukowy dr hab. M. Dżugan obejmuje 41 artykułów (w tym 7 zamieszczonych w czasopismach z listy filadelfijskiej), 1 monografię naukową, redakcję zbiorowej monografii naukowej, 10 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 5 artykułów w recenzowanych materiałach pokonferencyjnych. Znakomita większość prac została opublikowana w języku angielskim, w wysoko punktowanych czasopismach, m. in. *Comparative Biochemistry and Physiology*, *Annals of Animal Sciences*, *Folia Biologica*, *Reproductive Biology*, *Journal of Environmental Science and Health, Part A Toxic/Hazardous Substance & Environmental Engineering* i *Acta Veterinaria Hungarica*. Wyniki badań były wielokrotnie prezentowane, czego efektem są doniesienia na 7 zagranicznych i 36 krajowych konferencjach.

W czasie 23-letniej pracy na uczelni Małgorzata Dżugan z wielkim zaangażowaniem wypełniała swoje obowiązki dydaktyczne, prowadząc głównie zajęcia laboratoryjne z chemii dla różnych kierunków studiów: rolnictwa, edukacji techniczno-informatycznej, biologii, ochrony środowiska, technologii żywności i żywienia człowieka. Od kilkunastu lat prowadzi samodzielny wykład z przedmiotu chemia, najpierw dla kierunku edukacja techniczno-informatyczna, a obecnie ochrona środowiska. Systematycznie uczestniczy w konstruowaniu nowych programów, jest współtwórcą programu ćwiczeń laboratoryjnych z chemii żywności i toksykologii żywności. Była głównym pomysłodawcą i współautorem 3 skryptów do ćwiczeń laboratoryjnych wydanych w ciągu ostatnich dwóch lat przez Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego: z chemii, chemii żywności i toksykologii żywności. Brała udział w konstrukcji programów na 3 kierunki studiów podyplomowych, prowadzonych przez Katedrę Chemii i Toksykologii Żywności. Znaczącym osiągnięciem było przygotowanie i uruchomienie trzech edycji studiów podyplomowych „Monitoring środowiska”, doszkalających kadry sektora ochrony środowiska na Podkarpaciu. Do ważnych zadań dr M. Dżugan, jako kierownika studiów, należało nawiązanie współpracy z jednostkami zewnętrznymi, m. in. Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną i Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska w Rzeszowie, które włączyły się w proces dydaktyczny. Od wielu lat M. Dżugan współpracuje też z Wydziałem Pedagogiczno-Artystycznym UR, prowadząc zajęcia z podstaw wiedzy przyrodniczej dla nauczycieli na studiach podyplomowych Nauczanie przyrody w zreformowanej szkole.

Dotychczas wypromowała 29 magistrów, 18 inżynierów i 12 licencjatów. Realizując eksperymentalne prace dypl-

omowe starała się zainteresować studentów pracą badawczą, niektórzy z nich podjęli pracę naukową. Podejmując się nowej tematyki badań, zachęca również do współpracy innych pracowników naukowych Wydziału Biologiczno-Rolniczego i przygotowywania wspólnych publikacji.

W ramach opieki nad sekcją toksykologii żywności Studenckiego Koła Naukowego „Ferment” stara się popularyzować wiedzę w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i promować zdrowy styl odżywiania się wśród studentów. Pod jej kierownictwem studenci z koła wielokrotnie prowadzili badania naukowe, których wyniki były przedstawiane w formie prezentacji ustnej lub posterowej na młodzieżowych konferencjach naukowych w kraju i za granicą. Inicjuje i wspiera wśród studentów Wydziału Biologiczno-Rolniczego różne formy studenckiej aktywności. Od 2006 r. M. Dżugan systematycznie uczestniczy w cyklicznych onkologicznych konferencjach naukowych, organizowanych przez Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Sanoku, prezentując na forum medycznym aktualną wiedzę z zakresu środowiskowych uwarunkowań chorób nowotworowych. Włącza się też w działania promujące Uniwersytet Rzeszowski i współpracuje z Uniwersyteckim Portalem Wiedzy i Uniwersytetem Dziecięcym.

Niewątpliwą okazją do prezentacji osiągnięć naukowo-dydaktycznych Wydziału była organizacja we wrześniu 2011 r. w Iwoniczu XI Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Risk Factors of Food Chain”, która odbyła się z 50% udziałem uczestników zagranicznych ze Słowacji i Węgier. Wymiernym efektem tego spotkania jest podpisana umowa o współpracy pomiędzy Wydziałem Biologiczno-Rolniczym UR i Wydziałem Biotechnologii i Nauk o Żywności Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze. Wykorzystując możliwości wymiany doświadczeń międzynarodowych, w latach 2010-2011 dr Dżugan uczestniczyła w dwóch wizytach studyjnych w Słowackim Uniwersytecie Rolniczym w Nitrze i Państwowym Uniwersytecie Moskiewskim im. M. Łomonosowa w Moskwie oraz odbyła staż dydaktyczny w ramach programu Erasmus w Słowackim Uniwersytecie Rolniczym w Nitrze.

Działalność organizacyjna dr hab. M. Dżugan związana jest także z Podkarpackim Oddziałem Towarzystwa Biologii Rozrodu i Oddziałem Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej w Rzeszowie, organizacji, których jest członkiem. Ostatnio zainicjowała utworzenie grupy inicjatywnej na rzecz powstania Podkarpackiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Technologów Żywności. Przez trzy kadencje, jako przedstawiciel grupy adiunktów, była wybierana do Rady Wydziału.

Od 1 marca br. dr hab. prof. UR Małgorzata Dżugan pracuje w Uniwersytecie Rzeszowskim na stanowisku profesora nadzwyczajnego w Katedrze Chemii i Toksykologii Żywności na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.

Magdalena Patro-Kucab

# Habilitacja na Wydziale Filologicznym

*Jezyk nasz jest to skarb nieprzebrany*

**N**a temat osiągnięć dr hab. **Grażyny Filip** na polu naukowym nie napisano jeszcze zbyt wiele. Wkrótce zapewne się to zmieni, bowiem językoznawczynie dają o sobie znać naukowemu środowisku coraz częściej, prezentując kolejne książki i artykuły naukowe.

Grażyna Filip urodziła się w 1964 roku w Gliwicach. Jest absolwentką Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Rzeszowie. Dyplom magistra filologii polskiej o specjalności nauczycielskiej otrzymała w rzeszowskiej uczelni (w roku 1988) za pracę pt. *O stylu „Przedwiośnia” Stefana Żeromskiego*. Rozprawę doktorską, poświęconą *Grom językowym w satyrycznej strategii tekstotwórczej Jana Lema*, przygotowała pod kierunkiem dr hab. prof. UR Teresy Ampel w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie na Wydziale Filologicznym, tam też w 2001 roku uzyskała stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa. Z kolei 30 stycznia 2013 roku uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, nadany przez Radę Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na podstawie uchwały komisji habilitacyjnej oceniającej dorobek naukowy.



Foto: Wiesław Filip

W roku 1990 mgr Grażyna Filip podjęła pracę na stanowisku asystenta w uczelni macierzystej, od roku 2001 była zatrudniona na stanowisku adiunkta w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Od kwietnia br. pracuje na stanowisku profesora nadzwyczajnego UR.

Dr hab. Grażyna Filip jest przede wszystkim badaczem i językoznawcą. Realizowane przez nią tematy badawcze prowadzone są na wielu płaszczyznach i mieszczą się w obrębie językoznawstwa współczesnego oraz dotyczą przede wszystkim językowo-stylistycznych, a także semantycznych analiz zarówno tekstów literackich, jak i wypowiedzi publicystycznych oraz użytkowych. Przedmiotem językowych rozważań czyni badaczka także zagadnienia z zakresu onomastyki oraz kreowania świata w utworach oświeceniowych. W prowadzonych analizach i obserwacjach odwołuje się do zróżnicowanych metod badawczych, korzystając z teoretyczno-metodologicznego podłoża kognitywizmu – teoria językowego obrazu świata, metafory pojęciowe, kreowanie świata w tekstach. Specyfika analizowanego materiału przykładowego staje się niejednokrotnie powodem do zastosowania metodologii socjolingwistycznych, psycholingwistycznych lub pragmatyki językowej. Efektem działalności naukowej prowadzonych przez nią badań jest wydanie trzech monografii oraz niespełna trzydziestu artykułów opublikowanych w naukowych czasopismach lub redagowanych monografiach, w różnych ośrodkach naukowych w Polsce i za granicą, łącznie stanowi to 944 strony analiz językoznawczych.

W dorobku naukowym dr hab. Grażyny Filip można wyróżnić kilka węzłowych problemów badawczych. Pierwszy dotyczy cech idiolektu galicyjskiego literata i satyryka Jana Pawła Ferdynanda Lama. Pokłosiem tego zainteresowania są następujące prace: *Onomastyczne gry językowe Jana Lama* oraz *Atrybuty kształtu i przeznaczenia lalki jako wykładnia przeniesienia metaforycznego w grach językowych Jana Lama*, a także monografia naukowa pt. *Gry językowe Jana Lama* (2003). Celem tej ostatniej jest opis funkcjonalnego aspektu gier oraz analiza doboru znaków językowych i kooperacji sensów w grach językowych. Praca mieści się w problematyce stylistycznej, chociaż ze względu na szeroko rozumianą metodologię gier językowych zostały w niej także uwzględnione niektóre aspekty lingwistyki tekstu.

Drugi nurt badań Grażyny Filip skupia się wokół językowo-stylistycznego kształtu wypowiedzi internetowych oraz ich przeobrażeń gatunkowych. Zainteresowanie językiem i strukturą wypowiedzi przekazywanych za pomocą Internetu, jako środka komunikowania się zdobywającego na początku XXI wieku coraz większą popularność i zasięg, znalazło wyraz w cyklu artykułów opublikowanych w latach 2004–2007 (*Gadu-Gadu, o strukturze i języku młodzieżowych rozmów*

*w Internecie, Wgląd w cudzą intymność – wyrażanie emocji w dzienniku internetowym, Manipulacje antynomią wartości w Internecie na przykładzie tekstów młodzieżowych*).

Z kolei trzeci problem badawczy dotyczy wyznaczników językowego obrazu świata we współczesnych tekstach o charakterze wspomnieniowym. Do tego nurtu problemowego przynależą artykuły: *Mieszkańcy „tamtego” Rzeszowa w języku opowieści Franciszka Kotuli. Ogólny koloryt mieszczaństwa oraz śląskość w narracji wspomnieniowej Floriana Śmiei*. Wybór materiału przykładowego do obu cykli językowych analiz ma również motywację pozajęzykową, ponieważ w przypadku autorki wiąże się z pojęciem „dwóch małych ojczyzn”, Śląska i Podkarpacia, z którymi jest związana z racji pochodzenia i miejsca zamieszkania.

Kolejny nurt refleksji naukowej Grażyny Filip sytuuje się w kręgu stylistycznego i strukturalnego aspektu wybranych gatunków publicystycznych i użytkowych. W tym przypadku należy wskazać na cykl składający się przynajmniej z ośmiu publikacji wydanych w ośrodkach krajowych oraz zagranicznych (m. in. *Zmiany wzorca gatunkowego życzeń*, „*Trudna miłość*” i „*Szczęście w nieszczęściu*” – o języku i strukturze młodzieżowych listów do redakcji „*Victoria Gimnazjalisty*”, *Wykładowi emocji w „Listach do redakcji” na przykładzie prasy kobiecej*). Z uwagi na przyjętą metodę badawczą, a także ze względu na źródła materiału egzemplifikacyjnego w obrębie cyklu włączone zostały językowo-strukturalne analizy gatunków tekstów użytkowych – życzenia okolicznościowe, oraz publicystycznych – listy do redakcji.

Znaczną część swoich badań Grażyna Filip poświęciła obrazowi wartości w utworach Stefana Żeromskiego (temat realizowała w ramach wspólnych prac badawczych prowadzonych z Marią Krauz w Zakładzie Języka Polskiego Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego). Projekt objął cykl referatów wygłoszonych na konferencjach, odczyty w TMJP w Rzeszowie oraz serię artykułów wydanych w krajowych ośrodkach naukowych (w Warszawie, Gdańsku, Siedlcach, Rzeszowie). Temat ten najpełniej został podjęty w książce pt. *Szkice o języku i wartościach w wybranych utworach Stefana Żeromskiego*. Zamierzeniem autorskim była chęć przypomnienia utworów pisarza zaliczanych do klasyki polskiej literatury, a współcześnie przeniesionych na listę lektur uzupełniających i zapominanych.

Badaczka w swoich pracach zajmuje się także leksykalno-stylistyczną analizą tekstów literackich (*Konotacje i symbolika ptaków drapieżnych w „Księdze cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku”, Wyznaczniki bajki i satyry w „Księdze cytatów z polskiej literatury pięknej od XIV do XX wieku”*. (*Konwencjonalizacja gatunków*) oraz zagadnieniami współczesnej chrematonimii (*O nazwach modeli samochodów marki Volkswagen*).

Naukowy portret Grażyny Filip wzbogacają także studia nad problematyką argumentowania we współczesnej krytyce kulturalnej (teatr, film, literatura). Najpełniej została ona podjęta w monografii pt. *Mistrzowie gry na argumenty – Kałużyński, Treugutt, Bieńkowski*. Książka została wydana przez Wydawnictwo UR w Rzeszowie w 2013 r. Ustalając zakres materiału przykładowego autorka brała pod uwagę różne aspekty krytyki jako procesu istotnego w kontekście socjokulturowym. Przedmiotem analiz uczyniła wybrane materiały krytyczne publikowane w latach 1945–2009 na łamach specjalistycznych periodyków poświęconych kinu, teatrowi i literaturze, a także pochodzące z tego okresu teksty wydane w postaci antologii. W przypadku każdego z wymienionych zakresów polskiej krytyki kulturalnej badaczka koncentruje uwagę wokół jej uznanych twórców, przyjmując dwa kryteria doboru reprezentatywnych krytyków, są to uznani przedstawiciele trzech dziedzin krytyki kulturalnej: kino reprezentuje Z. Kałużyński; teatr – S. Treugutt; literatura – Z. Bieńkowski.

W ostatnim czasie G. Filip krąg własnych zainteresowań wzbogaciła o problematykę językowego kreowania świata w literaturze oświeceniowej. Impulsem do podjęcia badań w tym zakresie stała się propozycja literaturoznawców z Zakładu Literatury Staropolskiej i Polskiego Oświecenia UR współredagowania monografii literacko-językowej *Sofiówka S. Trembeckiego. Nowe spojrzenia*. Poza opracowaniem redakcyjnym części językoznawczej autorka przygotowała rozprawę pt. „*W rozkoszne zamień sady te niezgrabne jary*” – językowe kreowanie ogrodu w „*Sofiówce*” S. Trembeckiego. Z kolei kontynuacja badań z zakresu językowego kreowania świata w literaturze oświeceniowej dotyczy językowego kształtu epitalamiów i wierszy libertyńskich S. Trembeckiego (*Językowe narzędzia edukacji erotycznej w twórczości Stanisława Trembeckiego*).

Nie sposób wskazać wszystkich prac Grażyny Filip, dorobek ten imponuje rozległością tematyczną i chronologiczną. Jej rozprawy ukazywały się nakładem renomowanych ogólnopolskich i zagranicznych wydawnictw naukowych (Warszawa, Gdańsk, Katowice, Lublin, Łódź, Kijów, Rzeszów i wielu innych).

Wypada wspomnieć, że ponad dwadzieścia lat pracy zawodowej Grażyny Filip wypełnia również dydaktyka. Rzeszowska językoznawczyni z pieczołowitością, zaangażowaniem oraz pasją dba o rozwój intelektualny swoich studentów, przygotowując wykłady oraz prowadząc ćwiczenia i seminaria. Problematyka seminariów magisterskich i licencjackich obejmuje różnorodne tematy (badania nad językowym obrazem świata zawartym w utworach literackich, a także w potocznej/mówionej odmianie języka mieszkań-

ców różnych miejscowości Podkarpacia oraz uczniów szkół gimnazjalnych i średnich tego regionu; analizę stylistyczno-strukturalną różnych gatunków wypowiedzi literackich użytkowych i publicystycznych; językowo-stylistyczną charakterystykę komunikacji internetowej; stylizację językową jako mechanizm stosowany w różnych odmianach reklam; tematy z zakresu onomastyki oparte na teorii pól znaczeniowych).

Grażyna Filip prowadziła także zajęcia na studiach podyplomowych organizowanych przez IFP UR z zakresu języka polskiego oraz logopedii, uzyskując wysoką punktację w ankietach słuchaczy.

Językoznawczyni jest także członkiem Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego, Oddziału w Rzeszowie. W ramach działalności TMJP i współpracy ze szkołami wygłosiła wiele odczytów.

Poza obowiązkami naukowo-dydaktycznymi w latach 2001–2013 Grażyna Filip zajmowała się pracą organizacyjną w ramach IFP UR. W latach 2002–2003 należała do zespołu przygotowującego IFP do akredytacji, a w 2003 r. współorganizowała konferencję naukową *Współczesne analizy dyskursu* (UR Rzeszów – Czudec). W roku 2004 opracowała projekt zasad współpracy naukowej IFP UR z ukraińskimi uczelniami – Pauci. Z kolei w 2008 r. kierowała przygotowaniem założeń projektu „Kwalifikacyjne studia podyplomowe z zakresu języka polskiego”, w ramach programu Kapitał Ludzki 6/ POKL/ 9.4/ 2008 realizowanego z grantu EU. Od 14 listopada 2009 do 5 marca 2011 r. była kierownikiem kwalifikacyjnego studium podyplomowego *Język polski dla humanistów*, prowadzonego w ramach Instytutu Filologii Polskiej UR. W 2009 r. współorganizowała wykłady gościnne z zakresu socjolingwistyki dla studentów i pracowników UR, wygłoszone przez prof. Natalię Szumarową z Narodowego Uniwersytetu im. T. Szewczenki w Kijowie. Należy także do zespołu organizacyjnego konferencji *Polonistyka w Europie. Kierunki i perspektywy rozwoju*, której pierwsza edycja odbyła się na Uniwersytecie Rzeszowskim w dniach 14–17 maja 2012 r. Od 1 września 2012 r. pełni funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Filologii Polskiej UR.

Na szczególną uwagę zasługuje także działalność dr hab. prof. UR Grażyny Filip na rzecz promocji Rzeszowa i szeroko pojętej Rzeszowszczyzny, która wynika z nieukrywanej sympatii do „swej ojczyzny z wyboru”.

Grażyna Filip to nie tylko wspaniały językoznawca, ale również – czy raczej przede wszystkim – skromny i zacny człowiek, życzliwa koleżanka. Miłośniczka psów, humanistka zafascynowana urokami przyrody, szczególnie bieszczadzkiej i mazurskiej (posiada nawet żeglarski patent).

# Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym

**Józef Gorzelany** studia rozpoczął w 1974 roku, w Akademii Rolniczej we Wrocławiu na Wydziale Rolniczym. Wcześniej ukończył Technikum Rolnicze w Weryni. Dyplom magisterski (z oceną bardzo dobrą) uzyskał w 1979 roku. We Wrocławiu rozpoczął też pierwszą pracę zawodową, w przedsiębiorstwie Agromet Pilmet. W okresie od stycznia do grudnia 1980 odbył roczną służbę wojskową w SOR w Wyższej Szkole Wojsk Samochodowych w Pile. Po powrocie na Podkarpacie pracował (w latach 1981–1987) na stanowisku asystenta i starszego asystenta w Akademii Rolniczej im. Hugona Kołłątaja w Krakowie, Zamiejscowy Wydział w Rzeszowie. W latach 1983–1987 przebywał na stacjonarnych studiach doktoranckich na Wydziale Mechanizacji w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze (Słowacja). 9 czerwca 1987 roku obronił pracę doktorską pt. „Energetická analýza jednotlivých postupov pri pestovaní cukrovej repy” (Analiza energetyczna wybranych zabiegów w produkcji buraków cukrowych) i decyzją Rady Naukowej Wydziału Mechanizacji otrzymał tytuł doktora nauk rolniczych i leśnych w zakresie technika rolnicza i leśna. W latach 1987–2001 pracował na stanowisku adiunkta w Akademii Rolniczej w Krakowie-Wydział Ekonomii w Rzeszowie, a następnie na UR (do 2005 r.) na Wydziale Ekonomii. Od 2005 roku był zatrudniony na stanowisku starszego wykładowcy w Katedrze Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej, na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego. W dniu 4 lipca 2012 roku na podstawie oceny dorobku naukowego i przedstawionej rozprawy habilitacyjnej pt. „Skúmanie vplyvu základných faktorov na technicko-ekonomickú efektívnosť pestovania cukrovej repy” (Badanie wpływu podstawowych czynników na techniczno-ekonomiczną efektywność uprawy buraków cukrowych) Rada Wydziału Techniki Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze (Słowacja) podjęła uchwałę o nadaniu doktorowi Józefowi Gorzelanemu stopnia naukowego doktora habilitowanego.

Działalność naukowo-badawczą Józef Gorzelany rozpoczął już w okresie studiów w Akademii Rolniczej we Wrocławiu, przygotowując pracę dyplomową z zakresu badań eksploatacyjnych maszyn do nawożenia mineralnego, korzystając z aparatury pomiarowej Stacji Oceny Sprzętu Rolniczego w Kątach Wrocławskich, IBMER w Warszawie. Z chwilą podjęcia pracy w Katedrze Technologii Produkcji Roślinnej (kierownik prof. dr hab. Maria Radomska) uczestniczył w realizacji dwóch naukowo-badawczych projektów: „Wpływ zachwaszczenia plantacji



ziemniaka na uszkodzenia mechaniczne bulw w czasie zbioru kombajnem” i „Wpływ poziomu zachwaszczenia ziemniaka na wysokość plonu i jego strukturę”. Był także współrealizatorem rządowego programu badawczego CPBR 10.20 „Doskonalenie gospodarki rolnej i leśnej na terenach górskich”.

Po obronie pracy doktorskiej (w 1987 roku w Nitrze i powrocie do Polski) rozpoczął badania z zakresu właściwości mechanicznych roślin strączkowych. W latach 1988–1992 uczestniczył w 2 tematach badawczych: „Badanie właściwości fizyko-mechanicznych nasion bobiku na uszkodzenia mechaniczne w procesie zbioru” oraz „Wpływ wybranych elementów agrotechniki i warunków zbioru na odporność nasion i uszkodzenia mechaniczne”. Przy ocenie właściwości mechanicznych płodów rolnych stosował najnowsze metody badań, przy wy-



korzystaniu nowoczesnej aparatury do badań wytrzymałościowych. W ramach badań własnych i statutowych (1993–1997) realizował 2 tematy: „Badania energochłonności skumulowanej w wybranych technologiach produkcji roślinnej” i „Energochłonność dolistnego dokarmiania i chemicznego zwalczania chwastów”. Dalsze badania (1998–2001) dotyczyły energetyki wydobywania korzeni buraków z gleby. Był kierownikiem projektu „Wpływ warunków glebowo-klimatycznych na cechy mechaniczne korzeni buraków cukrowych i wartość siły potrzebnej do ich wydobywania z gleby pod kątem ograniczenia strat w czasie zbioru”. W badaniach wytrzymałościowych korzeni buraków cukrowych określone były parametry dotyczące sprężystości materiałów biologicznych (naprężenie niszczące, odkształcenie względne tkanki, moduł Younga, współczynnik Poissona) oraz odporność okrywy płodów rolnych na działanie sił zewnętrznych (siła przebiccia skórki i tkanki).

W latach 2002–2003 w ramach badań statutowych – jako kierownik – realizował temat: „Wpływ wybranych elementów agrotechniki i warunków zbioru na odporność korzeni buraków cukrowych na uszkodzenia mechaniczne”.

Największy jednak nacisk w badaniach poświęcił dr J. Gorzelany zagadnieniom kosztowości i energochłonności produkcji różnych płodów rolnych, wypracowując metodykę obliczania kosztów i nakładów energetycznych w produkcji rolnej, szkółkarskiej i sadowniczej.

W latach 2004–2010 – jako kierownik – realizował związane z tym projekty: „Wpływ wybranych czynników na nakłady energetyczne, uszkodzenia oraz straty korzeni buraków cukrowych podczas ich wydobywania z gleby i przechowywania” oraz „Ocena kosztów oraz nakładów energetycznych w uprawie buraków cukrowych”.

Wyniki swoich badań dr J. Gorzelany przedstawiał na licznych naukowych konferencjach w Polsce, na Ukrainie i Słowacji. Uczestniczył również w seminariach i spotkaniach z rolnikami poświęconych praktycznemu wykorzystaniu wyników badań. Proponowane innowacyjne rozwiązania dotyczyły głównie ograniczenia strat płodów rolnych w czasie zbioru i przechowywania oraz kosztów robocizny, paliwa i materiałów, także kosztów pracy maszyn przy wprowadzaniu nowych technologii w produkcji rolnej.

Efektom tej pracy jest 110 pozycji bibliograficznych, z których 47 to oryginalne recenzowane prace twórcze w czasopiśmie i zeszytach naukowych, 1 - podręcznik, 1 - monografia, 36 – publikacji naukowych i streszczeń w pokonferencyjnych wydawnictwach, 21 - komunikaty i doniesienia naukowe z konferencji zagranicznych i konferencji krajowych, 2 - prace popularno-naukowe. Spośród recenzowanych prac oryginalnych 14 wydano w języku angielskim i 5 w języku słowackim.

Dr hab. inż. Józef Gorzelany jest autorem artykułów w krajowych i zagranicznych czasopiśmie m.in.: *Journal of Agricultural and Food Chemistry*, *International Agrophysics*, *Polish Journal of Soil Science*, *Zemědělska Technika*, *Pol' nohospodarstvo Agriculture*, *Acta Agrophycica*, *Bibliotheca Fragmenta Agronomica*, *Acta Technologica Agriculturae Universitatis Agriculturae Nitra* (Słowacja), *Wisnik Lwowskiego Dierzawno-*

*og Agrarnogo Uniwersytetu*, *Savremena poljoprivredna tehnica* (Serbia), *Inżynieria Rolnicza*, *TEKA Komisji Motoryzacji i Energetyki Rolnictwa*, *MOTROL Motoryzacja i Energetyka Rolnictwa*, *Zeszyty Naukowe AR w Krakowie*.

Od początku pracy na stanowisku nauczyciela akademickiego J. Gorzelany prowadził zajęcia dydaktyczne ze studentami, m.in. ćwiczenia z techniki rolniczej i eksploatacji maszyn rolniczych, praktyczne ćwiczenia i wykłady z maszynoznawstwa w produkcji rolniczej i energochłonności produkcji rolniczej. Tematyka zajęć została wzbogacona po utworzeniu w Uniwersytecie Rzeszowskim Wydziału Biologiczno-Rolniczego. W ramach Katedry Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej dr J. Gorzelany prowadził zajęcia na czterech kierunkach: rolnictwo, technologia żywności i żywienie człowieka, ochrona środowiska i architektura krajobrazu. Tu większy nacisk położono na maszyny i eksploatację maszyn rolniczych, maszynoznawstwo przemysłu spożywczego, technologie bioenergetyczne oraz mechanizację prac w obszarach zieleni.

Na dwóch kierunkach (ochrona środowiska, technologia żywności i żywienie człowieka) prowadzi zajęcia z wybranych tematów z zakresu fizyki, a na studiach drugiego stopnia (rolnictwo) z zakresu agrofizyki.

Pod kierunkiem dra J. Gorzelanego przygotowano ponad 100 prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Ponadto był również recenzentem 120 prac magisterskich, inżynierskich i licencjackich. Główną ich tematyką były zagadnienia oceny właściwości fizycznych wybranych płodów rolnych, owoców i warzyw pod kątem ograniczania strat podczas zbioru i przechowywania oraz analiza kosztowości i energochłonności produkcji rolniczej, sadowniczej i warzywniczej.

Józef Gorzelany jest pracownikiem Katedry Inżynierii Produkcji Rolno-Spożywczej i tu, oprócz zadań dydaktyczno-badawczych, działa także na rzecz organizacji i unowocześniania laboratoriów i pracowni tej jednostki. Aby poznać najnowszą aparaturę i nowe techniki badań często uczestniczy w szkoleniach promujących możliwości współczesnej techniki. Niedawno, we wrześniu 2011 roku w Bazylei (Szwajcaria) uzyskał certyfikat upoważniający do prowadzenia badań ciśnienia i temperatury zapłonu różnych biomas.

Jako nauczyciel akademicki współpracuje ze Słowackim Uniwersytem Rolniczym w Nitrze, Uniwersytetami Rolniczymi w Lublinie, Poznaniu i we Wrocławiu oraz wieloma firmami i zakładami przemysłu rolno-spożywczego.

Oprócz działalności naukowej i dydaktycznej dr hab. inż. prof. UR Józef Gorzelany dużo czasu i wysiłku poświęca pracy organizacyjnej na rzecz studentów i pracowników UR. Od 2001 roku pracuje – jako przewodniczący – w Uczelnianej Komisji Socjalnej, od 2005 roku jest wiceprzewodniczącym Uczelnianej Komisji NSZZ Solidarność UR oraz członkiem Rady Wydziału Biologiczno-Rolniczego. W latach 2008–2012 był w składzie uniwersyteckiego Senatu. Należy do PTA, a w oddziale rzeszowskim przez 6 lat (do 2004 r.) był skarbnikiem. W latach 1998–2004 reprezentował Podkarpacie w radzie programowej Ośrodka Elitarnego Materiału Szkółkarskiego w Prusach.

Sylvia Indycka-Rosół

# Taki był VI Tydzień Polonistów

Dyktando Uniwersyteckie, quiz literacki, maraton filmowy, konferencja naukowa – te i inne atrakcje czekały na uczestników VI Tygodnia Polonistów. To prawdziwa uczta dla miłośników literatury, języka ojczystego i kultury, która trwała pięć dni – w tym roku od 15 do 19 kwietnia.

„Uniwersytet Rzeszowski znajduje się w mieście, które określa się mianem stolicy innowacji. My, poloniści, uważamy, że w parze z rozwojem technologicznym powinno iść umiłowanie naszego języka i literatury. To one stanowią rezerwuwar kodów naszej kultury, pozwalając przy tym na jej przetrwanie” – tymi słowami studenci rzeszowskiej polonistyki dziękowali władzom uczelni za wsparcie akademickiej inicjatywy podczas uroczystego otwarcia tegorocznego Tygodnia Polonistów.

„Włożyliśmy nasze serca i wiele trudu w przygotowania, ale wierzymy, że taka praca przyniesie wiele korzyści” – dodawali i nie mylili się. W wydarzeniach, wpisanych w program uroczystości wzięli udział studenci i kadra naukowa z innych wydziałów i uczelni, uczniowie ze szkół ponadgimnazjalnych, pracownicy UR i goście zza granicy. Udało się nawet zainteresować przypadkowych przechodniów. Trudno się temu dziwić – program był na tyle bogaty, że każdy mógł znaleźć w nim coś, co go zacieka.

## Słowem, gestem i obrazem

Już pierwszego dnia było w czym wybierać – w niedługim czasie po rozpoczęciu, podczas którego studenci (w tym w większości należącej do Koła Antropologów Kultury), w barwnych strojach z różnych epok zaprezentowali się przed budynkiem uczelni, nastąpiło otwarcie wystawy Hi Res Story Exhibition, na którą składają się grafiki **Kamila Burmana** ilustrowane poezją **Filipa**

**Brudnego**. W godzinach wieczornych zaś członkowie Sekcji Teatralnej S.T.O.S., którego opiekunem jest dr **Anna Jamrozek-Sowa** wystawili spektakl wg Jana Brzechwy zatytułowany „Pchła Szachrajka”. W sztuce wystąpili: **Gabriela Adamczyk, Paulina Białas, Alicja Gieralt, Jolanta Mamot, Agata Szubert i Kamil Wątor**. Dzięki interesującej interpretacji, grze aktorskiej i reżyserii **Anny Demczuk** wszystkie miejsca na widowni były zajęte, a brawa można było usłyszeć długo po zapadnięciu kurtyny.

## Literaci i poeci dają głos

Drugi dzień rozpoczęły gościnne wykłady prof. **Aliny Kowalczykowej** – badaczki epoki romantyzmu, członkini PAN, autorki wielu publikacji. To nie jedyne wykłady wygłoszone tego dnia – osoby zainteresowane fizjologią głosu mogły wysłuchać tego, co z okazji Światowego Dnia Głosu miała do powiedzenia dr **Bogusława Wędrychowicz**. Na tym nie koniec – poloniści przygotowali także quiz literacki „Zielono mi w głowie i fiołki w niej rosą”,





do którego pytania układali nie tylko oni, ale także kadra naukowa. Laureatami, których nagrodzono książkami, zostali: **Marta Pociask** (I miejsce), **Róża Bukala** (II miejsce) oraz **Beata Laska** (III miejsce). Swoje 5 minut mieli też znawcy poezji, którzy pod kierownictwem dr. **Stanisława Dłuskiego** przygotowali wieczór poetycki „Poeeci przyniesieni przez bociany”.

## Naukowo

Środa upłynęła pod znakiem konferencji naukowej („Obszary polonistyki”) studentów, doktorantów i naukowców z kraju oraz z zagranicy. Od godziny 10 rano do późnego popołudnia obradowano w kilku sekcjach tematycznych.

– „Przyznaję, że nie spodziewaliśmy się aż tak dużego odzewu. Niezmiernie nas cieszy fakt, że podczas konferencji swoje prelekcje wygłosiło ponad 40 uczestników. Wiemy też, że dyskusje prowadzone w poszczególnych sekcjach były bardzo ożywione, a dyskutanci dochodzili nierzadko do bardzo ciekawych wniosków” – mówiła mgr **Karolina Krzysztoń**, członkini Sekcji Językoznawców, jedna z organizatorek konferencji.

– „Obecnie jesteśmy w trakcie przygotowywania tomu pokonferencyjnego” – dodaje dr **Małgorzata Kułakowska**, opiekun naukowy konferencji.

## Czwartek po słowacku

Przedostatni dzień Tygodnia był Dniem Słowackim w Instytucie Filologii Polskiej. Dlatego można było usłyszeć wiele wykładów badaczy pochodzących z tego kraju, prelekcje wygłosili: dr. hab. **Peter Káša**, PhD, mgr **Ivana Džundová**, PhD i prof. dr. hab. **Mária Čižmarová**, PhD. Dzięki temu istniała możliwość porównania rodzimego podejścia badawczego do literatury i języka z tym, które pochodzi z innego gruntu. We wczuciu się w słowacką sytuację kulturową pozwoliła projekcja filmu „Kucharze historii” (produkcji słowackiej) połączona z degustacją tradycyjnych potraw tamtejszej kuchni. W ten sposób rozpoczął się maraton filmów, który nadzorował Filip Brudny.



## Ortografia przez duże „O”

Tegoroczną edycję Tygodnia Polonistów zakończyło Dyktando Uniwersyteckie. Tekst dyktanda ułożyła dr **Ewa Blachowicz**, a w konkursie udział wzięło kilkudziesięciu śmiaków. Co ciekawe, pierwsze miejsce zajęła osoba, która na co dzień nie studiuje filologii polskiej – **Izabela Pasternak**. Drugie miejsce zajęli ex aequo: **Joanna Lubiniecka**, **Bogusława Lubiniecka** i **Matylda Zatorska**, natomiast trzecie miejsce zdobył **Kamil Czyż**. O godz. 16.00 odbyło się uroczyste zakończenie Tygodnia, w czasie którego wręczono nagrody przyznane we wszystkich konkursach.

\*\*\*

VI Tydzień Polonistów pokazał, że studenci chętnie prezentują swoje talenty, zapraszają do dialogu i próbują zarażać swoimi pasjami. Ogrom przygotowanych w tym roku wydarzeń już teraz pozwala stawiać pytania o to, na co jeszcze ich stać i czym zaskoczą wszystkich za rok. W maju 2014 r.

Foto: N. Czuba i A. Luboń



Beata Rybka

# Spotkanie z mistrzem olimpijskim Rafałem Wilkiem

21 marca 2013 roku z inicjatywy pracowników Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego i przy współudziale Biura ds. Osób Niepełnosprawnych UR, pod honorowym patronatem JM Rektora UR prof. dra hab. Aleksandra Bobko, odbyło się spotkanie studentów i pracowników uczelni z mgr. Rafałem Wilkiem, wybitną postacią podkarpackiego sportu, byłym żużlowcem, dwukrotnym złotym medalistą igrzysk paraolimpijskich w Londynie, a obecnie pracownikiem Wydziału Wychowania Fizycznego UR.



przewodniczącą Komisji ds. Osób Niepełnosprawnych SSUR oraz **Mieczysława Piekarza**, pracownika Biblioteki UR. Gość społeczności akademickiej mówił o swojej karierze, wypadku oraz o walce, jaką stoczył, aby wrócić do zdrowia i sportu. Szczególnie dużo miejsca poświęcił opowiadaniu o swoich zmaganiach z przeciwnościami losu, już jako osoba niepełnosprawna, i te refleksje najbardziej zapadły w pamięć zgromadzonych.

Podczas spotkania prorektorzy UR prof. dr hab. **Sylwester Czopek** oraz dr hab. prof. UR **Wojciech Walat** wręczyli Rafałowi Wilkowi Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego w dowód uznania dla jego zasług w propagowaniu uczestnictwa osób z niepełnosprawnością w życiu społecznym oraz promocji sportu osób niepełnosprawnych. To wyróżnienie było dla znanego nie tylko na Podkarpaciu sportowca sporym zaskoczeniem. Pan Rafał nie krył wzruszenia i wielokrotnie dziękował za pamięć o jego sukcesach i odznaczeniu.

Po zakończeniu „części oficjalnej” spotkania gość długo rozmawiał z pracownikami UR i studentami na różne tematy. Był też czas na pamiątkowe zdjęcia i autografy.



Rafał Wilk to człowiek, który mimo niepełnosprawności poświęcił się całkowicie swoim sportowym pasjom, realizuje marzenia i dzięki takiej postawie jest wzorem dla innych niepełnosprawnych, pokazując tym samym, iż niepełnosprawność nie musi stanowić bariery w osiągnięciu wyznaczonych celów, że ciężką pracą, uporem i determinacją można pokonać słabości organizmu.

Spotkanie, mimo zimowej aury, zgromadziło sporą rzeszę studentów i pracowników uczelni. Po części oficjalnej rozpoczęły się wywiady z panem Rafałem, prowadzone przez **Aleksandrę Kiper**,



Foto: Beata Rybka

Krzysztof Kubala

# DWIE NOWE KSIĄŻKI O HISTORII ROSJI

W serii „Świat Książki”, wydawnictwa Weltbild.pl (d. Bartelsmann) ukazała się kolejna książka prof. **Andrzeja Andrusiewicza** - *Katarzyna Wielka. Prawda i mit* - emerytowanego pracownika Wydziału Historyczno-Socjologicznego Uniwersytetu Rzeszowskiego, poświęcona najbardziej bulwersującej władczyni Rosji, która ma w Polsce swoją „czarną legendę”, z racji udziału w zaborach i bogatego życia osobistego, obfitującego w faworytów. Ale równocześnie ta caryca korespondowała z Wolterem, prywatnie marzyła o wielkich reformach w Rosji, choć „żelazną ręką” gasiła wszelkie przejawy sprzeciwu przeciwko swojej władzy, osiągając skutecznie każdy swój cel. Katarzyna II rządziła przez ponad 30 lat (1762–1796) i doprowadziła Rosję do grupy światowych mocarstw, zrealizowała marzenia Piotra Wielkiego i sama nie przypadkiem otrzymała taki sam tytuł – Wielkiej. Zainteresowanie kobietą sprawującą najwyższą w Rosji władzę jest w Polsce wielkie, obecnie w księgarniach dostępne są cztery książki na jej temat.

Publikacja A. Andrusiewicza jest popularyzatorsko-naukowa, wyposażona w obfitą bibliografię (573 książki i artykuły) oraz indeks nazwisk liczący 907 pozycji opisywanych postaci. Książka napisana jest żywym językiem i zawiera informacje o faktach nie zawsze znanych dotychczas. Obala też wiele mitów dotyczących Katarzyny, co może być szczególnie ważne dla ludzi zainteresowanych historią.

A. Andrusiewicz dał się poznać nie tylko jako jeden z najwybitniejszych znawców historii Rosji i ZSRR, ale też autor pozycji książkowych budujących lepsze zrozumienie naszych dawnych dziejów i pozwalających lepiej zrozumieć dzisiejszą Rosję. Zresztą czytelnicy wcześniejszych książek tegoż autora wiedzą to doskonale i udzielając mu kredytu zaufania, mającego mocne oparcie we wcześniejszych książkach, masowo wykupili już niemały nakład.

Druga z wydanych książek - *Krwawa dekada* - została specjalnie przygotowana przez A. Andrusiewicza na okrągłą rocznicę zakończenia w Rosji wydarzeń Wielkiej Smuty (1598-1613), która obecnie została wykorzystana do ustanowienia w nowym terminie święta narodowego. To właśnie data wypędzenia Polaków z Kremla nieprzypadkowo staje się „założycielskim mitem” nowej Rosji. Zjednoczenie narodu, walka z obcą interwencją i wybór nowej dynastii – Romanowów (sprawujących władzę do 1917 roku) – stały się symbolem przezwyciężenia kryzysu ówczesnego (i dzisiejszego) państwa i początkiem budowy Imperium Rosyjskiego, które potem kontynuował Piotr I Wielki i Katarzyna II Wielka. Książka prof. A.



Andrusiewicza pozwala lepiej zrozumieć zjawisko kontynuowania władzy i dostosowania państwowego aparatu do potrzeb olbrzymiego państwa.

Wydawnictwo Literackie nadało tej ważnej książce odpowiednią do jej znaczenia szatę edytorską i starannie przygotowało wydanie, zawierające, podobnie jak pierwsza książka, obszerny indeks nazwisk – 540 pozycji i równie znaczącą bibliografię – 300 prac, wśród których jest wiele najnowszych rosyjskich i zachodnich – nieznanych dotąd w Polsce pozycji. Obfite,

archiwalne źródła przedrewolucyjne, będące rezultatem wieloletniej kwerendy w bibliotekach na Wschodzie, uzupełnione są o nowe, udostępnione w Rosji specjalnie z okazji rocznicy tych wydarzeń.

Wielką zasługą A. Andrusiewicza jest przygotowanie tej rocznicowej publikacji, która uświadamia nam, czym dla Rosjan była obecność Polaków na Kremlu i Dymitr Samozwaniec I z żoną-carycą Maryną Mniszech na tronie rosyjskim. Kiedy rosyjscy powstańcy, pod wodzą kupca Kuźmy Minina i kniazia Dymitra Pożarskiego wypędzili Polaków z Moskwy, jednocząc pod sztandarami „Świętej Rusi” Rosjan w naród, przygotowali tym samym fundament obchodzonego tam dziś Dnia Jedności Narodowej. Wydarzenia z XVII wieku są niejako prelude do późniejszych zdarzeń, z zaborami włącznie. Dzisiejsza Rosja świadomie wprzęga historię – tę nowszą i tę dawną – w propagowanie wielkiego państwa w świadomości nie tylko swoich obywateli. Rosjanie uznali, że mieli tylko jedną ojczyznę i plucie na nią jest niegodne. Wielki dagestański poeta Rasul Gamzatow, który w młodości potępił bohatera narodowego Kaukazu – Szamila, napisał później, w latach 70., o swojej młodzięcej głupocie: Jeśli wystrzelisz w swoją przyszłość z pistoletu, to przyszłość wystrzeli w ciebie z armaty.

*Krwawa dekada*, to świetnie wydana i napisana praca popularno-naukowa, będąca rezultatem ogromnej wiedzy i poszukiwań bibliotecznych, opartych na wieloletnim doświadczeniu. Autor stawia w niej ciekawe tezy, obala wiele powszechnie przyjętych poglądów, odrzucając je z punktu dzisiejszego stanu wiedzy. Prezentowana przez A. Andrusiewicza wizja odbiega znacząco od uproszczonych, podręcznikowych wykładni historii, będąc wynikiem analizy faktów i głębokich przemyśleń.

*Andrzej Andrusiewicz, Katarzyna Wielka. Prawda i mit*, „Świat Książki”, Warszawa 2012, 688 s., ISBN: 978-83-77-99673-7

*Andrzej Andrusiewicz, Krwawa dekada*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 2013, 560 s., ISBN: 978-83-08-04886-3

Mateusz Hołojuch

# Książki na Stadionie Narodowym

IV Warszawskie Targi Książki i VII Targi Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA zorganizowano na Stadionie Narodowym w Warszawie. Uroczystość otwarcia targów zaszczylił wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński. Na inauguracji pojawili się również wicepremier i minister sprawiedliwości rządu Węgier Tibor Navracsics oraz liczna reprezentacja przedstawicieli różnych resortów na czele z Joanną Muchą, minister sportu i turystyki oraz gospodarzem stadionu, a także członkowie korpusu dyplomatycznego i zagraniczni goście.

W czasie targów odbyło się również spotkanie z panią Anną Komorowską, małżonką Prezydenta RP, oraz twórcami albumu *Wykwintna kuchnia polska*, uhonorowanego trzecią nagrodą w finale konkursu Gourmand World Cookbook Awards na najlepsze wydawnictwo kulinarne na świecie w kategorii wydawnictw dla profesjonalistów. Spotkanie poświęcone było promocji Polski poprzez rodzimą sztukę kulinarną. Zainteresowani mogli udać się na wykład prof. Leszka Balcerowicza na temat „Odkrywając wolność. Przeciw zniewoleniu umysłów”. Natomiast w podróż po Australii zapraszał Marek Niedźwiecki, wielka postać Polskiego Radia oraz miłośnik antypodów.

## Nagroda Akademia 2013

W gronie pół tysiąca wystawców Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego zaprezentowało blisko 100 tytułów książek będących pokłosiem badań naukowych naszej kadry profesorskiej oraz rezultatem profesjonalnego przygotowania przez pracowników wydawnictwa i drukarni. W drugim dniu targów książki – Dniu Książki Akademickiej i Naukowej – ogłoszono laureatów Nagrody Akademia, która ma już długą tradycję. Jury Nagrody Akademia, któremu przewodniczy Henryk Podolski, prezes Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, uhonorowało Wydawnictwo UR wyróżnieniem w konkursie na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA 2013 za publikację autorstwa Piotra Krzysztofa Sowińskiego *Uprawnienia składające się na prawo oskarżonego do obrony. Uwagi na tle czynności oskarżonego oraz organów procesowych*.



## Rok Juliana Tuwima

W czasie targów odbywały się spotkania z autorami książek dla dzieci, m.in. „Psoły z Tuwimem” przybliżające twórczość tego artysty. Zorganizowano też warsztaty twórcze, podczas których dzieci mogły posłuchać wierszyków Tuwima, a później pod okiem doświadczonych animatorów tworzyć własne wielkie ilustracje i projekty książek. „Czytać – tak! Ale co?” – pod takim hasłem zaistniał kącik przygotowany specjalnie dla rodziców, którzy mają wątpliwości, jakie książeczki wybrać dla swoich pociech. Eksperci z zakresu literatury dziecięcej podpowiadali, na co warto zwrócić uwagę przy wyborze książki dla młodego czytelnika.

## Książki w Internecie

Sporo uwagi na targowych panelach poświęcono nowym technologiom pomagającym w tworzeniu, promocji i sprzedaży książek. Wśród targowych wydarzeń nie zabrakło warsztatów dla wydawców z zakresu przygotowania książek elektronicznych, podczas których można było zapoznać się z nowym procesem ich produkcji. Sprzedawcy, dystrybutorzy, autorzy, agenci, klienci zastanawiali się nad tym, czym jest rynek e-booków oraz jak się w tym wszystkim nie zgubić. Nieodłącznym tematem targowych kuluarów pozostawało piractwo internetowe, jeden z głównych problemów, z którym mierzą się wydawcy e-booków. W czasie seminarium z Andrzejem Pągowskim o walorach edytorskich wydawanych książek można było skonfrontować myślenie o książce w kategoriach ekonomicznych i estetycznych. Na targach wiele uwagi poświęcono także tematyce reportażu oraz komiksu, m.in. odbyło się spotkanie podsumowujące konkurs Powstanie'44 w komiksie oraz promocja antologii pokonkursowej, zorganizowane przez Muzeum Powstania Warszawskiego.

W ciągu czterech dni IV Warszawskich Targów Książki odbyło się około 680 wydarzeń towarzyszących w salach konferencyjnych i na scenie targów. Imprezę odwiedziło ponad 60 tysięcy miłośników książek, co jest nowym rekordem w jej historii. Zdaniem Jacka Oryla, wiceprezesa Zarządu Targów Książki sp. z o.o., Targi Książki to najważniejsza impreza w warszawskim kalendarzu imprez targowych – była i jest warszawską wizytówką, a dzięki przenosinom na Stadion Narodowy ma szansę stać się również w najbliższych latach prawdziwą wizytówką Polski na arenie europejskiej.



Ewa Kuc

## Wyróżnienie dla Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego

19 maja zakończyły się IV Warszawskie Targi Książki oraz organizowane równocześnie VII Targi Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA 2013 odbywające się po raz pierwszy w Narodowym Centrum Sportu na Stadionie Narodowym w Warszawie. Z radością informujemy, że Wydawnictwo UR otrzymało wyróżnienie w konkursie na najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA 2013 za publikację autorstwa Piotra Krzysztofa Sowińskiego *Uprawnienia składające się na prawo oskarżonego do obrony. Uwagi na tle czynności oskarżonego oraz organów procesowych*. Komisja konkursowa doceniła w ten sposób dużą wartość merytoryczną i dydaktyczną książki oraz jej harmonię estetyczną, kojarzącą wszystkie elementy techniczne. Organizatorem konkursu są Targi Academia przy współpracy Stowarzyszenia Wydawców Szkół Wyższych, Polskiego Towarzystwa Wydawców Książek, Sekcji Wydawców Akademickich i Naukowych PIK oraz Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich.

Książka została opracowana przez zespół: Elżbieta Kot i Zofia Gładys – opracowanie redakcyjne, korekta i łamanie, Krystyna Baran – redakcja techniczna, Grzegorz Wolański – projekt okładki. Publikację wydrukowano w Drukarni UR.

Monografia stanowi imponujące opracowanie uprawnień składających się na prawo oskarżonego do obrony w aspekcie czynności oskarżonego oraz towarzyszących im czynności organów procesowych. Przedstawia szereg zagadnień związanych z tą tematyką i ich wzajemne powiązania. Autor dokonał interpretacji wielu kwestii budzących wątpliwości oraz przedstawił propozycje ich rozwiązań, co czyni niniejszą monografię interesującym i istotnym dla polskiej

nauki procesu karnego opracowaniem. Publikacja stanowi bardzo cenne źródło wiedzy dla studentów w nauczaniu przedmiotu postępowanie karne, jest skierowana także do praktyków: sędziów i adwokatów, jak również teoretyków zajmujących się problematyką procesu karnego.

Książkę w cenie 69,30 zł można nabywać w Rzeszowie w budynku głównym UR (kiosk „Krzyś”) przy al. Rejtana 16c oraz w Wydawnictwie UR przy ul. prof. S. Pigonia 6 (I piętro, p. 112).



## W Dniu Książki zorganizowano kiermasz antykwaryczny

Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich obchodzony jest 23 kwietnia. Tradycja tego święta wywodzi się z ojczyzny Cervantesa – datę jego śmierci uznano za najwłaściwszy dzień dla radowania się piśmem drukowanym.

Polski kwiecień nie jest może tak ciepły jak hiszpański, ale atmosfera kiermaszowych wrażeń nieco go podgrzała, w tegorocznym Dniu Książki Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego zainicjowało bowiem kiermasz antykwaryczny. W ten sposób uczelniana oficyna nawiązała do tradycji szczególnego zainteresowania książką w okresie wiosennym, dając społeczności lokalnej możliwości tanich zakupów. Tym razem wybrano ponad 100 tytułów i po obniżeniu ceny katalogowej zaoferowano do sprzedaży. Po książki sięgali nie tylko studenci, ale także autorzy, którzy „wyjście do klienta” z dorobkiem Wydawnictwa UR traktowali jako możliwość uzupełnienia rodzinnej biblioteki. Wśród propozycji antykwarycznych można było znaleźć wiele cennych dzieł naukowych autorstwa wielu nieżyjących już pracowników uczelni oraz przydatne podręczniki akademickie lub pomoce naukowe.

Zainteresowanie społeczności akademickiej tym wydarzeniem było spore. W ciągu trzech dni akcji antykwarycznej stoisko odwiedziło kilka tysięcy osób. Z racji ceny na kieszeń studenta niektóre osoby nabywały nawet po kilkanaście tytułów.

Oferta kiermaszowa nadal jest dostępna w siedzibie Wydawnictwa UR. Szczegóły można poznać na stronie internetowej Uniwersytetu Rzeszowskiego w zakładce Wydawnictwo UR.



Roman Magryś

# W kręgu polskich czasopism porozbiorowych – rzecz o książkach Piotra Żbikowskiego

W 2013 roku ukazała się kolejna książka długoletniego pracownika rzeszowskiej WSP i Uniwersytetu Rzeszowskiego profesora zwyczajnego dr hab. Piotra Żbikowskiego, *W monarchii pruskiej. „Gazeta Warszawska” 1796–1806*. Książkę tę dwa lata po śmierci uczonego opublikowało staraniem jego żony, dr Lucyny Żbikowskiej, lubelskie Wydawnictwo WERSET, które wydrukowało również pierwszą część trylogii badacza o polskich czasopismach porozbiorowych, *Pod rządami Franciszka Habsburga – cesarza Austrii. „Gazeta Krakowska” 1796–1806*.

W obu przypadkach zwraca uwagę przemyślana szata graficzna publikacji. Okładka pierwszej z książek nawiązuje do panowania Franciszka Habsburga, drugiej zaś do rządów Fryderyka Wilhelma III, natomiast czcionka obu publikacji przypomina krojem druk gazetowy, co znakomicie wpisuje się w ich temat. Publikacja ostatnia podejmuje również zagadnienia z pogranicza kilku dyscyplin naukowych: antropologii, literaturoznawstwa, socjologii, historii, politologii oraz kulturoznawstwa. Stało się tak dzięki solidnej analizie artykułów zawartych w „Gazecie Warszawskiej” w latach 1796–1806. Autor książki zatrzymał się w pierwszej kolejności nad kwestią sytuacji politycznej Polaków w zaborze pruskim – jest to temat paralenny do tego, jaki pojawia się w publikacji *Pod rządami Franciszka Habsburga – cesarza*

*Austrii. „Gazeta Krakowska” 1796–1806*. Z lektury tej ostatniej książki wynika, że Polakom nastawionym patriotycznie źle się działo w monarchii austriackiej za panowania Franciszka Habsburga, który groził im różnymi sankcjami za wspieranie myśli i działań niepodległościowych. Polityka Fryderyka Wilhelma II i III względem polskich poddanych okazuje się jednak jeszcze bardziej restrykcyjna. Piotr Żbikowski świetnie pokazuje na ich przykładzie, co to jest absolutyzm oświecony. Jeden i drugi monarcha pruski dążył do podporządkowania sobie społeczeństwa nie tylko w sprawach mających jednoznaczne nacechowanie polityczne, ale również w kwestiach zdawałoby się najbardziej prywatnych, takich choćby jak ubiór noszony na co dzień. Zwraca przy tym uwagę polityka edukacyjna dworu pruskiego, który w sposób przemysłany prowadził program germanizacji poprzez tworzenie dla Polaków specjalnych szkół wyższych z niemieckim językiem wykładowym. Piotr Żbikowski podkreślał też starania elit polskich o zachowanie dawnych tradycji i praw polskich, a przede wszystkim ich dbałość o kultywowanie narodowego języka. Uwypuklał jednocześnie to, że monarchowie pruscy bezwzględnie zastępowali dawne ustawodawstwo nowymi prawami, ale rozumieli jednocześnie, że nie można prowadzić zbyt restrykcyjnej polityki w odniesieniu do języka polskiego, gdyż zaszkodziłoby to płynności ich komunikacji z nowymi poddanymi.





Piotr Żbikowski zwracał uwagę na pewien istotny paradoks polityczny tych czasów. Fryderyk Wilhelm III manewrował między dwoma monarchiami, Napoleonem i Aleksandrem I, carem rosyjskim, chcąc zapewnić sobie do pewnego czasu poparcie ich obu. Ta tendencja znajduje odbicie w „Gazecie Warszawskiej”, w której drukowane były teksty podkreślające z jednej strony indywidualny geniusz Napoleona, z drugiej instytucjonalne zasługi Aleksandra I dla polepszenia losu jego poddanych. Stąd też społeczeństwo polskie było dosyć dobrze poinformowane o wszelkich ruchach politycznych Napoleona, mogło śledzić wszystkie jego zwycięstwa niemal na bieżąco, niosące nadzieję na zmianę sytuacji politycznej całego narodu. Piotr Żbikowski pisał jednocześnie o źródłach informacji polskich dziennikarzy, a przede wszystkim trudnościach z pozyskiwaniem najświeższych wiadomości z Europy Zachodniej. W tym wszystkim zaskakująca jest szybkość przesyłania istotnych wieści ze świata oraz łatwość pozyskiwania przez gazetę najświeższych informacji.

W książce rzeszowskiego badacza dużą wagę odgrywa opis życia kulturalnego w zaborze pruskim. Piotr Żbikowski koncentrował się w tej kwestii na krytyce teatralnej, którą uprawiają głównie na łamach „Gazety Warszawskiej” przedstawiciele i miłośnicy klasycyzmu. Istotnym wątkiem podjętym w ramach tego tematu jest dziewiętnastowieczna krytyka twórczości słynnego

wówczas autora dram mieszczańskich, Augusta Kotzebuego, którego sztuki wzbudzały aplauz publiczności mniej wykształconej literacko. Piotr Żbikowski, podejmując różne ważne zagadnienia związane z ówczesnym życiem teatralnym, pisał też o początkach krytyki gry aktorskiej, co może szczególnie zainteresować historyków teatru. Z ogłoszeń i artykułów umieszczonych w „Gazecie Warszawskiej” można dowiedzieć się dość dużo na temat ruchu wydawniczego w ówczesnym zaborze pruskim, a szczególnie o takich przedsięwzięciach literackich, które miały charakter patriotyczny. „Gazeta Warszawska” przynosiła także wiadomości o nowoczesnych odkryciach naukowych i kulturze literackiej, politycznej, społecznej różnych krajów i regionów europejskich. Nie sposób wyczerpać bogactwa nowej książki Piotra Żbikowskiego w krótkiej recenzji, należy wobec tego podkreślić, że ze względu na swoją odkrywczosć, podobnie jak publikacja *Pod rządami Franciszka Habsburga – cesarza Austrii*. „Gazeta Krakowska” 1796–1806, szybko wejdzie ona do kanonu lektur akademickich. Z niecierpliwością miłośnicy pisarstwa historycznego i historycznoliterackiego Piotra Żbikowskiego oczekiwać będą wydania trzeciej części jego trylogii na temat porozbiorowych czasopism polskich, która z pewnością znowu zaskoczy niejednego wytrawnego humanistę swą dziejową dokładnością i przenikliwością.

## Sprostowanie

W poprzednim wydaniu Gazety Uniwersyteckiej (nr 2/2013/77), w publikacji *O niektórych problemach związanych z uprawianiem nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim*, w części tabeli 4 znalazły się niewłaściwe dane. Sprawa dotyczy wyników oceny parametrycznej jednostek UR w 2010 roku. Poniżej poprawiona tabela.

Poprawki zostały też wprowadzone do wersji elektronicznej GU, która jest dostępna na stronie internetowej uczelni.

**Tabela 4.** Miejsce jednostek Uniwersytetu Rzeszowskiego w ocenie parametrycznej z 2010 roku

Wydział	Wskaźnik	Liczba punktów	Max liczba punktów w grupie	Kategoria
Matematyczno-Przyrodniczy	66,6	64,8	97,29	2
Socjologiczno-Historyczny	46,2	25,88	54,12	3
Ekonomii	45,0	28,43	63,24	3
Pozawydziałowy Instytut Filozofii	43,0	19,07	44,33	4
Filologiczny	41,8	26,0	62,15	3
Prawa	41,1	17,68	42,98	3
Wychowania Fizycznego	34,0	19,99	58,82	5
Biologiczno-Rolniczy	28,8	48,86	169,49	3
Medyczny	26,2	25,52	97,33	5
Instytut Biotechnologii i Badań Podstawowych	23,4	39,58	169,49	3
Pedagogiczno-Artystyczny	21,1	13,75	65,22	4
Sztuki	16,0	98,86	619,14	3

Wg: [www.nauka.gov.pl/fileadmin/user\\_upload/Finasowanie/finansowanie\\_nauki/Dzialalnosc\\_statutowa/20101217\\_wykaz\\_kategorii.pdf](http://www.nauka.gov.pl/fileadmin/user_upload/Finasowanie/finansowanie_nauki/Dzialalnosc_statutowa/20101217_wykaz_kategorii.pdf)

# Piękno nanoświata

Książka pt. „Piękno nanoświata” autorstwa prof. Magdaleny Parlinskiej-Wojtan zawiera najbardziej niesamowite i fantastyczne obrazy mikro- i nanoobiek- tów utrwalonych mikroskopią elektronową. Niektóre z nich zostały sfotografowane tylko ze względu na ich piękno, inne jednakowoż posłużyły celom naukowym i pozwoliły zidentyfikować lub wyjaśnić makroskopo- we zachowanie analizowanych materiałów. Wiadomo że mikrostruktura materiałów wpływa na ich właściwości fi- zyczne. Dzięki temu, wykorzystując nanostrukturyzację, możliwe jest kontrolowanie i dopasowywanie właściwo- ści nanomateriałów.

Nanoświat to świat, który można oglądać jedynie pod mi- kroskopem elektronowym, świat piękny i tajemniczy, fascy- nujący symetrią form oraz bogactwem struktur. Świat, który z jednej strony jest obok nas i stanowi podstawę otaczającej nas rzeczywistości, a z drugiej strony nie pozwala się dostrzec gołym okiem, ukrywa się przed człowiekiem, jednocześnie pozostając podstawą rzeczywistości. Potrzebna jest wiedza i specjalistyczne umiejętności, żeby w tym świecie pokazywanym przez mikro- skop elektronowy się nie pogubić, by go zobaczyć i zrozumieć.

Książka „Piękno nanoświata” jest wspólnym wydaniem albumowym Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Drukarni Mi- tel, przeznaczonym dla szerokiej publiczności sięgającej od ekspertów w dziedzinie, poprzez naukowców, studentów i laików, którzy nie są związani ze światem badań naukowych. W albumie każdy znajdzie coś dla siebie. Zobaczymy zdjęcia płatków śniegu, które nie wyglądają tak jak je rysują dzieci, ich struktura okazuje się o wiele ciekawsza niż podpo- wiada nam wyobrażenia. Równie wielkie zdziwienie budzą zdjęcia orzechków, popularnych glo-

nów, które każde dziecko zna, chociażby z wyjazdu na Mazury, ponieważ oblepiają wszystkie zanurzone dłuższy czas w wodzie elementy. Dla zapalonego rowerzysty lub narciarza bardzo cie- kawe okazują się zdjęcia nanorurek węglowych, które wypeł- niają współczesne ramy rowerów oraz wnętrza nowoczesnych nart. Taka struktura wnętrza budzi podziw między innymi ze względu na doskonałość formy. Ponieważ współcześnie coraz więcej podróżujemy, zaskoczeniem mogą być również zdjęcia stopów stali stosowanych na obudowy silników samolotowych. Dla fanów komputerów i miniaturyzacji interesujące będą zdję- cia materiałów na bazie krzemu używanych do produkcji mi- krochipów, które swoimi rozmiarami nieustannie zadziwiają.

Laik patrzy na zdjęcia zamieszczone w albumie z zachwytem, widzi świat pełen różnorodnych form i konstrukcji, które często przypominają arcydzieła godne mistrzów jubilerskich. Nie należy jednak dać się uwieść kolorom widocznym na zdjęciach. By wy- dobyć szczegóły, Autorka albumu pozwoliła sobie pokolorować świat, który pod mikroskopem widoczny jest w różnych odcie- niach szarości. Dodane kolory to autorski projekt, tak ten świat jawi się Pani Profesor podczas badań. Ponieważ mikroskop elek- tronowy pokazuje mikroświat w tonacjach szarości, dodanie mu kolorów czyni go jeszcze bardziej tajemniczym i pasjonującym. Jeśli chcemy zafascynować młode pokolenie badaniami nauko- wymi, należy mu pokazać ten album. Świat, który pokazuje Pani Profesor jest piękny, a piękno, należąc do wartości aksjologicz- nych, potrafi zniewalać. Zdjęcia z albumu zostają w pamięci i za- chęcają do dalszych badań. Cały album zachwyca możliwościami współczesnej fizyki i inżynierii materiałowej oraz nowoczesnej aparatury, która pozwala na oglą- danie świata niewidzialnego go- łym okiem, ale otaczającego nas ze wszystkich stron. Książka ta zabierze Czytelnika w intrygującą podróż do fascynującego nano- świata obrazowanego mikrosko- pią elektronową.

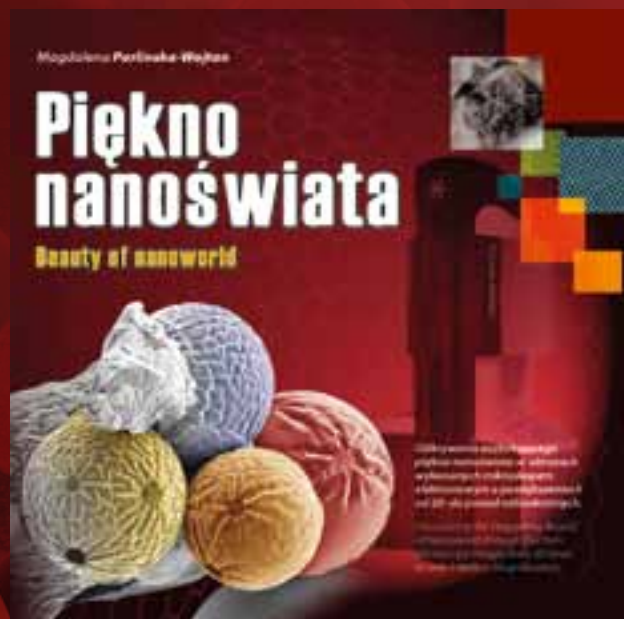




Foto: E. Wójcikiewicz

# THE 3<sup>RD</sup> RZESZOW AN GLISTENTAG: THE SUBCARPATHIAN STUDIES IN ENGLISH LANGUAGE, LITERATURE AND CULTURE

W dniach 22-23 kwietnia 2013 r. w Instytucie Filologii Angielskiej z inicjatywy prof. **Grzegorza A. Kleparskiego**, dyrektora Instytutu i założyciela Rzeszowskiej Szkoły Semantyki Diachronicznej (RSDS) oraz dr **Elżbiety Rokosz-Piejko** odbyła się 3. międzynarodowa konferencja anglistyczna poświęcona współczesnym badaniom językoznawczym, literaturoznawczym oraz kulturoznawczym. Wykład plenarny zatytułowany „Waiter, there’s a horse in my Lasagna: Animals and their Meats in the History of English” wygłosiła prof. Ursula Lenker z Uniwersytetu Ludwiga Maximiliana w Monachium. Wystąpienie to poświęcone było związkowi pomiędzy nazwami zwierząt a pochodzącymi od nich nazwami mięs, w języku angielskim. Prof. Lenker przeprowadziła analizę w duchu diachronicznym, rozpoczynając od nawiązań do XI wieku, w którym – jak się powszechnie uważa – wraz z inwazją francuską na terytorium brytyjskim, język angielski został wzbogacony o liczne terminy kulinarne, w tym również te odnoszące się do nazw spożywanego mięsa. Celem wykładu było zasygnalizowanie, że to popularne założenie jest prawdopodobnie niczym innym, jak tylko powtarzaniem przez lata mitem. Dokładna analiza diachroniczna danych językowych sugeruje, że pomimo licznych w tzw. języku średnio-angielskim zapożyczeń z języka francuskiego, obecne we współczesnym języku angielskim pary kulinarne, takie jak np. *ox-beef*, *sheep-mutton* zostały zleksykalizowane dopiero w wieku XVI, tj. we wczesno-współczesnym języku angielskim.

Wystąpienia pozostałych uczestników odbywały się w czterech równoległych sekcjach poświęconych tematycznie: językoznawstwu (głównie tłumaczeniu oraz semantyce), literaturze angielskiej i amerykańskiej, kulturze krajów obszaru anglojęzycznego oraz metodyce nauczania języka angielskiego. W konferencji uczestniczyli prelegenci z 11 uczelni polskich oraz z 11

ośrodków zagranicznych, w tym z uniwersytetów w Limerick (Irlandia), we Freiburgu i Monachium (Niemcy), w Bratysławie, Preszowie i Trnawie (Słowacja), w Doniecku i Tarnopolu (Ukraina), w Brnie i Opawie (Republika Czeska) oraz z Parlamentu Europejskiego (w sumie ponad 80 osób, w tym 69 prelegentów). Konferencja ta, stanowiąc znakomite forum do wymiany myśli, dała szansę na zaprezentowanie dorobku naukowego pracowników Instytutu na forum międzynarodowym oraz pomogła w nawiązaniu nowych kontaktów naukowych, mogących w przyszłości zaowocować współpracą pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim a innymi ośrodkami w kraju i za granicą. Bez wątpienia można podsumować konferencję jako przedsięwzięcie zwieńczone, zachęcające do kontynuacji w jego tegorocznym, międzynarodowym formacie. Można też oczekiwać, że konferencja przyczyni się do dalszego propagowania i rozwijania kierunków badawczych *Rzeszowskiej Szkoły Semantyki Historycznej (Rzeszów School of Diachronic Semantics)*, z których Instytut Filologii Angielskiej jest znany zarówno w kraju jak i za granicą.

RSDS to grupa lingwistów skupionych wokół prof. G.A. Kleparskiego, która zajmuje się przede wszystkim zagadnieniem diachronicznej zmiany semantycznej w językach naturalnych, a w szczególności w języku angielskim. Dotychczas członkowie RSDS poświęcili szczególną uwagę analizie zmian znaczeniowych w obrębie takich pól leksykalnych jak CZŁOWIEK (KOBIEȚA, MEŹCZYŻNA) oraz ZWIERZĘȚA (PTAKI, ZWIERZĘȚA UDOMOWIONE). Badania obserwowalnych w tych polach procesów metaforyzacji i metonimizacji są przeprowadzane w duchu założeń kognitywizmu, a cechą charakterystyczną badań tej grupy miłośników historii języka jest połączenie podejścia diachronicznego z synchronicznym.

Wzorem lat ubiegłych planowany jest tom pokonferencyjny, wydany przez Wydawnictwo Uniwersyteckie.

Irena Marszałek, Małgorzata Bozacka

# Jak w praktyce realizowana jest idea asystentury rodzinnej?

21 marca 2013 roku w auli Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się konferencja pt.: **Idea asystentury rodzinnej w praktyce**, podczas której zaprezentowano modele pracy asystentów rodziny na terenie województwa podkarpackiego oraz znaczenie i rolę podejmowanych przez nich działań. Asystenci rodziny funkcjonują w pomocy społecznej jako nowa grupa zawodowa na mocy *Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*, która została uchwalona w dniu 9 czerwca 2011 r. Ten akt prawny szczegółowo reguluje obowiązki asystenta rodziny i zakłada, że ma on działać na poziomie samorządu gminnego, a głównym celem jego pracy ma być osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, co umożliwi jej wychowywanie dzieci. Najważniejszym zadaniem asystenta jest niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny, lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców.

Z uwagi na duże znaczenie idei asystentury rodziny oraz nowość zawodu asystenta rodziny w pomocy społecznej – Instytut Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego wspólnie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Rzeszowie oraz Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dębicy – zorganizował konferencję o charakterze naukowo-szkoleniowym, dotyczącą tejsze problematyki. Uczestniczyli w niej przedstawiciele 51 ośrodków pomocy społecznej z województwa podkarpackiego (w tym: kadra zarządzająca sferą pomocy społecznej, asystenci rodziny i pracownicy socjalni), a także dyrektorzy: Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie, Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Rzeszowie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszowie i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. Przybyli również przedstawiciele środowiska naukowego z Uniwersytetu Rzeszowskiego, na czele z JM Rektorem UR prof. dr. hab. **Aleksandrem Bobko** i dyrekcją Instytutu Socjologii, z dyrektorem ks. dr. hab. prof. UR **Witoldem Jedynakiem** oraz reprezentanci sądów: kurator Sądu Okręgowego i Sądu Rodzinnego w Rzeszowie. Referatów wysłuchali też studenci z Instytutu Socjologii, z dwóch kierunków – praca socjalna i socjologia. Uzyskaną podczas konferencji wiedzę organizatorzy potwierdzili stosownym certyfikatem.

Uczestników konferencji – w części oficjalnej – powitali: rektor UR prof. dr. hab. **Aleksander Bobko**, dyrektor MOPS w Rzeszowie mgr **Luciana Rozborska** i dyrektor Instytutu Socjologii UR ks. dr. hab. prof. UR **Witold Jedynak**. Całość obrad oraz panel dyskusyjny prowadziła mgr **Irena Marszałek** (zastępca dyrektora MOPS w Rzeszowie).

Jako pierwszy został wygłoszony referat pt.: *Pracownik socjalny i asystent rodziny – filary aktywnej integracji klientów pomocy społecznej* – współautorstwa dr **Renaty Wielgos-Struck** i dr **Małgorzaty Bozackiej**, pracowników naukowo-dydaktycznych Instytutu Socjologii UR. W wystąpieniu tym zaprezentowano obszary – wspólnych dla pracownika socjalnego i asystenta rodziny – działań ukierunkowanych na aktywną integrację klientów ośrodków pomocy społecznej, które mogą przeciwdziałać, bądź ograniczać skalę ich społecznego wykluczenia w różnych sferach życia.



Mgr **Monika Prokop** (zastępca dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie) przedstawiła *Podsumowanie I i II edycji Resortowego Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012 – „ASYSTENT RODZINY”*, który został ogłoszony przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Referentka dokonała szczegółowej analizy danych w tym zakresie. Słuchacze dowiedzieli się, że w 2012 r. na 160 gmin w województwie podkarpackim 73 zatrudniały asystentów rodziny i łącznie działało w nich 122 asystentów, zaś z ich usług skorzystało 1038 rodzin. Natomiast w ramach naboru do nowej edycji tego resortowego programu „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” na rok 2013 wnioski złożyło 90 gmin z terenu Podkarpacia i zgłoszono zapotrzebowanie na zatrudnienie 123 takich asystentów, którzy mają objąć pomocą aż 1383 rodziny.

Dalsza część konferencji miała charakter praktyczny. Zaprezentowano jej uczestnikom różnorodne modele działania w zakresie asystentury rodzinnej oraz ich rzeczywiste efekty. Jako referenci wystąpili kolejno: **Katarzyna Szcześniak** (zastępca kierownika Działu Pomocy Środowiskowej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Stalowej Woli); **Marzena Malawska** (starszy pracownik socjalny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Przemyślu); **Agnieszka Krysiak** (asystent rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy) oraz **Lucyna Kopacz** (koordynator Zespołu ds. Asysty Rodzinnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszowie).



Można stwierdzić, że każde z tych wystąpień ukazywało znaczenie asystentury rodzinnej z bardzo ciekawej i trochę odmienniejszej perspektywy. Dodatkowo warto zauważyć, że na przykład w MOPS w Rzeszowie wprowadzono nowy model pracy socjalnej (podejście skoncentrowane na rozwiązaniach) oraz powołano Zespół ds. Asysty Rodzinnej. Nowością w tej instytucji jest też wdrożony model pracy oparty na zespołowości, który skupia się wokół czterech filarów: Zespół ds. Asysty Rodzinnej; zespołowość pracowników MOPS w Rzeszowie; współpraca z innymi jednostkami na rzecz rodziny; podnoszenie kompetencji i integracja środowiska asystentów rodziny.

Zorganizowana w Rzeszowie konferencja o asystenturze rodziny sprzyjała niewątpliwie:

- pogłębianiu wiedzy w zakresie szeroko pojętej pracy socjalnej poprzez merytoryczne spotkania doświadczonych praktyków wraz z kadrą naukową UR;
- wymianie doświadczeń i integracji asystentów rodziny;
- uzyskaniu przez studentów wiedzy o specyfice asystentury rodzinnej, a także uświadomienia im, na czym polega praktyczne pełnienie roli asystenta rodziny.

Pozostaje mieć nadzieję, że ta konferencja, odnosząca się do problematyki pomocy społecznej i pracy socjalnej będzie dobrym początkiem systematycznej wymiany wiedzy oraz doświadczeń i umożliwi integrację środowiska praktyków pomocy społecznej ze środowiskiem naukowym. W przyszłości może to znacznie poszerzyć zakres możliwej współpracy międzyinstytucjonalnej oraz może sprzyjać udoskonaleniu programów kształcenia studentów na kierunku praca socjalna w kontekście wymogów dotyczących zatrudnienia w obszarze pomocy społecznej.

Foto: W. Rzucidło

Łukasz Koba

# Jak prawo Unii Europejskiej oddziałuje na prawo krajowe

Konferencja pt. *Wpływ prawa Unii Europejskiej na prawo krajowe* została zorganizowana przez Fundację Generator Inspiracji oraz Zakład Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego. Była ona częścią kampanii edukacyjnej „Świadomy Swoich Praw”, realizowanej przez studentów – wolontariuszy działających przy Fundacji Generator Inspiracji.

Uroczystego otwarcia konferencji dokonali prorektor ds. nauki Uniwersytetu Rzeszowskiego – prof. dr hab. **Sylwester Czopek** oraz kierownik Zakładu Prawa Międzynarodowego i Prawa Europejskiego Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego – dr hab. prof. UR **Elżbieta Dynia**. Ze strony Fundacji Generator Inspiracji – gości powitał jej prezes – **Adam Ptasieński**. W sprawy merytoryczne wydarzenia wprowadził koordynator konferencji, student Wydziału Prawa i Administracji UR – **Mateusz Czosnyka**.

Obrady odbyły się 21 lutego 2013 r. w Centrum Nanotechnologii i Mikroelektroniki Uniwersytetu Rzeszowskiego. W czasie konferencji referaty wygłosili przedstawiciele środowisk naukowych z różnych części Polski, reprezentujący osiem uczelni wyższych oraz pracownicy wymiaru sprawiedliwości. Uczestników konferencji swoją obecnością zaszczylił gość honorowy – sędzia Sądu Okręgowego **Wojciech Węgrzyn** – podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Organizatorzy rzeszowskiego spotkania odnotowali udział ponad 300 osób.

Głównym celem konferencji, jak zakładali jej organizatorzy, było wskazanie sposobu oddziaływania prawa Unii Europejskiej na niektóre sektory polskiego porządku prawnego. Hołdując zasadzie, iż teoria oraz praktyka muszą się uzupełniać, obrady podzielono na trzy odrębne sesje: wpływ prawa UE na wybrane dziedziny prawa krajowego, wpływ prawa UE na wymiar sprawiedliwości oraz *last but not least* – wysłuchano wybranych referatów studenckich.

Referat wprowadzający w tematykę konferencji *Oddziaływanie, stosowanie i przestrzeganie prawa unijnego w porządku krajowym – aspekty teoretyczne* wygłosiła dr hab. prof. UR **Elżbieta Dynia**. W swoim wystąpieniu ukazała dotychczasowy dorobek prawny UE oraz „kamienie milowe” orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE, które wywarły wpływ na obecne relacje pomiędzy prawem UE i prawem krajowym państw członkowskich.

Wystąpienie sędziego Wojciecha Węgrzyna – podsekretarza stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości *Prawo UE – prawem obywatela* poświęcone było głównym założeniom Przestrzeni Wolno-

ści, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości UE, zawartym w tytule V Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Traktat lizboński dzieli zagadnienia związane z tą Przestrzenią na cztery kategorie: polityka dotycząca kontroli granicznych, udzielania azylu i imigracji, współpraca sądowa w dziedzinie prawa cywilnego, współpraca sądowa w sprawach karnych oraz współpraca służb policji. Sędzia W. Węgrzyn odniósł się również do rozwiązań innych aktów prawnych UE, powiązanych z Przestrzenią Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości, np. Karty Praw Podstawowych. Podkreślił, iż *Karta jest klamrą spinającą cały system prawa Unii Europejskiej*. Podsumowując skonstatował, iż współpraca w tym sektorze ciągle się rozwija, zmierzając w kierunku spójnej Przestrzeni Wolności, Bezpieczeństwa i Sprawiedliwości.

Dr **Bogusław Uljasz** z Urzędu Marszałkowskiego w Rzeszowie przedstawił referat *Wpływ prawa Unii Europejskiej na działalność prawotwórczą i faktyczną samorządu terytorialnego*. Omówił on relację pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego a UE, dzieląc ją na okres przed i po akcesji Polski do struktur unijnych. Odniósł się też do założeń Europejskiej Karty Samorządu Terytorialnego, a także przedstawił zasady kontroli



jednostek samorządu terytorialnego w stosowaniu prawa UE na przykładzie polityki ochrony środowiska. Podkreślił, iż prawo UE zmieniło funkcjonowanie całego samorządu terytorialnego, wywierając korzystny wpływ na działalność samych pracowników samorządowych.

Referat na temat *Prawo konkurencji UE* wygłosił dr hab. prof. UR **Jan Olszewski**, argumentując, iż wspomniane prawo konkurencji w UE nie jest pojęciem jednolitym. W swoim wystąpieniu dokonał podstawowego podziału na prawo konkurencji *sensu largo* i *sensu stricto* poprzez analizę tychże terminów na kanwie prawa UE i prawa polskiego.

Dr **Mariusz Ruszel** z Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej, będący jednocześnie ekspertem przy Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, w wystąpieniu na temat: *Znaczenie regulacji prawnych i instytucjonalnych w kształtowaniu bezpieczeństwa energetycznego* zarysował najważniejsze założenia polskiej strategii bezpieczeństwa energetycznego. Odniósł się przy tym do kwestii, które w obecnym stanie prawnym wzbudzają spore kontrowersje w Unii Europejskiej, m.in. zakazu wydobywania gazu łupkowego, który mógłby teoretycznie zostać nałożony na niektóre państwa członkowskie UE.

Referat na temat szczególnie bliski społeczności akademickiej wygłosiła dr **Anna Gądek** z Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie. Prelekcja nt. *Wpływ Procesu Bolońskiego na szkolnictwo wyższe w państwach Unii Europejskiej* rozpoczęła się od cytatu wskazującego na rangę wykształcenia we współczesnym świecie: *Edukacja: jest w niej ukryty skarb* (Jacques Delors z „Raportu dla UNESCO” – Międzynarodowej Komisji do spraw Edukacji dla XXI wieku). Celem wystąpienia była analiza postanowień procesu bolońskiego, ze szczególnym uwzględnieniem roli edukacyjnej, jaką odegrały najstarsze uniwersytety w Europie i na świecie.

Mgr **Patrycja Ryś** z Kancelarii Olszewski, Tokarski i Wspólnicy w Warszawie szukała odpowiedzi na pytanie *Dlaczego o dopuszczalności pomocy publicznej udzielonej przez polski rząd Polskim Liniom Lotniczym LOT S.A., stojącym na skraju bankructwa, decyduje Komisja Europejska?* Swoje wystąpienie prelegentka rozpoczęła od przypomnienia, iż prawo konkurencji należy do grupy kompetencji wyłącznych Unii Europejskiej. Z punktu widzenia prawa kraju członkowskiego oznacza to, iż przepisy dotyczące wspólnych reguł konkurencji regulowane są odgórnie, na szczeblu unijnym, a prawo krajowe musi być z nimi zgodne. Jak wskazała mgr P. Ryś, problem pojawił w kontekście pomocy publicznej, udzielonej w wysokości 400 mln złotych



przez polski resort Skarbu Państwa Polskim Liniom Lotniczym LOT S.A. w grudniu 2012 roku, jeszcze przed wydaniem decyzji Komisji Europejskiej. Autorka starała się odpowiedzieć na pytania: czym jest pomoc publiczna oraz czy może być przyznawana bez decyzji i zatwierdzenia Komisji Europejskiej, gdy przedsiębiorstwo zagrożone jest upadłością? Ważnym wątkiem wystąpienia była też informacja o tym, jakie mogą być konsekwencje i jakie sankcje mogą zostać nałożone na państwo, które nie przestrzegало procedury uregulowanej przepisami TFUE. Słuchacze uzyskali też odpowiedź na pytanie, dlaczego Komisja Europejska ma tak szerokie prerogatywy w dziedzinie badania zgodności przyznawanej pomocy z rynkiem wewnętrznym?

Mgr **Ilona Przybojewska** z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego w swoim wystąpieniu *Zasady unijnej polityki dotyczącej środowiska naturalnego i ich wpływ na polski system prawny* poddała analizie pryncypia, na których opiera się wspólna polityka dotycząca środowiska naturalnego. Są to: zasada ostrożności, zasada działania zapobiegawczego, zasada naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i wreszcie zasada „zanieczyszczający płaci”.

Mgr **Michał Pyka** (również z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego) w referacie *Unia gospodarcza i walutowa – aktualny i przyszły wpływ na prawo polskie* przypomniał historię integracji wokół wspólnej waluty euro, obecny kształt unii gospodarczej i walutowej oraz jej wpływ na prawo polskie, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki strefy euro.

Analizę zagadnienia *Problem niezgodności art. 113<sup>5</sup> KPC z prawem Unii Europejskiej* przedstawiła mgr **Jadwiga Urban-Kozłowska** z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego. Kanwą do rozważań było orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości UE, które zapadło w dniu 19 grudnia 2012 r. w sprawie C-325/11 (K. Adler i E. Adler przeciwko S. Orłowskiej i Cz. Orłowskiemu). Przedmiotem wystąpienia było omówienie zapadłego w tej sprawie wyroku, ocena przedstawionej przez Trybunał Sprawiedliwości UR argumentacji oraz – w końcowej części – wskazanie skutków tego orzeczenia dla funk-



cjonowania polskiej procedury cywilnej. Za szczególnie ważne należy uznać problemy faktyczne, wskazane przez prelegentkę, jakie rodzi obowiązek dostarczania pism sądowych osobom zamieszkałym na terenie państw członkowskich, innych niż kraj prowadzenia postępowania sądowego.

Następnie, ważki i aktualny dla społeczności akademickiej problem zarysowała mgr **Magdalena Gniadzik** z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, referując *Status studenta w prawie UE*. Wskazała ona „kamienie milowe” orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE dotyczące edukacji, przedstawiając zasadę swobody przepływu osób – odnosząc ją do statusu studenta w UE oraz prezentując kwestię studentów migrujących.

Drugą sesję rozpoczęło wystąpienie prokuratora **Mariusza Chudzika**, wiceprzewodniczącego Krajowej Rady Prokuratury nt. *Prawo i instytucje Unii Europejskiej a Prokuratura Rzeczypospolitej Polskiej*. Wskazał on, iż wydarzenia ostatnich miesięcy w Polsce dały asumpt do dyskusji nad zmianami w funkcjonowaniu prokuratury w naszym kraju. Z praktycznego punktu widzenia omówił, w jaki sposób UE wywiera wpływ na działalność Prokuratury RP. Jako przykłady wskazał Eurojust czy wspólne zespoły dochodzeniowo-śledcze.

Prezes Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu, **Robert Pelewicz** wystąpił z referatem *Wpływ prawa Unii Europejskiej na działalność polskich sądów powszechnych z perspektywy praktykującego sędziego*. Jego zdaniem, doświadczenia polskiego sędziego dotyczą obecnie problemów edukacyjnych, organizacyjnych oraz ustrojowo-orzeczniczych. Podzielił się on licznymi uwagami na temat wpływu rozwiązań prawnych UE na praktyczną działalność sędziego. Z własnego doświadczenia podał kilka kierunków zmian, które, jego zdaniem, znacząco ułatwiłyby bieżącą działalność każdego sędziego.

Dr hab. prof. WSPiA **Czesław Kłak** z Wyższej Szkoły Prawa i Administracji Przemysł/Rzeszów omówił kwestię *Zmiany polskiego prawa karnego w związku z integracją europejską*, dokonując analizy systemu prawa karnego UE – na przykładzie Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/99/WE (z dnia 19 listopada 2008 r.) w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne. Omówił on zmiany, jakie wniósł do wspomnianej problematyki obowiązujący od 1 grudnia 2009 r.

Traktat z Lizbony. Przedstawił obecne kompetencje UE do stanowienia norm prawa karnego, szczegółowej analizie poddając art. 82 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (rozdział 4 dotyczący współpracy sądowej w sprawach karnych).

Jako następny głos zabrał dr **Bolesław Kurzępa** z Wydziału Zarządzania Politechniki Rzeszowskiej, przedstawiając kwestię *Instytucji Świadka anonimowego*. Skrótowo przedstawił historię tejże instytucji oraz omówił najważniejsze kodeksowe rozwiązania „świadka anonimowego”, dokonując analizy art. 184 kodeksu postępowania karnego.

Sesję drugą zamknął referat mgra **Kamila Dobosza** oraz **Mariki Scheibe** z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego nt. *Wpływ prawa Unii Europejskiej na działalność sądów administracyjnych – wybrane zagadnienia*. Autorzy przedstawili dwie koncepcje sądów unijnych – *sensu stricto* i *sensu largo*, starając się udzielić odpowiedzi na pytanie: kiedy i w jakich okolicznościach sąd administracyjny działa jako sąd unijny? Rozważyli na kanwie tego pytania kilka możliwości wystąpienia *unijnej sprawy sądowo-administracyjnej*, odwołując się także do polskiej regulacji prawa sądowo-administracyjnego. Autorzy często odnosili się do licznego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Jako szczególnie znaczące dla polskich sądów administracyjnych podali m.in. orzeczenie (z dnia 13 marca 2007 r.) w sprawie C-432/05 - Unibet (London) Ltd, Unibet (International) Ltd przeciwko Justitiekanlern (Szwecja). Posumowaniem było stwierdzenie, że *sądy administracyjne, które znalazły się w przestrzeni prawa Unii Europejskiej obciążone zostały licznymi obowiązkami wynikającymi z nowego usytuowania. Jednakże, to „momentum prawne” należy ocenić jako pozytywne, gdyż jednostki zyskały znacznie szerszą i skuteczniejszą ochronę ich praw*.

W części trzeciej sesji wygłoszone zostały referaty studenckie. Głos zabrali: Mateusz Czosnyka (Uniwersytet Rzeszowski) – *Sądy państw członkowskich Unii Europejskiej jako sądy unijne*, **Katarzyna Osora** (Politechnika Rzeszowska) – *Wpływ prawa Unii Europejskiej na polską ustawę o zwolnieniach grupowych*, **Dawid Szczepankiewicz** (Uniwersytet Rzeszowski) – *Prawo obywateli Unii Europejskiej do występowania z inicjatywą obywatelską*, **Stanisław Ludwikowski** (Uniwersytet Rzeszowski) – *Wpływ prawa Unii Europejskiej na gospodarowanie odpadami w Polsce*.

Konferencja pt. *Wpływ prawa Unii Europejskiej na prawo krajowe* okazała się niezwykle ważnym przedsięwzięciem z punktu widzenia zarówno teoretycznego, a przede wszystkim praktycznego. Pozwoliła na wymianę doświadczeń różnych struktur mających w swojej codziennej praktyce kontakt zarówno z prawem krajowym, jak i obowiązek oparcia go o regulacje unijne. Aspekty prawne, poruszone podczas poszczególnych wystąpień pozwoliły w dużej mierze dostrzec problemy, z jakimi państwa członkowskie UE muszą zmierzyć się w bieżącym funkcjonowaniu. Nie można jednak zapominać, iż pozytywne aspekty wpływu prawa Unii Europejskiej na krajowe regulacje prawne są niewspółmierne do dylematów, z jakimi spotykają się krajowe instytucje prawne. Stąd potrzeba zorganizowania kolejnych, podobnych konferencji, które zmierzać będą do szerokiej wymiany spostrzeżeń ludzi nauki i praktyków prawa.





Katarzyna Kłosowska-Lasek

# Czy administracja publiczna może być niewładcza?

22 marca 2013 roku w budynku Wydziału Prawa i Administracji przy ul. Grunwaldzkiej 13 w Rzeszowie odbyła się konferencja naukowa nt. „Administracja niewładcza”, zorganizowana przez Katedrę Nauki Administracji. Uczestnikami byli specjaliści z zakresu nauki administracji, nauki prawa administracyjnego, handlowego i cywilnego oraz nauk o organizacji i zarządzaniu. Spotkali się reprezentanci sześciu krajowych ośrodków naukowych oraz przedstawiciele Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego i Rady Miasta Rzeszowa. Konferencja została objęta patronatem honorowym Prezydenta Miasta Rzeszowa i Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz patronatem medialnym TVP Rzeszów i Polskiego Radia Rzeszów.

W imieniu władz Wydziału uczestników powitała dr hab. prof. UR **Monika Klejnowska**. Odczytała również list od Małgorzaty Chomycz-Śmigielskiej, wojewody podkarpackiego, która nie mogła przybyć osobiście na konferencję.

Obrazy podzielone były na dwie sesje. Pierwszej przewodniczył prof. zw. dr hab. **Jan Łukasiewicz**. Referat wprowadzający o istocie i znaczeniu stosunków niewładczych w polskim prawie administracyjnym wygłosiła dr hab. prof. WSiIZ **Iwona Niżnik-Dobosz**. Następnie dr **Iwona Lubimow-Burzyńska** z Uniwersytetu Zielonogórskiego przedstawiła obszary administracji niewładczej w realizowaniu usług oświatowych przez gminy. Dr **Aneta M. Arkuszewska** z Uniwersytetu Rzeszowskiego w swoim wystąpieniu zestawiała problematykę mediacji i ugody administracyjnej. Z kolei dr **Katarzyna Melgieś** z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zwróciła uwagę na niewładcze formy działania organów administracji weterynaryjnej. Dr **Agata Barczewska-Dziobek** z Uniwersytetu Rzeszowskiego nakreśliła skomplikowane i wieloaspektowe zagadnienie relacji administracji z podmiotami niepublicznymi. Kończący pierwszą sesję referat mgr **Elżbiety Małekkiej** z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego dotyczył administracyjno-prawnych aspektów procedury przekazania prowadzenia szkoły przez jednostkę samorządu terytorialnego innemu podmiotowi. Miłą niespodzianką było wystąpienie prof. zw. dra hab. **Jana Szreniawskiego**

z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, który zaszczylił uczestników konferencji swoją obecnością.

Przewodnictwo drugiej części obrad przejęła dr hab. prof. WSiIZ **Iwona Niżnik-Dobosz**. Występująca w tej sesji jako pierwsza dr **Kamilla Kurczewska** z Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania z siedzibą w Rzeszowie przedstawiła funkcje administracji publicznej w społeczeństwie wiedzy. Następnie mgr **Jakub Sznajder** z Uniwersytetu Rzeszowskiego ukazał wady i zalety polskiej regulacji, dotyczącej umowy z zarządzającym lotniskiem w zakresie obowiązku użyteczności publicznej jako niewładczej formy działania administracji. Dr **Katarzyna Kłosowska-Lasek** z Uniwersytetu Rzeszowskiego nakreśliła problem zakresu samodzielności decyzyjnej jednostek samorządu terytorialnego przy podejmowaniu współpracy. Trzeci z kolei reprezentant Uniwersytetu Rzeszowskiego, mgr **Tomasz Miśko**, w swoim wystąpieniu scharakteryzował niewładcze formy działania Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawach ochrony konkurencji, zaś mgr **Tomasz Faliszek** z Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zajął się niewładczymi formami działania tego organu w zakresie ochrony konsumenta. Ostatni prelegent, mgr **Łukasz Mroczynski-Szmaj**, rozważał zagadnienie niewładczych form działania Prezesa Regulacji Energetyki w kontekście obecnych regulacji i w perspektywie zmian.

Ważnym uzupełnieniem rozważań prowadzonych przez przedstawicieli nauki były głosy w dyskusji zgłoszone przez reprezentantów administracji publicznej: **Andrzeja Deca** – przewodniczącego Rady Miasta Rzeszowa oraz **Tomasza Skrzata** z Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Foto: E. Wójcikiewicz



Barbara Studniarz

## II NAUKOWA PODKARPACKA KONFERENCJA PRAWA PRACY „UCZCIWY PRACODAWCA – ODDANY PRACOWNIK”



Foto: L. Domka

Temat wywołany przez organizatora pokazał jak ważne we współczesnym świecie są relacje na linii pracownik – pracodawca oraz jak prawo pracy dostosowuje regulacje do zmieniających się potrzeb i czy rzeczywiście nam służy.

Zakład Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego był współorganizatorem konferencji na temat stosowania prawa pracy (6 marca 2013 r.). Innymi partnerami tego naukowego wydarzenia byli: Państwowa Inspekcja Pracy i Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie. Spotkanie to – jak powiedział inaugurując obrady prof. **Aleksander Bobko**, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego – poświęcono żywym i aktualnym problemom na linii pracownik-pracodawca. Rzadko spotykana liczba uczestników naukowej konferencji, prawie 230 osób, zaskoczyła wszystkich. Przed wejściem do sali obrad można było nie tylko zapoznać się z harmonogramem konferencji, ale także folderami kampanii „Zanim podejmiesz pracę” oraz branżowymi informatorami i poradnikami.

Zabierając głos dr **Maria Bosak** wyraziła nadzieję, że *dzisiejsza konferencja stanie się tradycją*, a idąc dalej prof. dr hab. **Stanisław Sagan**, dziekan WPiA podkreślił wręcz konieczność podejmowania cyklicznych spotkań ludzi nauki i pracowników monitorujących podkarpacki rynek pracy. Wiedza o zatrudnie-

niu pracowniczym i na umowy cywilnoprawne, znajomość podstawowych praw, zasad ubezpieczeń społecznych oraz kontrola to wzajemnie uzupełniające się tematy, mówił mgr **Zbigniew Kowalczyk**.

Pierwszy panel otwierał referat dr Marii Bosak, kierownika Zakładu Prawa Pracy i Ubezpieczeń Społecznych WPiA na temat wynagrodzenia za pracę i jego składników w ujęciu prawnym. Tematykę tę podjął też mgr **Michał Skóra** w prezentacji multimedialnej o historii płacy minimalnej oraz jej pozycji we współczesnym świecie. Doktorant nauk prawnych UJ mgr **Wojciech Dyląg** zajął się prawem pracownika do wypoczynku w polskim i międzynarodowym prawie pracy. Różne aspekty funkcji prawa pracy podjęli kolejni prelegenci: mgr **Barbara Czarnek** i dr **Justyna Ciechanowska**. Uczestnicy konferencji dowiedzieli się m.in., że 17 mln świadczeń w 2012 roku nie zostało wypłaconych, a kilkadziesiąt tysięcy osób pracujących nie zostało zgłoszonych w ZUS, wiele nie otrzymało świadectw pracy. Stopień nieprawidłowości wynika, jak trafnie zauważyła prelegentka, z przeświadczenia młodych ludzi, że „nielegalne zatrudnienie jest normą”. Mgr **Agnieszka Połuszny** mówiła o prawnych aspektach utrzymania poufności wynagrodzenia za pracę i jej granic oraz przedstawiła najnowsze informacje o orzecznictwie sądowym w zakresie tzw. klauzul poufności.

Trudny temat praw i obowiązków pracodawcy i pracownika wynikających z konieczności przestrzegania przepisów BHP podjęła w ramach drugiego panelu mgr **Damiana Bara**. W dalszej kolejności poruszone problemy dotyczyły postępowania antymobbingowego (mgr **Zbigniew Zych**), pracy nakładczej (mgr **Aleksander Sabal**), nierównego traktowania cudzoziemców na polskim rynku pracy (mgr **Magdalena Osińska**). Mgr **Patrycja Pawlak** wywołała wśród uczestników obrad poruszenie poprzez ukazanie świadczeń w prawie pracy, nie tylko na gruncie polskim, ale także innych systemów prawnych (amerykańska pomysłowość w tej materii nie zna granic). Stosunkiem pracy nawiązywanym z członkiem samorządu terytorialnego zajął się mgr **Jan Maria Maraz**, we współpracy z mgr **Dominikiem Patrykiem Borkiem**.

O ochronie tajemnicy przedsiębiorstwa w świetle ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji mówiła dr **Beata Sagan**, a o dyskryminacji dr **Jolanta Pacian**. Z referatem zatytułowanym „Autonomiczne źródła prawa pracy a obiektywne kryteria ustalania świadczeń ze stosunku pracy” wystąpiła dr **Aneta Kowalczyk**.

\*\*\*

Od nas zależy czy prawo pracy będzie szanowane czy też nie. Jest to na pewno wyzwanie, które warto podjąć. Miejmy nadzieję, że cyklicznie odbywające się konferencje naukowe zwrócą uwagę na współczesne problemy nie tylko legislacyjne, ale także na stosowanie, przestrzeganie i kontrolę regulacji prawa pracy. A stworzenie tu jasnych i przejrzystych norm na pewno jest jednym z pierwszych kroków, jakie należy podjąć.

Magdalena Gadamska

# Symposium na temat reformy systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych

9 maja 2013 r. w Instytucie Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się sympozjum zatytułowane: „Reforma systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych”, które zostało zorganizowane przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Rzeszowskiego, Studencki Krąg Korczakowski, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Leżajsku oraz Podkarpackie Centrum Edukacji Nauczycieli. Referentami podczas tego spotkania byli: mgr **Wojciech Kostek**, mgr **Katarzyna Orkisz**, mgr **Ewa Stafiej**, mgr **Małgorzata Kordas**, mgr **Dariusz Miziolek** oraz dr **Beata Gumienny**. Symposium zostało otwarte przez dr hab. prof. UR **Martę Uberman**, prodziekana Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego UR. Wprowadzenia w tematykę rzeszowskiego spotkania dokonała dr **Wiesława Walc** – opiekunka Studenckiego Kręgu Korczakowskiego, który w tym roku obchodzi 15-lecie swojej działalności.

Wystąpienie mgr. Wojciecha Kostka, dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Leżajsku, dotyczyło obowiązków



szkoły wobec uczniów w zaspokajaniu ich indywidualnych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych, a także pomocy psychologiczno-pedagogicznej realizowanej przez leżajską poradnię. Referent w swoim wystąpieniu wielokrotnie podkreślał, jak ważna jest diagnoza dziecka, którą należy rozbudowywać, przekazując zgromadzone informacje o uczniu kolejnym nauczycielom, na wyższym szczeblu edukacji. Dlatego ważna jest tu kwestia dostrzegania potrzeb dziecka, jak również współpracy nauczycieli.

Wystąpienie mgr Katarzyny Orkisz dotyczyło ucznia jako podmiotu diagnozy w poradni psychologiczno-pedagogicznej. Zdaniem referentki diagnozowanie potrzeb dzieci i młodzieży to sprawa priorytetowa w pracy poradni, a u każdego dziecka należy podkreślać jego cechy indywidualne. W przedstawionej prezentacji, przygotowanej przez dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej nr 2 w Rzeszowie, mgr Krystynę Waszkowską-Wójcik, została pokazana również realizacja podstawowych zadań poradni.

Z kolei mgr Ewa Stafiej, pedagog (pracująca w IV Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie oraz Akademickim Liceum Ogólnokształcącym w Rzeszowie) poruszyła kwestie realizacji zadań z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkole ponadgimnazjalnej. Przypomniała dokumenty dotyczące zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach (z roku 2001, 2003, 2010 oraz najnowsze z 2013). Referentka uważa, że zadaniem pedagoga szkolnego jest wykorzystanie wszystkich dostępnych sposobów ułatwiających dziecku jego funkcjonowanie.

O realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w Zespole Szkół w Kuryłowce mówiła mgr Małgorzata Kordas. Za istotną uznała ona rolę wychowawcy, który posiada największą wiedzę o uczniu. Nie należy pomijać tu również sytuacji rodzinnej wychowanków, o czym wielokrotnie wspomniano podczas spotkania. Do ważnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej należy doradztwo i pedagogizacja rodziców, organizowane w szkole. Przedstawiono także zagrożenia wynikające z podejmowanych działań. Zaprezentowano także listę zajęć pozalekcyjnych, organizowanych w szkole, m.in. w ramach projektów edukacyjnych. Najważniejsze, zdaniem mgr Kordas, jest danie dziecku szansy na przeżycie sukcesu.



W wystąpieniu mgra Dariusza Miziołka zaprezentowana została pomoc uczniowi ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi z perspektywy doświadczeń Podkarpackiego Centrum Edukacji Nauczycieli. Podobnie jak w poprzednich wystąpieniach, tutaj również nawoływano do współpracy nauczycieli, która jest niezwykle istotna w celu efektywnego działania na rzecz dziecka. Referent mówił o zespołowym „pochyleniu się” nad uczniem, o pracy nauczyciela „z przekonania”, będącej wydajniejszą od tej wymuszonej, dlatego niezwykle istotne dla nauczyciela okazują się jego cechy osobowościowe.

Raport z ubiegłorocznych badań dotyczących specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów przedstawiła dr Beata Gumieny. Interesujące są wyniki badań przeprowadzonych w szkołach podstawowych. Referentka wyjaśniła, że na sytuacje kryzysowe i traumatyczne uczniów patrzy się jedynie przez pryzmat roli ucznia, a nie holistycznie, jako na problemy dziecka. Swoje wystąpienie zakończyła pięknymi słowami Janusza Korczaka, wielkiego pedagoga i przyjaciela dzieci: „Wychowawca, który nie włącza, a wyzwała, nie ciągnie, a wznosi, nie ugniata, a kształtuje, nie dyktuje, a uczy, nie żąda, a zapytuje, przeżyje wraz z dzieckiem wiele natchnionych chwil”.

Zorganizowane sympozjum stanowiło bardzo ważne wydarzenie dla pedagogów, bowiem z referatami wystąpili praktycy związani z pomocą psychologiczno-pedagogiczną. Było to bardzo istotne szczególnie dla studentów pedagogiki, którzy w przyszłości zapewne zmierzą się z przedstawianymi trudnościami w swojej pracy, a już teraz, w okresie studiów, mogli uzyskać wiele cennych i przydatnych informacji oraz wskazówek związanych z pomocą psychologiczno-pedagogiczną.

Foto: J. Ficek





Martyna Bednarz

# Siła 21. chromosomu – siła miłości

19 marca 2013 roku w auli nowego kompleksu nauk ścisłych Uniwersytetu Rzeszowskiego odbył się przegląd filmowy „Siła 21. chromosomu – siła miłości”. Głównym organizatorem spotkania był Zespół Szkół Specjalnych w Kolbuszowej Dolnej. Wydarzenie odbyło się pod honorowym patronatem JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego, we współpracy z uczelnianym Biurem ds. Osób Niepełnosprawnych (i działającej przy nim Komisji ds. Osób Niepełnosprawnych Samorządu Studenckiego) oraz podkarpackim oddziałem PFRON.

O programie przeglądu poinformowała **Elżbieta Mikołajczyk**, dyrektorka Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kolbuszowej, która wygłosiła też referat nawiązujący do tematyki wydarzenia. Następnie uczestnicy rzeszowskiego spotkania zobaczyli 10 filmów o osobach z zespołem Downa, pochodzących z różnych krajów: Polski, USA, Szwajcarii, Izraela i Austrii. Filmy prezentowano w blokach tematycznych, co ułatwiało podejmowanie dyskusji na zaproponowane tematy. Pierwszy blok tematyczny „W słońcu i w cieniu – z rodziną na zdjęciach” obejmował takie filmy jak: „Mały Hebert”, „Deedah” i „Świat według Johna”. Drugi składał się z dokumentów przedstawiających życie codzienne osób z zespołem Downa i obejmował trzy dokumenty: „Tak wiele rzeczy”, „Górki i dolki” oraz „Up and Down Project”. W części trzeciej „Miłość, seks i zespół Downa” przedstawiono fil-

my: „Żółtko” oraz „Nitsan i Sagi”. W ostatnim bloku, ukazującym najbardziej pozytywną odsłonę zespołu Downa, pod nazwą „Superdown – wszystko możliwe”, można było obejrzeć „Spełnione marzenia: historia Andrei Friedman” oraz „Przepłynąć Tahoe”.

Zorganizowanie przeglądu „Siła 21. chromosomu – siła miłości” miało na celu spowodowanie zmiany powszechnych stereotypów oraz próbę zmiany stosunku społeczeństwa do osób niepełnosprawnych intelektualnie. Niewątpliwie przedsięwzięcie to było znakomitym uświetnieniem Światowego Dnia Zespołu Downa, obchodzonego corocznie 21 marca.

Przedstawione filmy, ukazujące pasje i sukcesy, ale także porażki osób spod znaku 21. chromosomu, cieszyły się dużym zainteresowaniem nie tylko wśród licznie przybyłych rodziców osób chorych, ale również wśród pedagogów pracujących na co dzień z osobami niepełnosprawnymi oraz studentów kierunków medycznych i pedagogicznych Uniwersytetu Rzeszowskiego, którzy wypełnili aulę po brzegi.

W rzeszowskim przeglądzie uczestniczył reżyser polskiego dokumentu „Miasto downów”, **Piotr Śliwowski**, który podkreślił, że niezwykle ważne jest nagłaśnianie spraw związanych z niepełnosprawnością w całym polskim społeczeństwie. Trzeba dążyć do tego, aby zniknęło myślenie stereotypowe i zaczęło trak-

tować osoby chore jako pełnoprawnych członków społeczności – mówił P. Śliwowski.

Jedną z gwiazd festiwalu okazała się uczennica Szkoły Specjalnej w Kolbuszowej – Beatka, którą uczestnicy znali z plakatów promujących przegląd. Zabierając głos w dyskusji, podziękowała za udział w spotkaniu, a swoimi słowami udowodniła, że największą siłą osób z zespołem Downa jest siła ich miłości.

Przeгляд filmów był skuteczną lekcją przedstawienia problemów i trosk, a także sukcesów osób z zespołem Downa. Po obejrzeniu zaprezentowanych filmów można uznać, że wielu osobom choroba ta nie przekreśla życiowych planów. Właściwa terapia może spowodować, że dziecko potrafi w przyszłości realizować marzenia i osiągać sukcesy.

Po sukcesie tegorocznego przeglądu „Siła 21. chromosomu – siła miłości”, zarówno dyrektor Szkoły Specjalnej mgr **Marzena Mytych** jak i pełnomocnik rektora ds. osób niepełnosprawnych UR dr **Iwona Tabaczek-Bejster**, zgodnie zapewniły uczestników, że dołożą wszelkich starań, aby festiwal stał się imprezą cykliczną, ukazującą problematykę różnych rodzajów niepełnosprawności.

Foto: B. Rybka



Maria Giza, Grzegorz Hajduk

# Studenci debatowali na temat rozwoju gospodarczego

„**R**ozwój gospodarczy miast i regionów”, to konferencja zorganizowana z inicjatywy Koła Naukowego Ekonomistów, przy wsparciu Stowarzyszenia Przyjaciół Wydziału Ekonomii UR – MERCATUS. Obradowano 25-26 kwietnia 2013 roku na Uniwersytecie Rzeszowskim. Na Wydział Ekonomii przyszyły osoby zainteresowane pogłębieniem wiedzy z zakresu uwarunkowań i specyfiki rozwoju regionalnego.

Konferencja została uroczystie otwarta przez prorektora Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dra hab. **Sylwestra Czopka**, a dziekan Wydziału Ekonomii dr hab. prof. UR **Grzegorz Ślusarz** wprowadził obecnych w zaplanowaną tematykę. Dyrektor Wydziału Promocji i Współpracy Międzynarodowej Urzędu Miasta, **Marzena Furtak-Żebracka**, zaprezentowała potencjał Rzeszowa, jako wyróżniającego się pod względem tempa rozwoju miasta w Polsce.

Rzeszowska konferencja cieszyła się dużym zainteresowaniem. Wzięli w niej udział reprezentanci kilkunastu kół naukowych z różnych polskich szkół wyższych. Reprezentowane były



W imieniu władz UR otwarcia konferencji dokonał prof. dr hab. Sylwester Czopek, prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Foto: A. Stasiewicz



Uczestnicy konferencji na rzeszowskim Ryнку. Foto: M. Kołodziej

uczelnie z Katowic, Kielc, Krakowa, Lublina, Łodzi, Poznania, Tarnobrzega, Warszawy i oczywiście z Rzeszowa. Uczestnikami byli również studenci i ich opiekunowie z Państwowej Akademii Finansów z Ukrainy. W ramach konferencji jej uczestnicy brali udział w sesjach poświęconych gospodarczym i finansowym aspektom rozwoju regionów, marketingu miast i regionów oraz strategii rozwoju miast i regionów. Podczas sesji nie zabrakło dyskusji oraz pytań skierowanych do prelegentów. W wielu wypowiedziach porównywano polskie miasta pod względem ich potencjału oraz zakresu podejmowanych przez nie działań promocyjnych. Zorganizowane zostały również warsztaty z zakresu wyboru strategii zarządzania miastem oraz określania tożsamości i kształtowania marki na przykładzie miasta, podczas których uczestnicy mogli wykazać się twórczym myśleniem i umiejętnością współpracy w zespole.

Po zakończeniu obrad uczestnicy studenckiej sesji zwiedzili miasto. Największą atrakcją stanowiła podziemna trasa turystyczna.

\*\*\*

Organizatorzy konferencji pragną aby stała się ona wydarzeniem cyklicznym na ich wydziale i już dziś zapraszają na kolejną edycję. Aktualne informacje dostępne są na stronie internetowej [www.rozwojregionow.pl](http://www.rozwojregionow.pl)

Zorganizowaniem w Uniwersytecie Rzeszowskim III Sympozjum Stowarzyszenia Idokan Polska „Sztuki wal-ki w badaniach naukowych” uczczono dwadzieścia lat działalności tej organizacji. Wydarzeniu patronowali: JM Rektor UR i dziekan Wydziału Wychowania Fizycznego

oraz prezydenci IMACSSS (*International MartialArts and Combat Sports Scientific Society*) i European Jujutsu&Kobudo Committee (*EJKC*). Oprawę medialną zapewniła redakcja kwartalnika „Ido Movement for Culture. Journal of Martial Arts Anthropology”.

Wojciech J. Cynarski

# XX LAT STOWARZYSZENIA **IDOKAN POLSKA.** Jubileuszowe sympozjum w Rzeszowie







Do Rzeszowa (23 marca 2013r.) przyjechali przedstawiciele polskich ośrodków naukowych oraz goście z Niemiec. Obchody jubileuszu rozpoczęto okolicznościową mszą świętą w kościele akademickim św. Królowej Jadwigi. Tu ks. Jan Szczupak odebrał – w imieniu ks. bpa Kazimierza Górnego – Medal XX-lecia SIP, przyznany za oficjalne nadanie Stowarzyszeniu świętego patrona – Michała Archanioła.

Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Idokan Polska (w sali konferencyjnej Biblioteki UR), rozpoczęto od wysłuchania przygotowanego przez sekretarza generalnego **Elżbietę Cynarską** referatu *XX lat Stowarzyszenia Idokan Polska*. Następnie głosowano sprawy proceduralne. Zarząd, przy jednoznacznym poparciu zebranych, uzyskał absolutorium.

W uroczystym otwarciu sympozjum uczestniczył prof. **Sylwester Czopek**, prorektor ds. nauki w UR. Honory gospodarza pełnił **Wojciech J. Cynarski** – prezes SIP i prezydent IMACSSS, który powołał także honorowego prezydenta SIP, profesora EJKC **Lothara Siebera**. W uznaniu zasług oraz za przeszło dwudziestoletnią współpracę naukową i metodyczno-szkoleniową prof. S. Czopek wręczył L. Sieberowi (10 dan), wybitnemu mistrzowi sztuk walki, Medal Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Podczas zjazdu wręczono też Medale XX-lecia SIP, przyznane przez Kapitułę Medalii Honorowych i Zarząd Stowarzyszenia. Otrzymali je: prof. **Kazimierz Obodyński**, prof. **Jerzy Kosiewicz**, prof. **Józef Lipiec**, dr **Gabriel Szajna**, *shihan* **Stanisław Cynarski**, *sensei* **Paweł Szlachta**, *senpai* **Adrian Piórko-Pawliński**, **Adam Hajduk** i **Przemysław Strzępek** – osoby niezwykle zasłużone dla Stowarzyszenia.

W.J. Cynarski wystąpił z wykładem wprowadzającym do późniejszej debaty – *Wyszkolenie wojownika w nauczaniu klasycznych szkół sztuk walki. Szkoły japońskie i koreańskie (XIV-XIX w.)* i poprowadził, wraz z L. Sieberem, sesję plenarną. Ta historyczna perspektywa zapoczątkowała obrady dotyczące humanistycznych aspektów dróg sztuk walki – filozoficznego, socjologicznego i pedagogicznego. Kolejne referaty dotyczyły wychowania przez sztuki walki na przykładzie *judo* (Grzegorz Kozdraś, Uniwersytet Opolski), medialnego kreowania wizerun-

ków mistrzów sztuk walki (Przemysław Pawelec, doktorant UR) i percepcji wartości u karateków (Grzegorz Wróblewski, KUL).

Wielce wzbogacające były merytoryczne wypowiedzi w dyskusji. Głos zabierali m.in.: prof. J. Kosiewicz, prezydent ISSSS (*Międzynarodowe Towarzystwo Nauk Społecznych o Sporcie*), prof. J. Lipiec (prezes *Polskiej Akademii Olimpijskiej*), *shihan* Stanisław Cynarski z Tarnowa i dr Artur Litwiniuk z Białej Podlaskiej. Była to lekcja dyskusji naukowej, cenna zwłaszcza dla młodych pracowników wyższych uczelni.

W godzinach popołudniowych uczestnicy sympozjum przebywali w uniwersyteckim Centrum Sportu i Rekreacji, gdzie dzięki uprzejmości kierownika, mgra **Bogusława Berdela**, mogli zaliczyć część praktyczną spotkania – *Trzecie Rzeszowskie Warsztaty Sztuk Walki* – „Metodyka nauczania w sztukach walki”. Szkolenie, poświęcone metodyce nauczania samoobrony, poprowadził *meijin* Sieber (10 dan w *judo-do/ido*, 10 dan w *jujutsu*, 10 dan w *karate idokan / zendo karate tai-te-cao*). Funkcję asystenta podczas warsztatów pełnili: *shihan* W.J. Cynarski (10 dan w *judo-do/ido*, 8 dan w *jujutsu*, 7 dan w *karate idokan / zendo karate tai-te-cao*), który wystąpił także w roli tłumacza i *senpai* Wolfgang Kroetz (4 dan w *jujutsu*), który jest trenerem z Szkoły Sportowej „Jiu-Jitsu u. Karate Schule L. Sieber” w Monachium.

Po zakończeniu szkolenia *meijin* Sieber otrzymał dyplom z podziękowaniami (w imieniu UR i SIP), a dwóm osobom wręczone zostały certyfikaty na stopnie mistrzowskie.

W rzeszowskim sympozjum wzięło udział 40 uczestników, w tym 12 ze stopniami naukowymi, m.in. czterech profesorów. Oprócz naukowców obecni byli specjaliści, zaawansowani praktycy różnych sztuk walki, w tym 14 posiadaczy czarnych pasów, m.in. dwie osoby z najwyższym stopniem 10 dan. W sposób znaczący reprezentowane były władze naszego Uniwersytetu w osobach prorektora ds. nauki, prof. Sylwestra Czopka, a także prodziekanów z dwóch wydziałów: Wydziału Wychowania Fizycznego – dra hab. prof. UR W. J. Cynarskiego i dra Pawła Króla; z Wydziału Pedagogiczno-Artystycznego – ks. dra hab. prof. UR Janusza Miąso. Gośćmi wyjątkowymi byli: dziekan senior Wydziału WF prof. Kazimierz Obodyński i były rektor WSP w Rzeszowie prof. Józef Lipiec. W sympozjum reprezentowane były liczące się ośrodki naukowe (UJ, KUL, AWF w Warszawie, UO) oraz ważne towarzystwa naukowe.



Anna Pilch

# Dyskusja Studentów o trendach w turystyce

W dniach 7-8 maja w Katowicach odbyła się I Ogólnopolska Studencka Konferencja Naukowa „Trendy w turystyce”, zorganizowana przez Koło Naukowe Turystyki „KoNTiKi” działające przy Samodzielnym Zakładzie Turystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach. W konferencji wzięli udział członkowie SKN „Podróżników”, działającym na Wydziale Wychowania Fizycznego: Anna Pilch, Marta Tabaczyńska (z referatem „Szlaki etnoturystyki szansą na uatrakcyjnienie oferty turystyki na obszarach wiejskich Podkarpacia”) oraz Joanna Trela, Małgorzata Zielińska i Justyna Zych (z referatem „Turystyka kosmiczna jako przełom w dziedzinie turystyki”).

Celem konferencji było upowszechnienie i doskonalenie wiedzy na temat współczesnych trendów w turystyce oraz integracja studenckich kół naukowych zajmujących się problematyką turystyki i marketingu.

**Tematyka konferencji obejmowała następujące obszary:**

- globalne przemiany społeczno-gospodarcze i ich wpływ na turystykę – wpływ czynników demograficznych, społecznych, ekonomicznych, technologicznych, politycznych i ekologicznych na rozwój turystyki;
- zachowania konsumentów – prognozowane preferencje turystów, ogólne tendencje i trendy na rynku;

- współczesne formy turystyki – nowe rodzaje turystyki, prognozy ich rozwoju;
- trendy w organizacji imprez turystycznych – nowe/oryginalne oferty biur podróży dotyczące np. ekoturystyki, turystyki przygodowej, kulturowej, zdrowotnej, eventowej, itp.);
- destynacje turystyczne – nowe kierunki wyjazdów i nowe produkty turystyczne, nowatorskie podejścia do kreowania marki oraz promocji destynacji turystycznych.

Pierwszego dnia odbywały się sesje plenarne nt.: trendy w rozwoju form turystyki oraz trendy w zachowaniach i preferencjach turysty, które trwały do godzin popołudniowych.

Gościem honorowym był dr hab. Zygmunt Kruczek, który wystąpił z referatem nt.: „Trendy w turystyce na świecie”. Po zakończeniu części oficjalnej odbyła się gra miejska, gdzie SKN „Podróżników” zajęło I miejsce, zostawiając resztę zawodników daleko z tyłu. Drugiego dnia w godzinach przedpołudniowych odbyła się druga część konferencji.

Program Konferencji wywołał wiele interesujących dyskusji i ożywioną wymianę poglądów, zarówno pomiędzy studentami, gośćmi honorowymi, jak i uczestniczącymi wykładowcami. Organizatorzy zapewniają, że przedstawione referaty zostaną opublikowane.



# Inspirowane Szekspirem

Na zajęciach z literatury brytyjskiej, prowadzonych przez mgr **Patrycję Austin**, studenci I roku filologii angielskiej mieli za zadanie napisać sonet szekspirowski. Spośród wielu zgłoszonych do oceny, do prezentacji w „Gazecie Uniwersyteckiej” wybrano prace **Gabrieli Serafin i Macieja Sikory**.

## Maciej Sikora

*The death summons me for the last exile,  
As I am turning and burning within,  
The end I reach comes close with every mile,  
My life seems not to be worth – living,  
The shadows fall into the deep of well,  
In which I hide my secret soul away,  
From fools, from ghouls, inside I keep my cell,  
Locked with sorrows in my eternal bag,  
Yet in thy face I see my promised land,  
Dark skies in eyes of mine turn into blue,  
Your charm and spell defend in my last stand,  
My only life as I shall promise you,  
Through fires of the mystic hell I'll go,  
Cause then I'll know that I will not be lone.*

\*\*\*

*Śmierć całuje mnie na powitanie,  
Upadły i pokonany, plonę,  
Strudzony czekam aż kres nastanie,  
Gdyż życie me sensu pozbawione,  
Ten mrok skryty w czeluściach mej duszy,  
Który między cieniami mnie chroni,  
Chowając się w samotności głuszy,  
Przyzwalam mu, by on mnie obronił,  
Lecz tylko w Tobie widzę wybawienie,  
Blaskiem rozjaśniasz upiorną drogę,  
Urok Twój gniew zmienia w uwielbienie,  
Muśnięciem ust zmysłowych leczysz trwogę,  
Przez ognie mistycznego piekła przejdę,  
Bo z Tobą samotny już nie będę*

## Gabriela Serafin

### *View of You*

*Every time I look through my large window  
I think I am lost in this world and then  
I meet the sad mob and the dust below,  
glancing at this page and telling: I can  
I can be good for you, I'll warm you up,  
I'll find your lost happiness inside me.  
I hate all the gentlewomen lined up,  
cause only me deserves to your small heart's key?  
But what if you will trample my sad soul,  
crash, break, throw out and make it very black.  
Surely I'll say: I trust you as a whole.  
I don't want again any painful step back.  
Our love is peaceful and mad, weak and strong.  
You can be sure. To your heart – I belong.*

\*\*\*

### *Widok na Ciebie*

*Zawsze gdy spoglądam przez moje wielkie okno  
Myślę, pogubiłam się w tym świecie i wtedy  
Widzę smutny tłum i kurz nisko,  
Patrzę na tę kartkę i krzyczę: Potrafię.  
Potrafię być dla Ciebie lepsza, ogrzeję Cię.  
We mnie znajdę twoje zagubione szczęście.  
Nienawidzę wszystkich dam przy Tobie,  
Bo tylko ja zasługuję na klucz do twojego serca?  
Ale co gdy zdeptasz moją duszę,  
Rozbijesz, zepsujesz, odrzucisz i uczynisz czarną.  
Z pewnością powiem: Ufam ci w całości.  
Nie chcę kolejnego raniącego kroku w tył.  
Nasza miłość jest spokojna i szalona, słaba i mocna.  
Możesz być pewny. Do twojego serca – ja należę.*



## STUDENTKA Z POZAWYDZIAŁOWEGO ZAMIEJSCOWEGO INSTYTUTU BIOTECHNOLOGII STOSOWANEJ I NAUK PODSTAWOWYCH **NAGRODZONA PRZEZ PREMIERA RP**

8 maja podczas uroczystej gali „Generacja Przyszłości”, odbywającej się w Kancelarii Premiera, studentka **Jennifer Mytych** wraz z opiekunem naukowym dr. **Maciejem Wnukiem** oraz prof. dr. hab. **Markiem Koziorem** odebrała z rąk premiera **Donald Tuska** oraz minister nauki i szkolnictwa wyższego prof. dr. hab. **Barbary Kudryckiej** dyplom oraz symboliczny czek na 88 100 zł, na realizację projektu naukowego zatytułowanego: „Identyfikacja nowych zagrożeń związanych ze stosowaniem nanocząsteczek złota, srebra, krzemu oraz nanodiamentów na proces przedwczesnego starzenia się komórek ludzkich”.

Jennifer Mytych, laureatka programu „Generacja Przyszłości” ogłoszonego przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, za projekt pn. „Identyfikacja nowych zagrożeń związanych ze stosowaniem nanocząsteczek złota, srebra, krzemu oraz na-





nodiamentów na proces przedwczesnego starzenia się komórek ludzkich”, pisany pod opieką naukową dra Macieja Wnuka, jest absolwentką II Liceum Ogólnokształcącego im. Jana Twardowskiego w Dębicy, a obecnie studentką III roku biotechnologii

(specjalność biotechnologia analityczna) w **Pozawydziałowym Zamiejscowym Instytucie Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych** Uniwersytetu Rzeszowskiego (Werynia-Kolbuszowa). Naukowo zajmuje się badaniem zjawiska przedwczesnego starzenia komórkowego zainicjowanego przez różne substancje, które niekiedy stanowią podstawę leczenia wielu chorób, w chwili obecnej nanocząsteczkami. Za swoje badania została też nagrodzona stypendium Rektora UR, autorka dwóch artykułów naukowych, a także uczestniczka projektów badawczych realizowanych we współpracy z Instytutem Biologii Doświadczalnej im. M. Neckiego oraz prof. Anną Blom z Lund University. Oprócz pracy badawczej zaangażowana jest także w działalność na rzecz Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych oraz uniwersyteckich organizacji studenckich – przewodnicząca koła naukowego „Bio-Tech” oraz członkini Samorządu Studentów UR.

Celem nagrodzonego projektu jest przeprowadzenie badań, które pozwolą przystąpić jego uczestniczce do międzynarodowego konkursu Prize for Young Scientist, organizowanego przez The FEBS Journal. Badania mają określić możliwe, a dotąd niezbrane skutki stosowania nanocząsteczek jako potencjalnych nośników leków czy znaczników kontrastowych. Jego wyniki mogą być interesujące zarówno dla toksykologów, lekarzy, biogerontologów, jak i dla firm produkujących lub wykorzystujących nanomateriały.

*Foto: Serwis Kancelarii Premiera RP*

## Nagrody Prezesa Rady Ministrów oraz nagrody w konkursie „Generacja Przyszłości” rozdane

**Prawie 6,5 miliona złotych otrzymali szczególnie utalentowani studenci w ramach programu „Generacja Przyszłości”. Nagrody wręczyli laureatom premier Donald Tusk i minister nauki Barbara Kudrycka. Szef rządu wręczył również nagrody przyznawane corocznie za rozprawy doktorskie i habilitacyjne, działalność naukową, naukowo-techniczną oraz artystyczną.** – Wręczane nagrody są potwierdzeniem tego, że powoli umiemy korzystać z dobrej koniunktury związanej z przystąpieniem do UE, bo oznaczało to dodatkowe środki, które można było przeznaczyć na badania naukowe – powiedział premier **Donald Tusk**. Jak podkreślił szef rządu, na infrastrukturę naukową i dydaktyczną wydaliśmy w ostatnich latach blisko 25 mld zł, łącznie ze środkami europejskimi. – *To Państwo tworzyacie nową jakość polskiej nauki* – powiedziała do zgromadzonych na uroczystości naukowców i studentów minister **Barbara Kudrycka**. – *Obchodzimy dziś święto polskiej nauki - wręczamy prestiżowe Nagrody Prezesa Rady Ministrów oraz nagrody w konkursie „Generacja Przyszłości”. Cieszę się, że zachodzące w szkolnictwie wyższym*

*i nauce zmiany dotyczą nie tylko doskonałej już infrastruktury naukowo-badawczej, ale także coraz lepszej polityki kadrowej, jakości dydaktyki i badań realizowanych w poszczególnych jednostkach. Dziękuję wszystkim, którzy są zaangażowani w ten proces.*

Nagrody Prezesa Rady Ministrów otrzymało 44 wybitnych naukowców. W konkursie „Generacja Przyszłości” nagrodzonych zostało 31 projektów przedstawionych przez studentów. „Generacja Przyszłości” to nowy program Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego adresowany do studiujących na naszych uczelniach młodych wynalazców, konstruktorów, programistów i innowatorów, którzy będą reprezentować Polskę na międzynarodowych zawodach i konkursach. Jego budżet to 7 mln złotych. Studenci mogą liczyć na wsparcie indywidualne w wysokości nawet 100 tys. zł, lub zespołowe – do 500 tys. zł. Otrzymane pieniądze mogą przeznaczyć na pokrycie kosztów związanych z wyjazdami na międzynarodowe zawody, m.in. prowadzenie badań, zajęcia przygotowujące do zawodów, zakup aparatury naukowo-badawczej, materiałów i odczynników.

(L.B.)

Paweł Dubis

# Powstał Zespół Ekspertki ds. Problemów Regionalnego Rynku Pracy

Z inicjatywy Podkarpackiego Obserwatorium Rynku Pracy (jednostki wchodzącej w skład Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie) oraz Biura Karier UR 17 kwietnia 2013 roku, podczas spotkania w Uniwersytecie Rzeszowskim został powołany Zespół Ekspertów ds. Problemów Regionalnego Rynku Pracy.

Do pracy w Zespole zostali zaproszeni: **Alicja Wyścisk-Kaleta** – dyrektor HR w WSK „PZL – Rzeszów” S.A., **Andrzej Przeniosło** – dyrektor Grand Hotel Rzeszów, **Aneta Ziomek** – dyrektor BZW BK w Rzeszowie, **Artur Rozmus** – prezes Zarządu Foto Hurt S.A., **Ireneusz Drzewiecki** – wiceprezes Agencji Rozwoju Regionalnego MARR S.A., **Jacek Wojtas** – podkarpacki kurator oświaty, **Krzysztof Rogowski** – przedstawiciel Leżajskiego Stowarzyszenia Rozwoju, **Małgorzata Kucharska** – prezes Zarządu Podkarpackiego Klubu Biznesu, **Marek Cierpiał-Wolan** – dyrektor Urzędu Statystycznego w Rzeszowie, **Mateusz Krok** – dyrektor Podkarpackiego Banku Spółdzielczego w Rzeszowie, **Mieczysław Łagowski** – prezes Izby Przemysłowo-Handlowej w Rzeszowie, **Regina Chrzanowska** – dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Krośnie, **Paweł Walawender** – prezes BD Center oraz **Piotr Żyjewski** – dyrektor Centrum Edukacji Zawodowej w Stalowej Woli.

Zadaniem członków Zespołu Ekspertki będzie udział w cyklu czterech debat poświęconych istotnym problemom regionalnego rynku pracy. Zespół złożony z przedstawicieli znaczących pracodawców, przedstawicieli nauki oraz instytucji regionalnego rynku pracy tworzyć będzie załączek powstającego regionalnego *Think Tanku*. Jego ważnym zadaniem będzie dostarczenie pogłębionej wiedzy, która stanie się podstawą do opracowywania dokumentów strategicznych dla województwa podkarpackiego. Zadanie to jest szczególnie doniosłe w związku z programowaniem perspektywy finansowej na lata 2014-2020.

Jednym z najdotkliwszych problemów społecznych Podkarpacia jest bezrobocie, które ściśle wiąże się z kierunkami rozwoju przedsiębiorczości i systemu edukacji. W związku z tym tematem pierwszego panelu dyskusyjnego, który odbył się 17 kwietnia w Uniwersytecie Rzeszowskim była problematyka absolwentów szkół zawodowych i wyższych w regionie. Moderatorem deba-



ty był dr **Jan Gałkowski** z Instytutu Socjologii Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wcześniej eksperci zapoznali się z wynikami badania *Losy absolwentów publicznych szkół zawodowych w województwie podkarpackim 2012*, prowadzonego przez Podkarpackie Obserwatorium Rynku Pracy oraz badania *Losy zawodowe absolwentów Uniwersytetu Rzeszowskiego z rocznika 2009/2010 po roku od zakończenia studiów*, które prowadzi Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Debata pozwoliła uzyskać odpowiedzi na szereg postawionych w dyskusji pytań związanych z sytuacją absolwentów na rynku pracy, obrazu absolwentów w oczach podkarpackich pracodawców, a także pytań związanych z kwestią współpracy pomiędzy instytucjami edukacyjnymi i pracodawcami oraz oceną programów nauczania i jakości kształcenia w instytucjach edukacyjnych.

Rezultatem każdej z zaplanowanych debat będzie raport zawierający usystematyzowaną wiedzę, która pozwoli na sformułowanie rekomendacji o charakterze operacyjnym. Raporty zostaną wykorzystane przez szkoły, uczelnie, instytucje rynku pracy oraz decydentów w procesie przygotowywania strategii aktywnego wejścia młodych ludzi na rynek pracy.

Foto: E. Wójcikiewicz

8 maja 2013 roku (w godzinach 10-15) odbyły się IX Uniwersyteckie Targi Pracy, organizowane przez Biuro Karier Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wydarzenie to adresowane było do studentów i absolwentów rzeszowskich

uczelni wyższych oraz wszystkich osób poszukujących pracy. Po raz pierwszy to promujące zatrudnienie wydarzenie zorganizowano w nowym budynku Centrum Innowacji i Transferu Wiedzy Techniczno-Przyrodniczej.

Karolina Klęba

# IX Uniwersyteckie Targi Pracy

Co roku w Uniwersyteckich Targach Pracy biorą udział najlepsi pracodawcy wspierający przedsiębiorczość młodych ludzi, zarówno z regionu podkarpackiego, jak i spoza, a także zagraniczne firmy oferujące pracę. Największym atutem Targów Pracy jest możliwość indywidualnego kontaktu z wystawcami, można wówczas dowiedzieć się o wiele więcej o firmie niż z ogłoszenia prasowego czy z Internetu.

IX Targi Pracy na Uniwersytecie Rzeszowskim rozpoczęły się wystąpieniem rektora prof. dr. hab. **Aleksandra Bobko**, a także prorektora ds. studenckich i kształcenia dr. hab. prof. UR **Wojciecha Walata**. List gratulacyjny do organizatorów, wystawców i uczestni-

ków targów pracy skierował prezydent Rzeszowa Tadeusz Ferenc. Odczytał go i organizatorom przekazał życzenia **Roman Holzer**, zastępca prezydenta Rzeszowa.



Podczas Targów organizowane były także szkolenia i warsztaty prowadzone przez przedstawicieli zaproszonych firm, przygotowujące do efektywnego poruszania się po rynku pracy, m.in. w zakresie tematyki: *Jestem przedsiębiorczy na rynku pracy* (Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie), *Radzenie sobie ze stresem* (trener i coach Jakub Szpunar), *Tajniki Assessment Center – niestandardowe techniki selekcji kandydatów do pracy* (Randstad Polska) oraz *MLM Profesjonalny Marketing Sieciowy sposób na sukces w biznesie* (przedsiębiorcy Paweł Lenar i Michał Suswał). Łącznie wzięło w nich udział ok. 100 osób.

W tym roku 37 wystawców przedstawiło swoje oferty pracy, praktyk i staży, m.in. z branży administracyjnej, bankowej, finansowej, informatycznej i medycznej. W Targach Pracy uczestniczyli bezrobotni, poszukujący pracy oraz studenci i absolwenci podkarpackich uczelni wyższych. Łącznie w targach uczestniczyło ok. 2000 osób.

Foto: E. Wójcikiewicz

Piotr Wisz

# Dostrzec w drugim człowieku oblicze Chrystusa

*O inicjatywach Caritas Academica Uniwersytetu Rzeszowskiego*

Caritas Diecezji Rzeszowskiej została powołana do istnienia dekretem ks. ordynariusza bpa Kazimierza Górnego 8 maja 1992 r., wkrótce po utworzeniu diecezji rzeszowskiej. W jej skład, oprócz parafialnych oddziałów, wchodzi szkolne koła oraz Caritas Academica. Ta ostatnia struktura, skierowana do studentów, zapoczątkowała swoją działalność w 1998 r. w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Rzeszowie. Po utworzeniu w 2001 r. Uniwersytetu Rzeszowskiego Caritas Academica przy byłej Wyższej Szkole Pedagogicznej kontynuowała działalność w ramach nowo utworzonej uczelni.

Od kilku lat coraz głośniejsze w diecezji mówi się o różnych inicjatywach Caritas Academica. Nie dzieje się tak bez przyczyny. Studenci na niespotykaną dotychczas skalę spieszą z pomocą potrzebującym nie tylko w swoim środowisku. Systematycznie powiększa się liczba członków akademickiej Caritas, cementują się

więzi przyjaźni i nie zapomina się o duchowej stronie formacji. Duży wpływ na ożywienie organizacji studenckiej ma jej obecny duszpasterz ks. dr **Mirosław Twardowski**, wykładowca filozofii przyrody na Wydziale Biologiczno-Rolniczym Uniwersytetu Rzeszowskiego. W 2009 r. jego opiece powierzono duszpasterstwo akademickie przy kościele pw. św. Królowej Jadwigi w Rzeszowie. Wkrótce pojawiły się efekty pracy. W liturgiczne wspomnienie św. Jana Chrzciciela (24 czerwca 2010 r.) podczas uroczystej mszy św. celebrowanej przez ks. bpa Edwarda Białogłowskiego wręczono dwunastu studentom UR caritasowskie legitymacje.

Drogowskazem do nowych inicjatyw stała się wypowiedź biskupa o konieczności wszechstronnego rozwoju człowieka, dążeniu do prawdy oraz złych skutkach braku pracy nad osobowością. Przywołane przez ks. bpa Białogłowskiego słowa Jana Pawła II z kazania na Westerplatte, wzywające młodzież do stawiania sobie wymagań, nawet gdy nikt nie będzie tego żądał, zapadły głęboko w serca studentów. Deklaracja niesienia pomocy potrzebującym nie pozostała, jak pokazał czas, pustym frazesem. Za słowami poszły czyny.

Za czynione dobro podziękował wkrótce studentom podczas wizytacji parafii w czasie mszy św. 30 maja 2011 r. ks. bp Edward Białogłowski. Wręczając kolejnym 22 studentom legitymacje Caritasu, podkreślił, że dotychczasowa działalność dobrze świadczy zarówno o pracy duszpasterza ks. Mirosława, opiekuna ze strony UR, **Tomasza Warzochoy**, jak i o samych studentach. Kolejni studenci przyłączyli się do Caritas Academica Uniwersytetu Rzeszowskiego w grudniu 2012 r. Legitymacje otrzymali w kościele pw. św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie podczas adwentowych rekolekcji studenckich. Wówczas, 11 grudnia 2012 r., wszystkich zgromadzonych na mszy św. przywitał proboszcz parafii ks. Janusz Kosior. Powiedział między innymi, że duszpasterstwo akademickie i Caritas Academica to najprężniejsza i najliczniejsza grupa duszpasterska przy parafii. Następnie studenci przywitali ordynariusza diece-



*Ks. dr Mirosław Twardowski ze studentami*



zji ks. bpa Kazimierza Górniego, który wręczył 61 legitymacji w obecności władz Caritas Diecezji Rzeszowskiej, księży: **Stanisława Słowika, Władysława Jagustyna i Piotra Potyrały** oraz prorektora Uniwersytetu Rzeszowskiego dra hab. prof. UR **Czesława Puchalskiego** i kapłanów pracujących w parafii św. Królowej Jadwigi. Nowych członków Caritas Academica przedstawiał ks. dr Mirosław Twardowski. Słowo do studentów skierował bp **Kazimierz Górny**. Podziękował za zaproszenie, wyrazy uznania przekazał pod adresem duszpasterza studentów oraz wyraził wdzięczność prorektorowi uczelni prof. Czesławowi Puchalskiemu za to, że „jest z i dla młodzieży”, od której zależy przyszłość naszej Ojczyzny. Podkreślał, że w życiu młodego człowieka liczyć się powinna nie tylko wiedza, ale też kształtowanie serca i czynienie dobra, które powraca. Życzył, aby słowa Ewangelii: *Bo byłem głodny, a daliście Mi jeść; byłem spragniony, a daliście Mi pić; byłem przybyszem, a przyjęliście Mnie; byłem nagi, a przyodzialiście Mnie; byłem chory, a odwiedziliście Mnie; byłem w więzieniu, a przyszliście do Mnie* były stale obecne w życiu studentów. Wyraził pragnienie, by każdy z nich w drugim człowieku dostrzegał oblicze Chrystusa.

Studenci uczestniczyli też we mszy św. koncelebrowanej odprawianej pod przewodnictwem ks. Stanisława Słowika w intencji Caritas Academica. Homilię dla studentów wygłosił ks. **Paweł Gnat**, który w oparciu o przekaz ewangeliczny i treści kryjące się w logo Caritasu pokazał różne aspekty słowa „miłość”. W swoich rozważaniach mówił też o trudnościach w przekazie pokoleniowym wiary. Po mszy świętej w trakcie akademickiej dyskusji kreślono wizję działalności organizacji studenckiej na najbliższe miesiące.

Obecnie, w 2013 r., Caritas Academica Uniwersytetu Rzeszowskiego liczy blisko osiemdziesięciu studentów. Przewodniczy im **Bogdan Saletnik**, doktorant Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego, asystentem kościelnym jest ks. dr Mirosław Twardowski, a nad całością przedsięwzięcia czuwa prorektor prof. Czesław Puchalski. Od października 2011 r. studenci systematycznie organizują spotkania w budynku Uniwersytetu Rzeszowskiego przy ul. M. Ćwiklińskiej. Tam kreuje się działania i ocenia inicjatywy już zrealizowane. Przygotowanie i rozdawanie paczek żywnościowych, kwestowanie w ramach akcji charytatywnych, konkretna pomoc w przypadku losowego nieszczęścia to dziś standardowa oferta skierowana do studentów w potrzebie. Studenci pomagają nie tylko młodzieży akademickiej. Zaangażowali się też między innymi w pomoc dzieciom chorym i młodzieży leczonej w Szpitalu Wojewódzkim nr 2 w Rzeszowie, pomagają w hospicjum dziecięcym. Angażują się w budowę nowego kościoła i Międzynarodowego Studenckiego Centrum Kultury Chrześcijańskiej przy parafii św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie. W ramach tego przedsięwzięcia pomagają, na przykład, w organizacji balu charytatywnego.

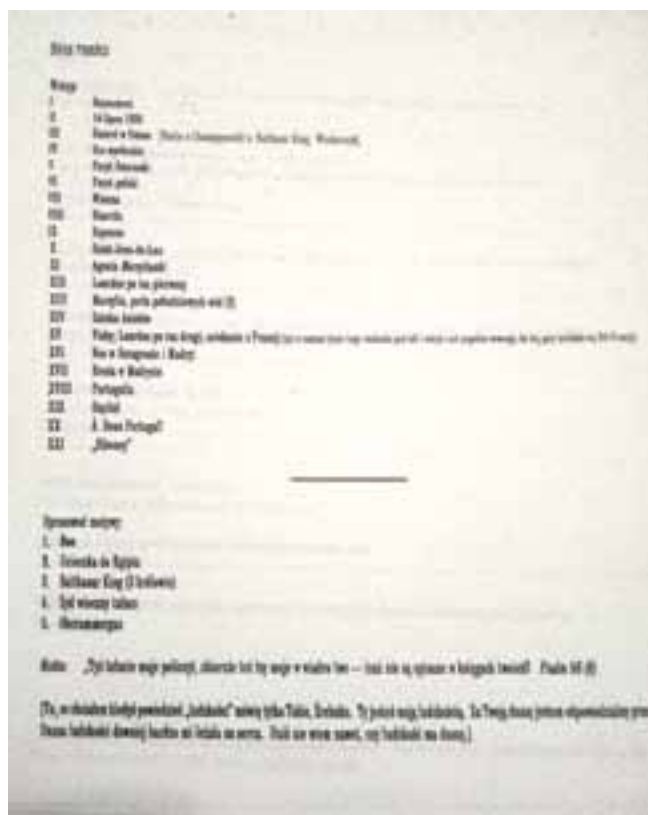
Nie sposób w krótkim tekście pokazać dobra, które dokonuje się za sprawą Caritas Academica Uniwersytetu Rzeszowskiego. Członkowie organizacji niosą pomoc w miarę swoich możliwości i są obecni w życiu wielu ludzi. Jednocześnie, dzieląc się miłością z innymi, widzą, jak przybliżają się coraz bardziej do Tego, który jest miłością i celem ich życia.

Ewa Wielgosz

# Archiwum Józefa Wittlina

W marcu bieżącego roku spędziłam tydzień w stolicy Hiszpanii. Moja podróż na Półwysep Iberyjski odbyła się dzięki pomyślnemu rozstrzygnięciu Konkursu na dofinansowanie projektów badawczych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Rzeszowskiego. W ramach projektu badawczego dokonałam kwerendy oraz uporządkowania archiwaliów pozostałych po Józefie Wittlinie (1896-1976), będących pokazną częścią zbiorów prywatnych Elżbiety Wittlin-Lipton (ur. 1932), jedynej córki pisarza.

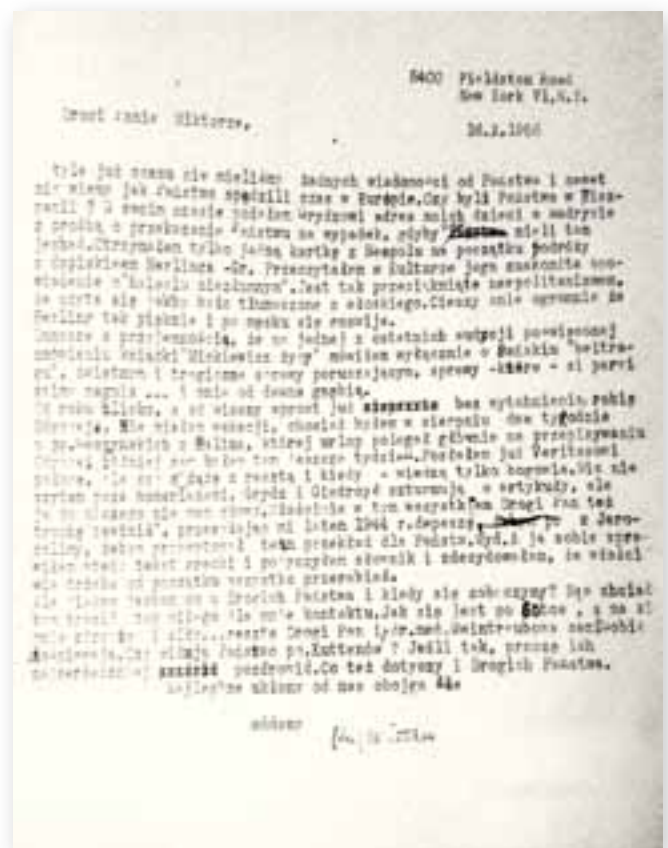
Dom spadkobierczyni autora *Soli ziemi* i hotel, w którym się zatrzymałam, znajdują się w centrum stolicy, wystarczył więc spacer, aby znaleźć się na Puerta del Sol, w Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofia czy Museo Nacional del Prado,



stanąć wobec prac Goyi, Picassa, Velázquez, Zurbarana oraz obejrzeć tradycyjny spektakl *flamenco*. Dzięki córce twórcy *Hymnów* zobaczyłam dom, w którym Wittlinowie przebywali podczas ucieczki z Europy do USA w 1940 roku (przez Niemcy, Francję, Hiszpanię, Portugalię, ponownie Hiszpanię). Jeszcze jednym interesującym miejscem okazało się mieszkanie Elżbiety Wittlin-Lipton – dziwna konstrukcja na wzór „ślimaczej” muszli, złożona z kilku niewielkich pomieszczeń połączonych dość długim, krętym korytarzem, z mnóstwem obrazów (m.in. oryginalnych prac Polaków: Rafała Malczewskiego, Ludwika Lillego – profesora Brunona Szulca, Zdzisława Czermańskiego, Zygmunta Menkesa, Nikifora, Ireny Lorentowiczowej, Piotra Sakowskiego, Rajmunda Kanelby, portretów Józefa Wittlina autorstwa Józefa Czapskiego i Feliksa Topolskiego), rzeźb, masek, nietypowych mebli i innych przedmiotów pochodzących z różnych wieków i części świata (np. z Japonii i Etiopii), rozmieszczonych z rozmysłem na całej szerokości i wysokości białych ścian. Nie ulega wątpliwości, iż jest to dom i pracownia artystki, kolekcjonerki dzieł sztuki i – jak sama twierdzi – „wielu rzeczy tandetnych z pchlich targów”, melomanki (często słuchałyśmy pięknej muzyki klasycznej). Ważny element mieszkania stanowią regały z książkami, wypełniające większą część pomieszczeń. Pośród nich znajdują się pierwodruki arcydzieł literatury polskiej i światowej, cykle historii literatury, albumy z dziełami malarskimi, rozprawy poświęcone teatrowi, opracowania historyczne i bardzo duża liczba fotografii. W osobnym pokoju mieści się kolekcja dzieł autorstwa Józefa Wittlina, jego własny księgozbiór, prace poświęcone jego twórczości i pozostawione przez poetę pamiątki. Sporo miejsca zajmuje też archiwum pisarza.

Owe materiały archiwalne porządkowałam i fotografowałam wiele godzin. W okresie realizacji projektu badawczego zgromadziłam w formie fotografii niemal całą brakującą (niepublikowaną) bibliografię podmiotową i przedmiotową Józefa Wittlina; dziennik pisarza (*Raptus Europae*), esej w języku angielskim, testament poety i jego żony Haliny Wittlin, listy i kontrakty dotyczące dzieł Wittlina zawarte przez córkę twórcy z wydawnictwami oraz innymi instytucjami kulturalnymi, korespondencję Wittlina z żoną oraz córką, przyjaciółmi (w tym z kilkoma pisarzami), listy gratulacyjne dla pisarza, skrypty audycji radiowych, a także pochodzące z prasy krajowej i zagranicznej recenzje utworów poety, informacje o przyznanych mu nagrodach i wyróżnieniach, nekrologi o jego śmierci, przekłady poezji niemieckiej, angielskiej, hiszpańskiej, włoskiej dokonane przez twórcę i portrety pisarza. Efektem kwerendy jest kompletny materiał badawczy na finalnym etapie przygotowywanej przeze mnie rozprawy doktorskiej. Składają się na niego również rozmowy z Elżbietą Wittlin-Lipton na temat jej ojca i jej własnej pracy artystycznej, które w formie transkrypcji zamierzam opublikować.

W zbiorach prywatnych Elżbiety Wittlin-Lipton pozostają ponadto niepublikowane fotografie rodzinne, część księgozbioru Józefa Wittlina z dedykacjami, nagrania muzyki do wierszy pisarza, pamiątki pozostawione przez poetę. Naturalnie, warto by się temu przyjrzeć bliżej, naukowo opracować. Przede wszystkim jednak cenne wydaje się udostępnienie szerszemu gronu odbior-



Maszynopis listu Józefa Wittlina do Wiktora Weintrauba (16.X.1956 r.)

ców – autorskich, a nieznanych dotąd prac poety. Na tym właśnie będzie polegał mój kolejny projekt. Spadkobierczyni archiwum pana Józefa, Elżbieta Wittlin-Lipton oraz kierownik Pracowni Badań i Dokumentacji Kultury Literackiej w Instytucie Filologii Polskiej UR, dr hab. prof. UR Jolanta Pasterska są zainteresowane współpracą, której rezultatem może stać się w przyszłości **Cyfrowe Archiwum Józefa Wittlina** w Zbiorach Specjalnych Biblioteki Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Fot. E. Wielgosz

## Podziękowanie

Władzom Wydziału Sztuki i pracownikom administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego składamy serdeczne podziękowania za liczny udział w uroczystościach pogrzebowych naszego syna Adama.

Dziękujemy wszystkim, którzy w tych trudnych chwilach dla naszej rodziny okazali nam wyrazy wsparcia i szczególnej życzliwości.

Krystyna i Andrzej Wąsowie

Barbara Studniarz

# Dziesięciolecie „Desuetudo”, Gazety Studentów Wydziału Prawa i Administracji UR

To już 10 lat minęło od chwili, kiedy ukazał się pierwszy numer „Desuetudo”. Czym ta gazeta była? Jak wyglądała? Kto nad nią pracował? Na te i wiele innych pytań szukałam odpowiedzi u samego źródła.

16 kwietnia 2013 roku na Wydziale Prawa i Administracji UR odbyło się spotkanie podsumowujące funkcjonowanie Gazety Studentów Wydziału Prawa i Administracji UR „Desuetudo”. Było to zebranie nie tylko obecnej redakcji, członków Zarządu Samorządu Studentów i opiekuna oraz przedstawicieli władz Wydziału, ale przede wszystkim spotkanie byłych redaktorów naczelnych wraz z obecnymi redaktorami czasopisma. Już na początku – dzięki rozbijającym wypowiedziom dr **Marii Bosak** oraz **Dawida Domańskiego** – atmosfera nabrała przyjaznego i sympatycznego charakteru, wynikającego z przywiązania do dziennikarstwa. Studenci zawsze mieli coś ciekawego do odnotowania, nie zawsze mądrego i przemyślanego, ale ciekawego. Skutecznie też podglądali i obserwowali zachowania innych. Stąd kiedyś popularnością cieszyła się rubryka „kto to

powiedział” zawierająca komiczne wypowiedzi naszych nauczycieli akademickich. Takie teksty pokazują, że nie tylko student wychodzi poza powagę i wydziałową oficjalność.

Skład redakcji, jak każdej studenckiej inicjatywy, często ulegał zmianom. Warto przypomnieć, że założycielem i opiekunem pisma jest dr Maria Bosak, następnie funkcję tę przejął Dawid Domański, kolejnym redaktorem była Anna Augustyn (obecnie Zakrzewska), potem „Desuetudo” trafiło w ręce Izabeli Koryto i Aleksandry Helit. Od kwietnia 2012 r. stanowisko redaktora naczelnego pełnią dwie osoby: Barbara Studniarz i Kamila Siwarska.

Co szczególnie ucieszyło organizatorów kwietniowego spotkania – udział w nim osób, które przed laty włożyły wiele serca i zawziętości w regularne tworzenie nowych numerów czasopisma. Każda z nich ma wiele wspomnień związanych z pracą na rzecz dostarczania w miarę

regularnej rozrywki studentom trzech kierunków - prawa, administracji i europeistyki. W zamian otrzymywaliśmy i otrzymujemy dużo wsparcia ze strony przede wszystkim władz Wydziału PiA oraz jego Samorządu Studentów. Prodziekan, dr Paweł Majka po-



chwalił poziom wydawnictwa, a przewodnicząca Samorządu Studentów Dominika Hawryluk zwróciła uwagę na współpracę oraz zaangażowanie wszystkich związanych z redakcją.

W kwietniu 2003 roku ukazał się pierwszy numer Gazety. Mamy nadzieję, że „Desuetudo” nadal będzie towarzyszyć studentom i nauczycielom naszego wydziału, nigdy nie zniknie i nie zatraci się wśród masy uczelnianych i studenckich obowiązków oraz, że zawsze znajdą się osoby chętne do redagowania Gazety Studentów Wydziału Prawa i Administracji UR.

Podczas rocznicowego spotkania redaktorzy naczelni sprzed lat pokazali, że pamiętają każdy tekst, autora oraz na której stronie publikacja ukazała się w gazecie. To pokazuje jak bardzo ta funkcja wkracza do zwykłego harmonogramu życia i jak duży ślad po sobie pozostawia. Osobiście wątpię, abym kiedyś zapomniała nazwiska członków redakcji i teksty, które przygotowały. Mam nadzieję, że spotkamy się za 5 albo 10 lat na kolejnej okrągłej rocznicy, w gronie powiększonym o następnych nowych „gazetkowniców”.



Ewa Nidecka

# Wizyta studyjna na Uniwersytecie w Toronto

W dniach 15-24 marca 2013 r. w ramach projektu NIPR w Toronto (Uniwersytet – Wydział Muzyki) przebywali pracownicy Instytutu Muzyki UR: dr hab. Olga Popowicz, dr Ewa Nidecka, dr hab. Leszek Kuszycki oraz dr hab. Grzegorz Oliwa. Celem wizyty było poznanie nowoczesnych metod nauczania indywidualnego i zbiorowego oraz zapoznanie się z możliwościami proponowanych ścieżek edukacyjnych, funkcjonujących w ramach Faculty of Music. Gości kanadyjskiej uczelni interesowała również obserwacja kształtowania otwartości na różnorodność innowacyjnych metod i form nauczania, charakterystycznych dla północnoamerykańskiego systemu szkolnictwa wyższego.



Stary budynek uniwersytecki

Uniwersytet w Toronto jest największą i najbardziej prestiżową uczelnią w Kanadzie (kształci ponad 60 tys. studentów). W swojej strukturze, oprócz jednostki macierzystej dodatkowo skupia kilka mniejszych uniwersytetów i college'ów. Jego początki sięgają roku 1827, kiedy dekretem królewskim ustanowiono King's College kontrolowany przez Kościół anglikański. W 1850 uniwersytet przekształcono w jednostkę świecką.



Przygotowania do wizyty studyjnej (Instytut Muzyki UR)

W zależności od rankingu uniwersytet w najnowszym zestawieniu zajmuje 19/21 miejsce w świecie<sup>1</sup>. W przygotowaniach do tej wizyty mile zaskoczyła nas otwartość w kontaktach i szybkość korespondencji, tak istotna na etapie załatwiania wielu formalności.

Faculty of Music UT kształci 150 studentów i jest instytucją o najwyższej randze w Kanadzie. Ze względu na opłacanie czesnego (6500 CAD rocznie/studenta) władze uczelni dążą do zwiększenia tej liczby do 200 studentów. Wydział szczyli się absolwentem Mychaelem Danną – zdobywcą Oscara w 2012 r. za najlepszą muzykę filmową (*Life of Pi*).

Z tym Uniwersytetem w przeszłości związanych było wielu wybitnych Polaków, m.in. znany polski fizyk Leopold Infeld, światowej sławy architekt polskiego pochodzenia Daniel Libeskind, na tym Uniwersytecie doktoryzował się (z dendrologii) Maciej Giertych, obecnie profesorem astrofizyki jest Paweł Artymowicz. Faculty of Music współpracuje z wieloma prestiżowymi uczelniami w Europie, Azji i Australii, w Polsce – z Uniwersytetem Muzycznym F. Chopina (dawna Akademia Muzyczna w Warszawie).



Uczestnicy wizyty na pierwszym spotkaniu z prof. W. Cameronem. Od lewej: dr hab. G. Oliwa (UR), prof. Walter Cameron (UT), dr E. Nidecka (UR), dr hab. O. Popowicz (UR), dr hab. L. Suszycki (UR), M. Wesołowski (tłumacz)

Struktura organizacyjna to największy atut kanadyjskiej uczelni. W odróżnieniu od europejskich, cykl nauczania w ramach studiów licencjackich trwa cztery lata, magisterskich – dwa. Przez pierwsze dwa lata wszyscy studenci wydziału muzycznego realizują obowiązkowy program, następnie wybierają jedną z czterech specjalizacji: wykonawstwo (Performance), edukację muzyczną (Music Education), kompozycję (Composition), muzykologię i etnomuzykologię (Musicology and Ethnomusicology). Każda z nich zawiera od kilkunastu do kilkudziesięciu kursów, w tym rzadko lub zupełnie niespotykanych w Europie (np. Music & Politics, Music Films of Hitchcock, Cultures of Imagination, Music & Colonialism, Business of Music, Music & Technoculture, Music & the Brain, Composing for Film, Philosophy

<sup>1</sup> <http://www.timeshighereducation.co.uk>; <http://www.topuniversities.com/university-rankings/world-university-rankings/2012>.

& Music Education, Songwriting, Performance Techniques for Hospice Palliative Care i in.). Wiele kursów stoi na pograniczu dwóch dziedzin.

Władze Uniwersytetu szczerą się badaniami na styku – muzyka-medicyna (m.in. oddziaływaniem muzyki na sportowców, pracę mięśni etc.)

Po studiach licencjackich (po ostrej selekcji) na studia magisterskie dopuszczani są tylko najlepsi studenci (ok. 25 osób na każdym roku). Jak podkreślał dyrektor Wydziału Muzycznego prof. Walter Cameron<sup>2</sup>, absolwenci Uniwersytetu to wysokiej klasy profesjonalści, nierzadko łączący kilka specjalizacji (np. Performance i Music Education).

Cechą charakterystyczną Wydziału jest występowanie ogromnej liczby zespołów muzycznych, reprezentatywnych dla wszystkich muzycznych epok (XV-XX w.). Stąd w każdym tygodniu odbywają się koncerty zespołów instrumentalnych, wokalo-instrumentalnych, w tym także operowych, w jednej z dwóch okazałych sal koncertowych. Wszyscy występujący prezentują wysoki poziom artystyczny, studenci nie mają tremy. Oprócz zajęć indywidualnych z instrumentu, odbywają się zajęcia zbiorowe, polegające na prezentacji przez kilku wybranych studentów przygotowanego programu, gdzie każdy z grupy ok. 20 słuchaczy musi wypowiedzieć się na temat wykonania kolegi, wyrazić swoje uwagi techniczne, interpretacyjne, bądź przedstawić zalety gry (ten zwyczaj nie jest praktykowany w Europie). Daje to wieloraką korzyść, także w aspekcie pedagogicznym. Pomocne w tym zakresie są także nagrania audiowizualne, które są wnikliwie analizowane przez samych studentów jak i wykładowców.



Siedziba Faculty of Music UT

Aspekt praktyczno-wykonawczy dotyczy również studentów kompozycji, albowiem ich utwory są wykonywane podczas uczelnianych koncertów (w Polsce tego nie ma nawet w najlepszych akademiach muzycznych i uniwersytetach). Zatem każdy student ma możliwość usłyszenia efektów własnej pracy.

<sup>2</sup> Niezwykle miłym dla nas gestem był fakt, że na pierwsze spotkanie prof. Walter Cameron przyszedł po nas do hotelu, następnie udaliśmy się na uczelnię.

Jednym z profesorów kompozycji Faculty of Music UT jest Polak Norbert Palej<sup>3</sup>. W latach 90. studiował kompozycję na Akademii Muzycznej w Krakowie, po dwóch latach wyjechał na stypendium do USA i po ukończeniu studiów wygrał konkurs na profesora na Uniwersytecie w Toronto. Norbert Palej co dwa lata organizuje festiwal muzyki współczesnej, zapraszając na Uniwersytet w Toronto wybitnych kompozytorów z całego świata. Kilka lat temu gościł państwa Pendereckich.



Spotkanie z Norbertem Palejem (w środku), w głębi na ścianie zdjęcie kompozytora z Elżbietą i Krzysztofem Pendereckimi

Wizyta studyjna rzeszowian w Kanadzie była pełna wrażeń i niespodzianek. Podczas jednego ze spotkań z prof. Cameronem przekazaliśmy pamiątkową płytę z muzyką klasyczną i filmową W. Kilara oraz nasze autorskie książki i płyty. Jakie było nasze zdziwienie, gdy później profesor poinformował, że chyba w Instytucie Muzyki UR dzieje się dużo ciekawych rzeczy, skoro oni

<sup>3</sup> Spotkaliśmy także jednego studenta Polaka i studentkę, której babcia była Polką.

mają w swoich zasobach nasze dwie książki (cykliczna *Musica Galiciana*<sup>4</sup> oraz książkę Olgi Popowicz *Pieśń solowa w twórczości kompozytorów ukraińskich XIX i pierwszej połowy XX wieku*). Dziewiętnasty na świecie Uniwersytet (nieeuropejski) ma nasze instytutowe wydania (!). I pomyśleć, gdyby nie ta wizyta, zapewne nigdy nie dowiedzielibyśmy się o tym fakcie.



Spotkanie z dziekanem Faculty of Music prof. Dean Don McLeanem (drugi z prawej)

Ogromna ilość zajęć i koncertów zajmowała nam z reguły wszystkie dni. W nielicznych, kilkugodzinnych przerwach staraliśmy się zwiedzać tę kosmopolityczną metropolię, najważniejsze muzea i galerie Toronto. Architekturę cechuje niezwykle udane połączenie zabytkowych budowli z nowoczesnym designem ze szkła i stali.

Mimo znacznych ograniczeń czasowych udało nam się zobaczyć wodospad Niagara (niepowtarzalny widok zimą). Do największych atrakcji miasta należy wieża CN Tower, z której roztacza się zapierająca dech panorama Toronto.

<sup>4</sup> *Musica Galiciana*, która w 2015 r. obchodzić będzie 20-lecie pierwszego wydania jest znana poza Polską, m.in. w takich krajach jak Australia.

Widok z CN Tower, do 2007 r. najwyższej budowli na świecie (553 m)

Małgorzata Dąbrowska, Katarzyna Kupczyk

# Chęć zdobycia bezcennych penitencjarnych doświadczeń zawiiodła nas aż na drugi koniec Polski

Wczesnym rankiem, 16 marca 2013 roku, dziewięciu śmiałków – przyszłych pedagogów penitencjarnych pragnących wzbogacić swoje studenckie doświadczenie (wraz z opiekunem naszej sekcji, dr **Moniką Badowską-Hodyr**) spotkało się na dworcu PKP w Rzeszowie. Stąd odjeżdżał pociąg w daleką podróż do Grudziądza, na podbój penitencjarnej północy, oczywiście z nami na pokładzie.

Kilkunastogodzinnej drodze towarzyszyły dyskusje i oczekiwania związane z nieznaną nam jeszcze rzeczywistością penitencjarną – matki i dziecka w izolacji więziennej. Polskie prawo przewiduje, że w sytuacji, gdy matka w czasie ciąży lub w pierwszych latach życia dziecka trafi do zakładu karnego, dziecko może przebywać z matką w czasie odbywania przez nią kary pozbawienia wolności do ukończenia trzeciego roku życia.

Zakład Karny nr 1 w Grudziądzu, którym kieruje **płk Krzysztof Janiszewski**, podlega Okręgowemu Inspektoratowi Służby Więziennej w Bydgoszczy. Jest to zakład karny typu zamkniętego z oddziałem zakładu karnego typu półotwartego i aresztu śledczego dla kobiet. Jednostka ta przeznaczona jest dla kobiet młodocianych, pierwszy raz karanych oraz recydywistek. Jest tu także zakład karny typu półotwartego dla męż-

czyzn odbywających karę pozbawienia wolności po raz pierwszy oraz młodocianych. W tym więzieniu znajduje się także oddział terapeutyczny dla skazanych kobiet uzależnionych od alkoholu oraz oddział terapeutyczny dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo. Ponadto funkcjonuje Centrum Kształcenia Ustawicznego. Od listopada 1949 roku istnieje w grudziądzkim Zakładzie Karnym możliwość wychowywania dzieci w tzw. „żłobku”, później Domu Matki i Dziecka do trzeciego roku ich życia.

Grudziądzki Dom Matki i Dziecka to budynek, do którego przylega ogródek, a matki mieszkają w 3-osobowych salkach – nie w celach. Obok łóżka matki stoi łóżeczko dziecięce. Pokoiki są przeszklone, jasne i każdy z nich ma balkon. Kraty nie są tradycyjne, ale delikatne i dyskretne. Pokoje mieszkalne matek i dzieci oddzielone są kolorowymi bawalniami wyposażonymi w dziecięce mebelki i zabawki. Sytuacja prawna każdego dziecka regulowana jest przez Sądy Rodzinne indywidualnie, z uwzględnieniem przede wszystkim tego jak kobieta/matka/osadzona wypełniała rolę matki na wolności w stosunku do dzieci wcześniej urodzonych. Uwzględnia się także informacje o stylu życia osadzonej przed uwięzieniem, panujących w rodzinie patologiąch oraz wydolności opiekuńczej matki lub obojga rodziców.





Podstawową regulacją prawną jest Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości (z 17 września 2003 r.) w sprawie trybu przyjmowania dzieci pozbawionych wolności do domów dla matki i dziecka przy wskazanych zakładach karnych oraz szczególnych zasad organizowania i działania tych placówek. Drugi w Polsce taki właśnie Dom Matki i Dziecka znajduje się przy zakładzie karnym w Krzywańcu k. Zielonej Góry.

Wyjazd do Grudziądzka to realizacja kolejnego projektu, przygotowanego przez studentów z koła naukowego pedagogiki.

Przeżyliśmy wyjątkowe doświadczenie wzbogacające nas, przyszłych pedagogów penitencjarnych. W imieniu studentów Sekcji Penitencjarnej NKP dziękujemy za wsparcie finansowe naszej inicjatywy prof. dr. hab. **Sylwestrowi Czopkowi**, prorektorowi ds. nauki w Uniwersytecie Rzeszowskim. Takie właśnie zajęcia warsztatowe zdecydowanie wzbogacają naszą wiedzę teoretyczną. Tym razem zajęliśmy się kobietami i ich dziećmi, funkcjonującymi w warunkach izolacji więziennej.

Małgorzata Dąbrowska, Katarzyna Kupczyk

## Tradycji stało się zadość!

Każde święta są dla osadzonych w zakładach karnych chwilami szczególnymi. Okazjonalne wizyty przeżywają osadzeni i ich rodziny, i u wszystkich w pamięci pozostają wspólne świąteczne spotkania. Dla dzieci mają one wyjątkowy charakter, u wielu pozostawiają ślady na resztę życia. Myślenie o osadzonym bliskim może także u dziecka mieć pozytywne strony, jeśli towarzyszące temu emocje będą choć częściowo ukierunkowane. Dlatego już kolejny raz przygotowany przez studentów pedagogiki (pod kierunkiem dr **Moniki Badowskiej-Hodyr**) spektakl pt. „**Jest taki kwiat**” stał się częścią wyjątkowego Spotkania Rodzinnego z okazji świąt Bożego Narodzenia, organizowanego w **Zakładzie Karnym w Rzeszowie** dla rodzin osób odbywających karę pozbawienia wolności.

Z ogromnym zaangażowaniem kilku osadzonych i my – studenci, członkowie Sekcji Penitencjarnej z naukowego koła przygotowaliśmy dekorację i scenografię oraz kostiumy wypożyczone z Teatru im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie, dzięki przychylności dyrektora **Remigiusza Cabana**. Próby spektaklu odbywały się regularnie w piątki, w świetlicy Oddziału X Zakładu Karnego w Rzeszowie.

Nasze role były bardzo odpowiedzialne i poważne: księżniczka Semiranda, królowa Izabela - mama Semirandy, król Edwin - tato Semirandy, król Gustaw, królowa Wilhelmina - mama Gustawa, król Ramirez - tato Gustawa, Lukrecja, Pokojówka, Lokaj, Ogrodnik, Nauczyciel, Kasia oraz Wróżka Sonia. Nie było łatwo, ale przy wsparciu kadry z Zakładu Karnego w Rzeszowie wszystko udało się wyśmienicie. Ogromnego wsparcia w trakcie prób i samego przed-

stawienia udzieliła nam dr Monika Badowska-Hodyr (Instytut Pedagogiki UR), która, pomimo iż nie występowała na scenie, odczuwała treść nie mniejszą od naszej.

Aktorzy amatorzy zagraли i wyglądali świetnie, o żadnej pomylce w tekście nie mogło być mowy, w związku z czym suflerzy odetchnęli z ulgą. Dla dzieci czas spektaklu w więzieniu to chwile wyjątkowe. Z zapartym tchem, wtulając się w ramiona tatusiów, oglądały przedstawienie. Nie mogły oderwać wzroku od sceny, dekoracji, a przede wszystkim bajkowych kostiumów, a Wróżka Sonia były zachwycone wszystkie dziewczynki.

Studenci składają na ręce **pplka Andrzeja Leńczuka**, dyrektora Zakładu Karnego w Rzeszowie oraz pozostałej kadry podziękowania za stworzenie możliwości uczestniczenia w tym niezwykłym przedsięwzięciu.



Ewa Kunecka

# ISLANDZKIE IMPRESJE Z ERASMUSOWEGO WYJAZDU

Do chwili, gdy zobaczyłam zdjęcia przyjaciółki z liceum, która w Reykjavíku i na pobliskich Wyspach Owczych spędziła lato, Islandia wydawała mi się krajem baśniowym, niemalże zmyślonym. Legendarne mrozy i śniegi, w których najlepiej czują się jedynie tubylcy, wikingowie, legendy o elfach i trollach - wszystko to składało się na obraz odległej, mistycznej, pogrążonej w bieli krainy.

Możliwość wyjazdu do Reykjavíku na studia cząstkowe w ramach programu Erasmus była szalenie ekscytująca. Perspektywa spędzenia tam prawie pięciu miesięcy, z dala od bliskich, studiowania w obcym, jakby nie było, języku angielskim – wszystko to było tyleż niesamowite, co obfitujące w wątpliwości. Jednak podjęłam to ważne w życiu studenta wyzwanie i w sylwestra, po krótkim oczekiwaniu na przepięknym lotnisku w Kastrup pod Kopenhagą, trzy godziny lotu dzieliły mnie od Keflavíku, najważniejszego dla Reykjavíku lotniska.

Niesamowite wrażenie zrobił na mnie lodowiec, widoczny z samolotu, kiedy lecieliśmy już na niższym pułapie. Wszegogarniająca biel i to niedowierzenie, że właśnie oto oglądam Islandię. Po odebraniu bagażu, autokarem w ciągu godziny od wylądowania, dotarłam pod drzwi (dosłownie!) mojego guesthouse'u; ulica Lokastigur, tuż pod najsłynniejszym kościołem w Reykjavíku – *Hallgrímskirkja*. Pamiętam, że uliczka zrobiła na mnie wrażenie ciasnej, z malutkimi, malowniczymi domkami. A to przecież centrum miasta! Stanęliśmy (ja i mój kolega, doktorant z Lublina) w progu, w mieście zasypanym śniegiem i tak zaczęła się nasza islandzka przygoda.

Co pozostało „we mnie” z pięciomiesięcznego pobytu za granicą? To będzie bardzo banalne, ale nic innego nie wydaje mi się bardziej cennym z wszystkich doświadczeń tam, jak czas spędzony z nowo poznanymi ludźmi. Niektórzy z nich zostali moimi przyjaciółmi i do dziś utrzymujemy kontakt. Przebywając głównie (jednak) w towarzystwie innych „erasmusowców” poznaje się ludzi z niemalże całego globu. Organizacje erasmusowskie (jak ESN) znakomicie ułatwiają integrację studentów, organizując cykliczne imprezy i wycieczki tematyczne, jak np. tygodniowy wypad na narty.

Co jeszcze zrobiło na mnie wrażenie? Niezapomniane zostaną wycieczki po Islandii, w tym również ekstremalne wyprawy, jak np. nocna eskapada w góry i zażywanie kąpeli w geotermalnej rzece, praktycznie na szczycie górskim - wszystko tak egzotyczne i niesamowite, że chciałoby się zapamiętać każdy moment tego doświadczenia. Był też czarny piasek na plażach, niesamowite klify i skały, ogrom pozostałości po lawie, skąpa roślinność (w Islandii prawie nie ma drzew) - choć trzeba pamiętać, że w miesiącach letnich przybywa kolorów i krajobraz zmienia się nie do poznania. Ja byłam tam do maja, więc nie widziałam islandzkiego lata (choć kalendarzowo zaczyna się tam w kwietniu, dla mnie 5 stopni na plusie to marne lato). Nie doświadczyłam zupełnych białych nocy, jednocześnie dane mi było wychodzić na zajęcia w noc polarną w styczniu o 10 rano i wyglądało to dokładnie tak jak na zdjęciu.



Foto: E. Kunecka

Celem jednej z pierwszych wycieczek, zorganizowanych wspólnie z innymi studentami, była wyspa Viðey, do której dopłynęliśmy w 10 minut łodzią. Pogoda była cudowna (mimo silnego wiatru) i choć nie była to wyprawa z prawdziwego zdarzenia, czuliśmy się jak zdobywcy nowych przestrzeni.



Foto: M. Wallner

Równie ważne pozostaną akademickie doświadczenia z pobytu w Reykjavíku na University of Iceland. Wykłady i ćwiczenia były ciekawe, panowała dowolność w ich doborze, przy czym zasadą było, aby występowały dwa przedmioty z jednego wydziału. Podejście wykładowców do każdego studenta było indywidualne i motywujące do pracy. Co zapamiętałam szczególnie - Islandczycy to bardzo sympatyczni, uśmiechnięci ludzie, z ciekawym, mocno ironicznym poczuciem humoru (zupełnie nieśmieszny żart opowiadają ze stoicką powagą i takim samym wyrazem twarzy, co daje nietuzinkowy efekt). Śmieję się z samych siebie i z turystów, którzy wciąż wierzą w to, że Islandczycy zjadają się zgniłym rekinem, jak inni chipsami. Są zdystansowani do wielu spraw, np. do polityki, której przedstawiciele (jak np. burmistrz Reykjavíku Jón Gnarr, były komik) wykazują niekiedy podobny dystans do swoich obowiązków. Są bardzo zadowoleni z życia i rzadko emigrują. Björk, najbardziej znana islandzka artystka, wciąż ma tu swój dom, cały czarny, tuż przy wybrzeżu.

Tradycyjne islandzkie jedzenie, które podawano na specjalnie zorganizowanej dla „erasmusowców” imprezie, nie skusilo mnie za bardzo i z całego talerza odważyłam się spróbować jedynie kwaśnego wieloryba, za resztę frykasów serdecznie dziękując.

Na pewno długo w mojej pamięci pozostanie jeden z kwietniowych dni, kiedy to z inicjatywy kolegi z Czech, zorganizowaliśmy akcję „Free Hugs”, pierwotnie wymyśloną w Australii. Z kartonowymi tabliczkami oznajmującymi, że oto rozdajemy darmowe uściski, ruszyliśmy w miasto. Podczas naszego „szturmu” spotkaliśmy się z bardzo przyjaznym, ciepłym przyjęciem. Wraz z przechadzającymi się przebierańcami z okazji pierwszego dnia lata czy też zakończenia roku szkolnego, odnosiliśmy wrażenie, że uczestniczymy w jakiejś karnawałowej zabawie.



Foto: S. Hasler

Miałam to szczęście, że mogłam odbyć 10-dniową praktykę (w ramach zajęć) w reykjavickiej szkole podstawowej i zauważyłam kilka rzeczy, tak niepodobnych do tego, co sama pamiętam ze szkoły. Tu do nauczyciela (podobnie jak na studiach) zwracano się po imieniu. Wydaje mi się, że jest to jeden z wielu przejawów silnego wpływu kultury amerykańskiej na tę wyspę. Islandia, ze względu na swoje położenie, jest takim swoistym, oryginalnym połączeniem właśnie kultury amerykańskiej z europejską. Odnajdywanie i obserwowanie podobnych wpływów może być na pewno cennym, antropologicznym doświadczeniem. W szkole uczniowie chodzą w samych skarpetkach - co ułatwia odróżnianie ich od nauczycieli, których ten nakaz się nie tyczy. W poszczególnych klasach jest najwyżej sześcioro dzieci, które uczęszczają na konkretne lekcje nie ze względu na wiek, lecz na umiejętności. Atmosfera w szkole jest luźna, a mimo to uczniowie przychodzą na lekcje przygotowani i nie boją się mówić wprost tego, co myślą. Skutkuje to ich kreatywnością i dają napęd do pracy nauczycielowi.



Foto: S. M. Karlsdóttir

Wyjazd do innego kraju zawsze będzie cennym doświadczeniem, bez względu na to, ile czasu temu poświęcimy. Zaś studiowanie za granicą potrafi dodatkowo wzmocnić naszą pewność siebie i wiarę we własne możliwości.

Dawid Krent

## Studenci ekonomii realizują projekt we współpracy z Uniwersytetem w Timisoarze

International Human Resources Management 2013 to projekt tworzony przez Uniwersytet Rzeszowski wraz z West University of Timisoara. Powstał z inicjatywy Koła Naukowego Ekonomistów (sekcja innowacji w zarządzaniu). W programie zakłada się wymianę uzyskanej w toku studiów wiedzy na temat zarządzania zasobami ludzkimi, sprawdzenia czy zasady teoretyczne znajdują odzwierciedlenie w rzeczywistości biznesowej i wypracowanie wspólnych wniosków w międzynarodowym zespole. Projekt podzielony jest na dwie części, zespoły odwiedzają uczelnie partnerskie i zweryfikują swoją wiedzę teoretyczną w realiach polskich i rumuńskich.

Pierwsi wyjechali do Rumunii Polacy, zespół złożony z 6 studentów oraz opiekunki naukowej programu – dr **Agaty Pierścieniak**. W Timisoarze badano następujące zagadnienia: zarządzanie karierą, zarządzanie talentami oraz przywództwo. Każdy temat realizowany był przez dwóch studentów z Polski i dwóch z Rumunii, co sprawiło, że uczestnicy przećwiczyli intensywnie współpracę i komunikację w międzynarodowym środowisku.

Następnie połączone siły studentów obu krajów wybrały się z wizytą do przedsiębiorstw w malowniczej Timisoarze, by skonfrontować własne opracowania teoretyczne z praktyką. Odwiedziliśmy trzy spółki: Profi, IHM oraz Bosh. Tu każdy zespół miał czas na rozmowę i przeprowadzenie ankiet. W ten sposób wnikliwie zbadaliśmy system działania wizytowanych przedsiębiorstw. Wnioski były różne, jednak zawsze ciekawe. Czasem studenci dowiadawali się, że dane rozwiązanie już od dawna jest stosowane, czasem jednak organizacja była zainteresowana rozwiązaniami przedstawionymi przez studentów.

Finałem pierwszej części projektu było wspólne, międzynarodowe podsumowanie wszystkich trzech tematów. Wypracowano wnioski możliwe do stosowania w praktycznej formie. Wszyscy byli pod wrażeniem tego, że dobrze współpracowało się przedstawicielom dwóch różnych kultur.

Realizowany projekt ma na celu poszerzenie wiedzy studentów na temat zarządzania zasobami ludzkimi, skonfrontowanie teorii z praktyką, poprawę umiejętności komunikacyjnych i wyciągnięcie wniosków ze współpracy. Uczestnicy zgodnie twierdzą, że podczas pierwszej sesji osiągnięto także ciekawe i istotne poboczne korzyści. Współpraca w międzynarodowych zespołach to coś, co w rozwijającej się Europie czeka wszystkich.

Dzięki zdobytemu doświadczeniu studenci nauczyli się efektywnej współpracy w różnorodnych grupach. Wnioski ze współpracy już są wykorzystywane do tworzenia publikacji i każdy z trzech zespołów pisze artykuły na konferencje, zarówno w Polsce, jak i za granicą.

Wizytę rumuńskich studentów zaplanowano na listopad. Przyjedzie znany nam już zespół, aby powtórzyć procedurę i przystąpić do badań z nowymi tematami, i w realiach polskich przedsiębiorstw.

\*\*\*

Projekt International Human Resources Management 2013 jest dowodem na to, że jeżeli studenci mają inicjatywę, żeby zrobić coś ciekawego w ramach studiów, to taka możliwość istnieje zawsze. Współpraca z West University of Timisoara na realizacji tego zadania na pewno się nie skończy. Dr Agata Pierścieniak, wraz z koordynatorką rumuńskiej strony dr **Denisą Abrudan** już planują nowe naukowe inicjatywy. Okazją do uszczegółowienia nowych projektów będzie spotkanie w listopadzie, w Rzeszowie.



Maciej Brożyna, Łukasz Godek, Maciej Śliż, Arkadiusz Bereś, Stanisław Antonik

# Najwyższy szczyt Malty zdobyty!

Uczestnicy ekspedycji „Rzeszów na Koronie Europy”, pracownicy Wydziału Wychowania Fizycznego UR: M. Śliż, Ł. Godek, M. Brożyna i J. Herbert na początku kwietnia zdobyli najwyższy szczyt Malty – „Ta’Dmejrek” (253 m n.p.m.). Kwiecień na Malcie to pora zimowa, więc możemy pochwalić się zimowym wejściem na szczyt (warunki bardzo ciężkie, temperatura spadła do – uwaga +22°C).

Republika Malty to państwo wyspiarskie Morza Śródziemnego, na południe od Sycylii. W skład archipelagu Wysp Maltańskich wchodzi: Malta, Gozo, Comino, Cominotto, Wyspy Św. Pawła (dwie bliźniacze wysepki) i Filfla, będące wierzchołkami wapiennego masywu, pełnego głębokich zatok i dolin. Malta leży w strefie klimatu śródziemnomorskiego. Nie występują tu ostre wiatry, mgły, śnieg i mróz. Średnia temperatura waha się od plus 14,1°C zimą (listopad-kwiecień) do 32 °C latem (maj-październik). Kraj piękny i słoneczny, w którym żyją Maltańczycy pochodzenia arabskiego, niemieckiego, brytyjskiego, portugalskiego, francuskiego, hiszpańskiego, itd... Wiąże się to z tym, iż Malta była przez lata podbijana przez każdego, kto tylko przepływał obok i miał chwilę czasu (i siłę) na to, aby zostać zdobywcą nowej krainy.

Początki cywilizacji na Malcie sięgają roku 5200 p.n.e., gdy trafili tu z Sycylii pierwsi osadnicy. Malta, która jest dogodnym miejscem do kontrolowania centralnego i wschodniego basenu Morza Śródziemnego, często na przestrzeni wieków przechodziła z rąk do rąk. Po zwiedzeniu wyspy nie dziwi nas łatwość podbijania maltańskich tubylców, bo tak na dobrą sprawę, oprócz kilku jaskiń nie ma się nawet tu gdzie schować przed atakującym wrogiem. Wokół płasko i brak gęstych lasów, a zamiast tego kamienisty, piaszczysty i żwirowy teren. Poza tym Maltańczycy, podobnie jak inni południowcy, na wszystko mają czas, który najchętniej wykorzystują na *sjesty* w upalny dzień. Nasze podejrzenia są takie, że wróg atakował w porze *sjesty*, a zaspani maltańscy wojownicy budzili się już pod nową władzą.

Dzięki tym podbojom mamy wiele pozostałości po byłych właścicielach wyspy: po Arabach – umiłowanie do snu i handlu na straganach, po Francuzach – umiłowanie wina, po Brytyjczykach – ruch lewostronny, piętrowe autobusy, czerwone budki telefoniczne i angielskie śniadania, a po Włochach – małą czarną o poranku.

Kiedy podróżujemy po różnych miejscach, to największą bolączką jest brak czasu na zwiedzenie wszystkiego co w danym kraju jest godne zobaczenia. Na Malcie nie było tego problemu, ponieważ przejechanie całej wyspy, od jednego klifu do drugie-



go i przez stolicę La Valletta, trwa 50 minut „maltańskim MPK”, a bilet całonocny to koszt 2,5 euro. Tym razem zwiedziliśmy cały kraj wzdłuż i wszerz w cztery dni, znajdując też czas na plażowanie, *sjesty* i zdobycie najwyższego szczytu. Słowo *zdobycie* jak również *wyprawa* w tym przypadku trochę nie pasują do 253-metrowej góry i *góra* w tym przypadku, to też niewłaściwe słowo. Założenie projektu jest jednak jasne: chcemy stanąć na 46 najwyższych punktach w każdym z europejskich krajów, więc również i na Malcie.

Jeśli mamy podać skalę trudności (1–10) w zdobyciu najwyższego punktu Ta’Dmejrek, w pobliżu Dingli (253 m n.p.m.), to ku zdziwieniu wszystkich podalibyśmy 5 lub nawet 6, bo nie była to prosta i łatwa sprawa. Jeśli ktoś kiedyś wchodził na szczyt, to zawsze widział go w oddali, bądź wyłonił się przed nim wierzchołek, po kilkugodzinnym podejściu. I to jest wielkim ułatwieniem, gdyż widzimy nasz cel. Tu musieliśmy go szukać, bo w przypadku Malty można stać na nim i o tym nie wiedzieć. Szczyt jest kompletnie nieoznakowany i znajduje się gdzieś w pobliżu kamiennego klifu Dingli. Dla tubylców odpowiedź na pytanie, gdzie jest najwyższy szczyt ich kraju brzmi „tutaj”, to znaczy na klifie, ciągnącym się na odcinku kilku kilometrów. Tak więc lokalizacja najwyższego punktu Malty bez GPS byłaby niemożliwa. Podobnie niemożliwa, jak zobaczenie królika jedzącego trawę (grunt ubogi w trawę), będącego tu potrawą narodową. Pytanie skąd wzięły się na Malcie króliki, co jedzą i gdzie są ukrywane, pozostawiamy bez odpowiedzi. Jedno jest pewne – są w każdym menu na wyspie, podobnie jak domowej roboty wino. Kuchnia maltańska jest połączeniem smaków Afryki i Sycylii – polecamy. Reasumując przygotowania do „zdobycia najwyższego szczytu Malty”:

- aklimatyzacji brak, chyba że można tu zaliczyć opalanie się na plaży!
- atak szczytowy trwał 15 minut i był poprzedzony wypiciem małego ekspreso w restauracji stojącej gdzieś, jakby to powiedzieli tubylcy, „na dachu Malty”.

Agata Tekiela

# Studenci kierunku architektura krajobrazu projektowali „bezludną wyspę”



Dzięki dotacji udzielonej przez prorektora ds. nauki dwudziestu studentów ze Studenckiego Koła Naukowego Architektów Krajobrazu „Perspektywa”, wraz z opiekunem dr inż. **Agatą Tekielą** mogło wyjechać na warsztaty projektowe „Bezludna wyspa”, zorganizowane w ramach Międzynarodowych Targów Ogrodnictwa i Architektury Krajobrazu „Gardenia”. Inicjatorami tego akademickiego wydarzenia byli nauczyciele akademicy: prof. **Jan Rylke**, dr inż. **Beata Gawryszewska** i mgr inż. **Izabela Myszka-Stąpór**. Studenci w Poznaniu promowali Uniwersytet Rzeszowski i Wydział Biologiczno-Rolniczy. Podczas targów zapoznali się z interesującymi rozwiązaniami małej architektury, nowościami urządzeń i maszyn ogrodniczych oraz najnowszymi gatunkami roślin ozdobnych.



Uczestniczyli także w ciekawych prelekcjach, m.in. Zbigniewa Puchalskiego, o sposobach użytkowania ogrodu przez wszystkie 4 pory roku. Odwiedzili także Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy. Tam wysłuchali wykładu dyrektora prof. Tadeusza Praczyka oraz zapoznali się z badaniami prowadzonymi w specjalistycznych zakładach IOR - PIB. Przewodnikiem po palmiarni była dr Żaneta Fiedler, przy okazji niejako opowiadając o agrofagach i metodach walki z nimi. Wyjazd na studenckie warsztaty był też okazją do zwiedzenia poznańskich parków i ogrodów oraz poznania historii zieleni miejskiej i niektórych zabytków. Spacerując po ogromnym parku, na terenie nowego zoo, studenci podglądali gatunki zwierząt z całego świata.



Foto. uczestnicy wyjazdu

Marta Kruczek-Grochala, Agata Pierścieniak, Liliana Gałka

# Gry biznesowe nauką przez praktykę

5 kwietnia 2013 roku na Wydziale Ekonomii – w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej – z Zespołem Szkół Ekonomicznych im. M. C. Skłodowskiej (ul. Hoffmannowej w Rzeszowie) odbyły się warsztaty, w ramach których studenci i młodzież szkolna zapoznali się z zasadami funkcjonowania biznesu oraz zagadnieniem społecznej odpowiedzialności biznesu (z ang. *CSR – Corporate Social Responsibility*), koncepcją, według której przedsiębiorstwa na etapie budowania strategii dobrowolnie uwzględniają interesy społeczne i ochronę środowiska, a także relacje z różnymi grupami interesariuszy.

W zajęciach wykorzystano symulację biznesową *Fish Business*, którą poprowadziły dr inż. **Agata Pierścieniak** i dr inż. **Katarzyna Szara**. Studenci współpracowali w grupach z młodzieżą z Zespołu Szkół Ekonomicznych. W zajęciach (wraz z grupą studentów z Koła Naukowego Ekonomistów, sekcja Innowacje w zarządzaniu i młodzieżą z Zespołu Szkół Ekonomicznych) uczestniczyli też nauczyciele: dr inż. **Artur Ostromięcki** – prodziekan ds. studenckich i kształcenia na Wydziale Ekonomii, dr hab. prof. UR **Roman Fedan** – kierownik Katedry Ekonomiki i Zarządzania oraz mgr **Marta Kruczek-Grochala** nauczyciel przedmiotów zawodowych w Zespole Szkół Ekonomicznych.

Dla wszystkich uczestników zaproponowana gra była nie tylko ciekawą zabawą, ale zajęciem pokazującym jak wiedzę można zastosować w praktyce. Udział w warsztatach był również nowym doświadczeniem, pozwalającym sprawdzić umiejętności analitycznego myślenia, skutki podejmowanych decyzji, a także, co niezwykle istotne, przekonać się praktycznie, jakie obowiązki ciążyą na osobie prowadzącej własną działalność gospodarczą. Studenci i uczniowie wypracowali model współdziałania, wykorzystując własne pomysły i rozwiązania dotyczące zasad współpracy w biznesie oraz przekonali się jak ważne jest właściwe zarządzanie zasobami naturalnymi.

Gry edukacyjne, jako innowacyjny środek zdobywania zarówno wiedzy jak i doświadczeń, zyskują coraz większą popularność zarówno wśród nauczycieli akademickich, jak i wśród studentów. Bowiern łatwiej zrozumieć mechanizmy rynkowe, czy określone zachowania mając do dyspozycji praktykę, może nie zawsze doskonałą, ale jednak praktykę. Studenci uważają, że zdobywają tu niezbędną wiedzę, gry stanowią doskonale uzupełnienie wykładów. Lepiej zapamiętuje się działanie, a gdy zo-

stanie ono obudowane fabułą i przekazane w ciekawej formie, budzącej zainteresowanie, to zostają wzmocnione efekty kształcenia. Wszyscy uczestnicy bardzo pozytywnie wyrażali się o całym przedsięwzięciu. Oto kilka opinii:

**Sławomir Lech, (kl. 3 ct)** *Udział w grze dydaktycznej Fish Business był dla mnie bardzo ciekawym doświadczeniem. Spędziłem parę godzin na Uniwersytecie Rzeszowskim, gdzie razem ze studentami i pracownikami naukowymi tej uczelni podejmowałem decyzje dotyczące poławiania ryb. Na początku gry założyliśmy sobie razem ze „wspólnikami” maksymalizację zysku w krótkim czasie. Zdecydowaliśmy się na duży kredyt, by zakupić maksymalnie dużo kutrów, sieci i sonarów, a tym samym zniechęcić inne konkurencyjne firmy. W pewnym momencie mieliśmy tak dużo sprzętu, że usiłowaliśmy go (niestety bezskutecznie) wydzierżawić konkurencji. Nasza strategia nie sprawdziła się i grę ukończyliśmy z dużym zadłużeniem. Zaskoczeniem dla nas było zbyt szybkie wyniszczenie zasobów rybnych. Dało nam to do myślenia – środowisko naturalne łatwo zniszczyć nieprzemyślanymi decyzjami.*

**Dominika Lis (kl. 3 ct):** *Moim zdaniem gra była zarówno dobrą rozrywką, jak i nauką. Bawiliśmy się i uczyliśmy jednocześnie. Grupy porozumiewały się między sobą, więc wiedzieliśmy, jaki cel obrać. Bardzo fajnie było współpracować ze studentami i pracownikami Uniwersytetu. Ciekawym podsumowaniem gry było przygotowanie plakatu promującego racjonalne zasady prowadzenia biznesu rybnego.*





**Wojciech Przydział (kl. 3ct):** Świetne zajęcia, przy życzliwości ze strony nauczycieli - nie czuło się, że jesteśmy na wyższej uczelni i że w grze uczestniczą akademicy wykładowcy. Zarządzanie firmą rybną w zmieniających się warunkach było dużym wyzwaniem. Polegliśmy wszyscy i to szybko, bo chęć osiągnięcia zysku przysłoniła nam rozsądne myślenie o środowisku naturalnym i nadmiernej eksploatacji jego zasobów.

**Marta Kruczek-Grochala, nauczycielka w Zespole Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie:** Gra, w której brałam udział z grupą 12 uczniów była od początku do końca bardzo dobrze przemyślana. Najpierw należało sprecyzować cel działalności, a potem wybrać i zrealizować skuteczną strategię działania. Wyniki zaskoczyły wszystkich, zarówno tych, którzy zdecydowali się na wysokie kredyty, aby maksymalizować połowy, jak i tych, którzy mieli na uwadze troskę o zasoby naturalne. Bardzo dobrym pomysłem było tworzenie grup złożonych z uczniów, studentów i pracowników Uniwersytetu. Mobilizowało to wszystkich do aktywności, umożliwiło poznanie różnych pomysłów na prowadzenie biznesu, uczyło sztuki argumentacji.

Podsumowaniem gry było nie tylko przedstawienie wyników, ale wypracowanie reguł racjonalnego prowadzenia „rybnego biznesu”.



Jadwiga Madej

## Kapele serc wspólny koncert zespołów z Uniwersytetu i Politechniki

12 maja 2013 roku w sali widowiskowej Politechniki Rzeszowskiej odbył się uroczysty koncert w ramach V edycji Ogólnopolskiej Akcji Charytatywnej „Kapele serc”. Kierownictwa i członkowie zespołów folklorystycznych dwóch największych uczelni rzeszowskich Uniwersytetu i Politechniki Rzeszowskiej zorganizowali prawie dwugodzinny spektakl muzyczno-taneczny, z którego dochód w postaci wolnych datków przeznaczono na rzecz osób chorych na stwardnienie rozsiane.

Akcja „Kapele serc”, zainicjowana przez Polską Sekcję Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych Festiwalu i Sztuki Ludowej (CIOFF), organizowana jest corocznie od 2009 roku. W latach 2009-2012 efektem jej było wiele występów realizowanych przez akademickie i młodzieżowe zespoły zrzeszone w Polskiej Sekcji CIOFF dla osób niepełnosprawnych i potrzebujących pomocy.







Tegoroczny rzeszowski koncert charytatywny rozpoczął ZPiT „Płoniny”, który zaprezentował folklor taneczny różnych regionów Polski: biłograjskiego, sądeckiego, rzeszowskiego, a także polkę warszawską. W drugiej części spektaklu ZPiT „Resovia Saltans” uroczście powitał zgromadzonych gości jednym z najstarszych tańców polskich – polonezem. Następnie zespół przedstawił suitę tańców lubelskich, tańce rosyjskie Korobiejniki, krakowiaka narodowego i kujawiaka z oberkiem. Przyśpiewki z różnych regionów Polski zaprezentowała grupa wokalna „Resovii Saltans”, do tańca i śpiewu przygrywała kapela zespołu. Koncert został przyjęty bardzo entuzjastycznie i spotkał się z dużym odzewem ze strony instytucji i organizacji wspierających akcję, za co organizatorzy i wykonawcy spektaklu serdecznie dziękują, z nadzieją na spotkanie za rok.



Jadwiga Madej

## KONCERT „RESOVII SALTANS” W KRASICZYŃSKIM ZAMKU

W dniach 9-11 maja 2013 r., w przepięknej scenerii Zamku w Krasicy, odbyło się spotkanie delegatów ponad dwudziestu krajów europejskich zrzeszonych w Europejskiej Unii Szkół Muzycznych (EMU). Organizowane w różnych krajach zjazdy przedstawicieli szkolnictwa muzycznego stanowią konsekwentnie realizowaną zasadę corocznej wymiany poglądów, doświadczeń i praktyk w zakresie kształcenia utalentowanych dzieci i młodzieży w dziedzinie muzyki. W bieżącym roku gospodarzem międzynarodowego spotkania była Polska. Dzięki wydatnej pomocy Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego polska sekcja EMU, na której czele stoi dr **Antoni Guran**, dyrektor Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych im. A. Malawskiego w Przemyślu, zaprosiła dyrektorów i reprezentantów szkół muzycznych z wielu krajów Europy do Zamku w Krasicy, aby w tym uroczym miejscu trzydniową konferencją uczcić 40-lecie działalności EMU. Każdego dnia zakończenie obrad uświetniały koncerty zaproszonych artystów polskich. W drugim dniu spotkania (10 maja), na zaproszenie organizatorów wystąpił ZPiT UR „Resovia Saltans”. Dla wielu zagranicznych gości było to pierwsze spotkanie z polskim folklorem. Godzinny spektakl muzyczno-taneczny na dziedzińcu Zamku zachwyił widzów, którzy z entuzjazmem i podziwem obserwowali roztańczonych i rozśpiewanych tancerzy z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W zgodnej opinii uczestników krasicyńskiego sympozjum było to wspaniałe, barwne i porywające widowisko w profesjonalnym wydaniu, dające wszystkim niesamowite wrażenia - stwierdził **Krzysztof Szczepaniak**, główny wizytator ds. szkolnictwa artystycznego w regionie podkarpackim, uczestnik konferencji. „Resovia Saltans” zaprezentowała polskie tańce narodowe, tańce rzeszowskie i Śląska Cieszyńskiego oraz melodie i przyśpiewki ludowe z różnych regionów kraju. Tancerze, wokaliści, muzycy i kierownictwo zespołu na czele z **Romualdem Kalinowskim** zebrało wiele gratulacji od uczestników i gospodarzy wieczoru. Po spektaklu wykonawcy zostali zaproszeni na uroczystą kolację do Sali Rycerskiej Zamku, gdzie wszyscy stwierdzali, że „Resovia Saltans” to zespół z wielkim dorobkiem artystycznym i wspaniałymi dokonaniem, który po raz kolejny dał dowód na to, że jest prawdziwym ambasadorem polskiej kultury, że potrafi zachwycić i zadziwić Europę profesjonalizmem i autentycznością połączoną z młodzieńczą brawurą i spontanicznością.

Jadwiga Madej

## Srebrne medale dla par turniejowych z Zespołu Pieśni i Tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans”

W wilanowskim Centrum Kultury tancerze turniejowi ZPiT UR „Resovia Saltans” mieli zaszczyt reprezentować Uniwersytet Rzeszowski w Królewskim Turnieju Tańców Polskich w dniach 11-12 maja 2013 r. Byli oni również jedynymi przedstawicielami województwa podkarpackiego. W zawodach wzięło udział 160 tancerzy z 27 zespołów tańca ludowego z całej Polski. Rywalizacje odbywały się w siedmiu kategoriach wiekowych. Zawodnicy prezentowali najpiękniejsze tańce polskie: krakowiaka, oberka, kujawiaka i mazura w formie towarzyskiej. Wszystkie pary taneczne z „Resovii Saltans” zakwalifikowały się do rundy finałowej, pokonując tancerzy z wielu innych zespołów akademickich i młodzieżowych z całego kraju. Srebrny medal w kategorii IV B zdobyli **Patryk Stec** z partnerką **Joanną Nowińską**, brązowy medal wywalczyli **Filip Bazan** z **Dominiką Kwoką**. W kategorii V B srebro zdobyli **Tomasz Rusin** i **Natalia Ptak**. Piąte miejsce przypadło **Michałowi Rusinowi** i **Marcie Krawiec**. Tegoroczni debiutanci: **Mateusz Kozak** i **Dominika Kuta** wywalczyli szóste miejsce finałowe. Sędziowie oceniający pary konkursowe zwracali uwagę przede wszystkim na muzykalność tancerzy, odpowiedni styl i charakter wykonania poszczególnych tańców, prawidłową technikę taneczną, ogólny wyraz artystyczny pary, a także trafny dobór repertuaru dla poszczególnych kategorii wiekowych. Występom tancerzy towarzyszyły wielkie emocje, a mimo dużej rywalizacji panowała zarówno na scenie, jak i poza nią, niezwykle serdeczna i koleżeńska atmosfera. Po odniesionych sukcesach resoviackie pary wróciły zadowolone i bardzo zmotywowane do dalszej ciężkiej pracy na parkiecie przed kolejnymi turniejami ogólnopolskimi. Najbliższy konkurs odbędzie się już na początku czerwca w Dobczycach k. Krakowa.

Turnieje Tańców Polskich w formie towarzyskiej posiadają dwudziestoletnią tradycję. Organizowane są w różnych regionach kraju pod honorowym patronatem i nadzorem Polskiej Sekcji Międzynarodowej Rady Stowarzyszeń Folklorystycznych Festiwalu i Sztuki Ludowej (CIOFF). Do najbardziej znanych należą Turnieje Tańców Polskich: „O Muszlę Bałtyku” w Malborku, „O Pierścień Księżnej Izabeli” w Puławach, „O Podlaską Szyszkę”

w Siemiatyczach, „O Złote Pióro Księcia Michała Kleofasa Ogińskiego” w Sokołowie Pdl., Międzynarodowy Turniej Tańców Polskich „O szablę Kmicica” w Drohiczyźnie. W czasie zawodów pary turniejowe prezentują swoje umiejętności taneczne, wykonując cztery polskie tańce narodowe: krakowiaka, oberka, kujawiaka i mazura. Początkowo tańce te tańczyła tylko ludność wiejska. Ponieważ były one bardzo atrakcyjne, stały się z biegiem czasu popularne w całym kraju, zyskując miano polskich tańców narodowych. Tańczyły je różne warstwy społeczne na czele z dworem królewskim i arystokracją. Najstarszymi tańcami narodowymi są krakowiak i polonez, rozpowszechnione już w XV i XVI wieku. Nieco młodszym tańcem jest mazur szlachecki tańczony przez szlachtę polską od XVIII wieku. Najmłodszymi tańcami narodowymi są oberek i kujawiak; sławę swą zdobyły dopiero końcem



*Pary turniejowe ZPiT UR „Resovia Saltans” po turnieju Tańców Polskich w Wilanowie. Od lewej: Tomasz Rusin i Natalia Ptak, Filip Bazan i Dominika Kwoka, Marta Krawiec i Michał Rusin, Joanna Nowińska i Patryk Stec, Dominika Kuta i Mateusz Kozak*

XIX stulecia. Dużą popularnością cieszyły się tańce narodowe w dwudziestoleciu międzywojennym, kiedy to wykonywane były na wielu balach arystokratycznych, mieszczańskich i publicznych.

Turnieje Tańców Polskich w formie towarzyskiej organizowane są, by wypełnić ogromną lukę, jaka powstała w pielęgnowaniu polskich tradycji i zwyczajów tanecznych pod koniec XX wieku. W zjednoczonej Europie, w czasach dominacji kultury zachodniej w naszym kraju organizatorzy imprez tego formatu stawiają sobie za cel upowszechnianie tańców polskich wśród społeczeństwa polskiego, rozbudzenie ambicji i potrzeby ich tańczenia wśród młodzieży szkolnej i akademickiej, a także kształtowanie poczucia estetyki i wrażliwości młodych Polaków na muzykę i piękno ruchu tanecznego. Historyczne więzi polskich

tańców narodowych stanowią wyznacznik polskości – szczególnie współcześnie, w obliczu wielkich przemian społeczno-politycznych w Europie. Popularność organizowanych turniejów, duża liczba ich uczestników oraz zaangażowanie młodzieży dowodzą, że Turnieje Tańców Polskich są doskonałym sposobem spędzania wolnego czasu, świetną formą zabawy, a zarazem skuteczną metodą propagowania tradycji polskiej kultury tanecznej i ochroną dziedzictwa kulturowego kraju.

Gratulujemy wszystkim parom turniejowym z ZPiT UR „Resovii Saltans” i życzymy dalszych sukcesów tanecznych w kolejnych Turniejach Tańców Polskich w formie towarzyskiej!

Tancerze trenują pod kierunkiem instruktora-choreografa dr **Jadwigi Madej**, pracownika naukowego UR.

Dominika Harasymowicz, Kinga Fijołek, Małgorzata Gromala

## Pedagodzy o sporcie u przedszkolaków

13 maja 2013r. dla dzieci z Przedszkola Publicznego nr 32 w Rzeszowie był dniem wyjątkowym. W tym dniu nie było zajęć obowiązkowych, ponieważ zorganizowano imprezy w ramach Dnia Sportu. Spotkanie zainicjowały studentki III roku pedagogiki wraz z opiekunem mgr. **Miłoszem Szczudło** – pracownikiem Centrum Sportu i Rekreacji. Celem przedsięwzięcia było zachęcenie dzieci do aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu. Studentki przygotowały wiele ciekawych gier i zabaw, które rozwijają sprawność ruchową najmłodszych dzieci. Były m.in. wyścigi, konkurencje drużynowe, tańce integracyjne, podchody, skoki oraz tory przeszkód. Imprezę zorganizowano na placu zabaw znajdującym się na terenie przedszkola, a wszystko odbywało się w zaplanowanej kolejności z pomocą głównych koordynatorek spotkania: **Katarzyny Lichoty**, **Dominiki Harasymowicz** oraz **Pauliny Sochy**, a także opiekunek z przedszkola. Gry i zabawy były dostosowane do wieku i możliwości ruchowych dzieci, dlatego wszystkie zostały włączone do zabawy. Każda z grup wiekowych mogła skorzystać ze stanowisk oferujących różnorodne zajęcia. Dodatkową atrakcją była nauka malowania twarzy kredkami. Każde dziecko otrzymało pamiątkowy dyplom i słodki upominek za udział w Dniu Sportu. Ponadto przedszkolaki, które wykazały się największą sprawnością fizyczną, otrzymały medale i dyplomy za zajęcie wysokich miejsc we współzawodnictwie.

Foto: M. Szczudło



Angelika Wołoszyn  
Jolanta Miedziuch  
Jarosław Herbert

# Studenci i absolwenci UR na bieszczadzkich szlakach

12-14 kwietnia br. odbył się Bieszczadzki Rajd Studencki, zorganizowany przez Studenckie Koło Naukowe „Podróżników” z Wydziału Wychowania Fizycznego oraz Sekcję Miłośników Podróży „Globtroter” AZS UR.

Z Rzeszowa w Bieszczady wyruszyły 34 osoby. Celem była miejscowość Lutowiska, skąd grupą (pod przewodnictwem opiekuna dra **Jarosława Herberta**) udaliśmy się zielonym szlakiem w kierunku Chatki Socjologa (schronisko z bardzo sympatycznym gospodarzem, który tym razem udostępnił nam obiekt). Po krótkim odpoczynku ruszyliśmy niebieskim szlakiem w deszczu i śniegu (miejscami o głębokości około jednego metra), w kierunku Pszczelin, gdzie przewidziano nocleg. Byliśmy gośćmi naszej koleżanki **Eweliny Konopki** (studentki II roku, kierunek turystyka i rekreacja). Po całodziennym wędrowaniu byliśmy kompletnie przemoknięci – dlatego każdy kawałek kaloryfera był „na wagę złota”.

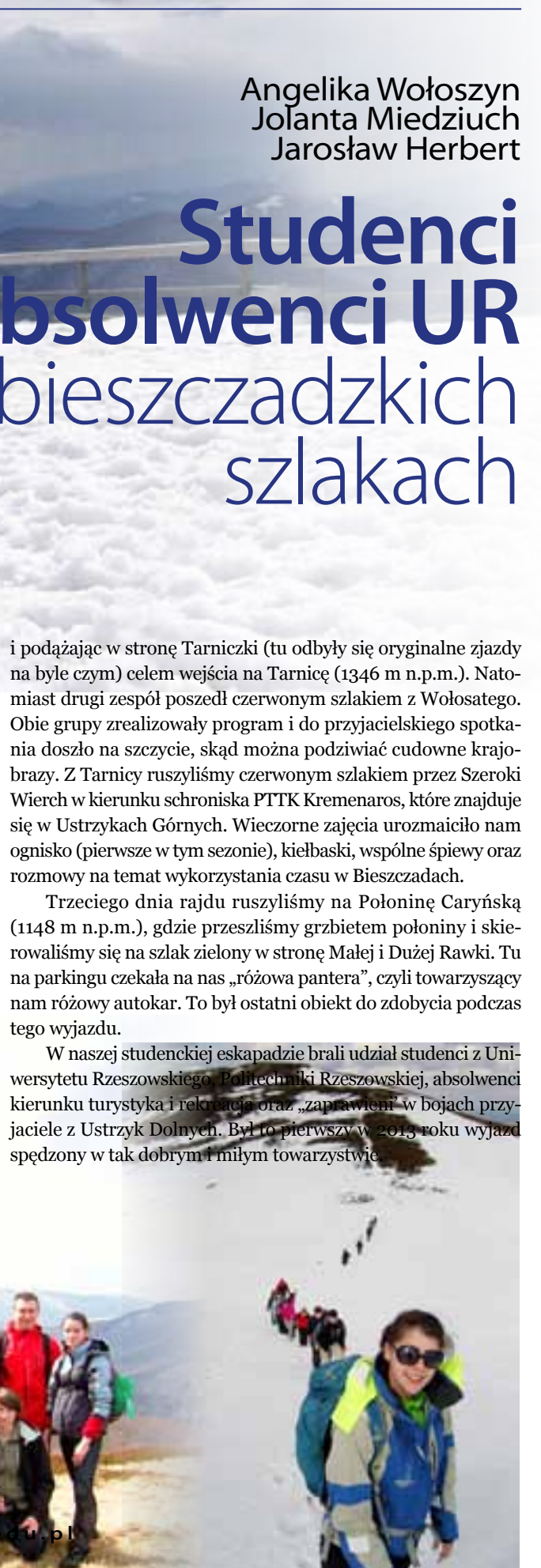
Wieczór został urozmaicony wspólnym śpiewaniem (gitara prowadząca oraz profesjonalny śpiew w wykonaniu **Kuby Januszczaka** – studenta Politechniki Rzeszowskiej, który w ostatnim programie X Factor zajął wysokie miejsce).

Po śniadaniu, następnego dnia, ruszyliśmy na Tarnicę (najwyższy szczyt woj. podkarpackiego). Grupa została podzielona na dwa zespoły. Jedni udali się dłuższą trasą, wyruszając z Wielek przez Bukowe Berdo, następnie zdobywając Krzemień (1335 m n.p.m.) skierowali się w stronę Przełęczy Goprowskiej

i podążając w stronę Tarniczki (tu odbyły się oryginalne zjazdy na byle czym) celem wejścia na Tarnicę (1346 m n.p.m.). Natomiast drugi zespół poszedł czerwonym szlakiem z Wołosatego. Obie grupy zrealizowały program i do przyjacielskiego spotkania doszło na szczycie, skąd można podziwiać cudowne krajobrazy. Z Tarnicy ruszyliśmy czerwonym szlakiem przez Szeroki Wierch w kierunku schroniska PTTK Kremenaros, które znajduje się w Ustrzykach Górnych. Wieczorne zajęcia urozmaiciło nam ognisko (pierwsze w tym sezonie), kielbaski, wspólne śpiewy oraz rozmowy na temat wykorzystania czasu w Bieszczadach.

Trzeciego dnia rajdu ruszyliśmy na Połoninę Caryńską (1148 m n.p.m.), gdzie przeszliśmy grzbietem połoniny i skierowaliśmy się na szlak zielony w stronę Małej i Dużej Rawki. Tu na parking czekała na nas „różowa pantera”, czyli towarzyszący nam różowy autokar. To był ostatni obiekt do zdobycia podczas tego wyjazdu.

W naszej studenckiej eskapadzie brali udział studenci z Uniwersytetu Rzeszowskiego, Politechniki Rzeszowskiej, absolwenci kierunku turystyka i rekreacja oraz „zaprawieni” w bojach przyjaciele z Ustrzyk Dolnych. Był to pierwszy w 2013 roku wyjazd spędzony w tak dobrym i miłym towarzystwie.



**W**Jeleniej Górze w dniach 10-12 maja 2013 r. odbyły się Akademickie Mistrzostwa Polski MTB w kolarstwie górskim, w których z powodzeniem startowała reprezentacja kobiet i mężczyzn Uniwersytetu Rzeszowskiego. W mistrzostwach wzięło udział 69 studentek i 177 studentów reprezentujących 40 uczelni z całej Polski.

Zawodnicy ścigali się na bardzo trudnej technicznie trasie, Trophy Maja Włoszczowska MTB Race, na wzgórzu Paulinum koło Jeleniej Góry. W przyszłym roku, na tej samej trasie, studenci z całego świata będą walczyli o tytuły akademickich mistrzów świata 2014. Organizatorem tegorocznych Akademickich Mistrzostw Polski w kolarstwie górskim był Klub Uczelniany AZS Politechniki Wrocławskiej ZOD Jelenia Góra.

Uniwersytet Rzeszowski reprezentowały: Ewelina Szybiak, Katarzyna Wilkos, Urszula Bogacz, Joanna Kłosowicz. W drużynie mężczyzn byli: Michał Ziulek, Sławomir Dziwisz, Piotr Wróblewski, Damian Wojtowicz oraz Bartłomiej Jachimowski. Opiekunem

sekcji kolarstwa górskiego jest mgr **Filip Peliszko**, zastępca kierownika ds. sportu i rekreacji w Centrum Sportu i Rekreacji UR.

W mistrzostwach indywidualne zwycięstwa odnieśli kolarze z Wszechnicy Świętokrzyskiej - Katarzyna Solus-Miśkowicz i Marek Konwa, reprezentant Polski na Igrzyskach Olimpijskich w Londynie. W rywalizacji drużynowej wygrała Politechnika Wroclawska wśród mężczyzn (UR VII miejsce w stawce 35 uczelni) i Uniwersytet Rzeszowski wśród kobiet (wystartowało 18 uczelni). Niekwestionowaną liderką mistrzostw została **Ewelina Szybiak** z Uniwersytetu Rzeszowskiego jeżdżąca na co dzień w klubie CWKS Resovia. Ewelina zdobyła złote medale w klasyfikacji uniwersytetów w jeździe na czas i ze startu wspólnego, brązowy medal w klasyfikacji generalnej ze startu wspólnego i dokładając do tego złoto w drużynie, wywalczyła w sumie 5 krążków, w tym cztery z najcenniejszego kruszcu. Ewelinę dzielnie wspomagały w drużynie, **Katarzyna Wilkos**, **Urszula Bogacz** i **Joanna Kłosowicz**. Na słowa uznania zasłużyła również drużyna męska, zdobywając 7. miejsce w klasyfikacji generalnej i srebrny medal w pionie uniwersytetów.

Filip Peliszko

## 8 medali kolarzy górskich Uniwersytetu Rzeszowskiego w Akademickich Mistrzostwach Polski w Jeleniej Górze



### Wyniki wyścigu głównego kobiet:

1. Katarzyna Solus-Miśkowicz (Wszechnica Świętokrzyska) 1:19:50
2. Marta Turoboś (Wszechnica Świętokrzyska) 2:33
3. **Ewelina Szybiak** (Uniwersytet Rzeszowski) 9:29
4. Aleksandra Dubiel (AGH w Krakowie) 10:18
5. Weronika Rybarczyk (Uniwersytet Przyrodniczy) 11:10
6. Izabela Kłosowska (Uniwersytet Medyczny w Białymstoku) 14:27
7. Monika Brzeźna (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu) 15:12
8. **Katarzyna Wilkos** (Uniwersytet Rzeszowski) 15:57
9. Anna Plichta (AWF w Krakowie) 19:02
10. Debora Jaworska (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie) 24:35

### Klasyfikacja drużynowa kobiet (uniwersytety):

1. **Uniwersytet Rzeszowski**,
2. UAM w Poznaniu,
3. Uniwersytet Warszawski,
4. Uniwersytet Jagielloński,
5. Uniwersytet Szczeciński,
6. UMCS Lublin.

### Klasyfikacja drużynowa mężczyzn (uniwersytety):

1. UWM Olsztyn,
2. **Uniwersytet Rzeszowski**,
3. UAM Poznań,
4. UMCS Lublin,
5. Uniwersytet Szczeciński,
6. Uniwersytet Warszawski,
7. Uniwersytet Jagielloński,
8. Uniwersytet Śląski,

# Spis treści

Prezydent Bronisław Komorowski z wizytą w Uniwersytecie Rzeszowskim.....	1
Z obrad Senatu.....	5
Kronika Rektorska.....	6
Mały Uniwersytet Rzeszowski.....	11
Wydział Ekonomii w procesie budowy zaufania publicznego.....	13
I Podkarpacki Festiwal Studencki „Kulturalia”.....	15
Artysta niepokorny.....	17
Tadeusz Nuckowski.....	24
Profesura na Wydziale Filologicznym.....	30
Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.....	33
Habilitacja na Wydziale Filologicznym.....	35
Habilitacja na Wydziale Biologiczno-Rolniczym.....	38
Taki był VI Tydzień Polonistów.....	40
Spotkanie z Mistrzem Olimpijskim Rafałem Wilkiem.....	42
Dwie nowe książki o historii Rosji.....	43
Książki na Stadionie Narodowym.....	44
Wyróżnienie dla Wydawnictwa Uniwersytetu Rzeszowskiego.....	45
W dniu książki zorganizowano kiermasz antykwaryczny.....	45
W kregu polskich czasopismporozbiorowych – rzecz o książkach Piotra Zbikowskiego.....	46
Piękno nanoświata.....	48
The 3Rd Rzeszow an Glistentag: The Subcarpathian Studies In English Language, Literature And Culture.....	49
Jak w praktyce realizowana jest idea asystentury rodzinnej?.....	50
Jak prawo Unii Europejskiej oddziałuje na prawo krajowe.....	52
Czy administracja publiczna może być niewładcza?.....	55
II Naukowa Podkarpacka Konferencja Prawa Pracy „Uczciwy pracodawca – oddany pracownik”.....	56
Symposium na temat reformy systemu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w placówkach oświatowych.....	57
Siła 21. chromosomu – siła miłości.....	59
Studenci debatowali na temat rozwoju gospodarczego.....	61
XX lat stowarzyszenia I dokan Polska.....	62
Jubileuszowe sympozjum w Rzeszowie.....	62
Dyskusja studentów o trendach w turystyce.....	64
Studentka z Pozawydziałowego Zamiejskiego Instytutu Biotechnologii Stosowanej i Nauk Podstawowych nagrodzona przez premiera RP.....	66
Nagrody Prezesa Rady Ministrów oraz nagrody w konkursie „Generacja Przyszłości” rozdane.....	67
Powstał zespół ekspercki ds. problemów regionalnego rynku pracy.....	68
IX Uniwersyteckie Targi Pracy.....	69
Dostrzec w drugim człowieku oblicze Chrystusa.....	70
Archiwum Józefa Wittlina.....	71
Dziesięciolecie „Desuetudo”, gazety studentów Wydziału Prawa i Administracji UR.....	73
Wizyta studyjna na uniwersytecie w Toronto.....	75
Chęć zdobycia bezcennych penitencjarnych doświadczeń zawiodła nas aż na drugi koniec Polski.....	78
Tradycji stało się zadość!.....	79
Islandzkie impreze z erasmusowego wyjazdu.....	80
Studenci ekonomii realizują projekt we współpracy z uniwersytetem w Timisoarze.....	82
Najwyższy szczyt Malty zdobyty!.....	83
Studenci kierunku architekturą krajobrazu projektowali „bezludną wyspę”.....	84
Gry biznesowe nauką przez praktykę.....	85
Kapele serc – wspólny koncert zespołów z Uniwersytetu i Politechniki.....	86
Koncert „Resovii Saltans” w krasicyńskim zamku.....	87
Srebrne medale dla par turniejowych z zespołu pieśni i tańca Uniwersytetu Rzeszowskiego „Resovia Saltans”.....	88
Pedagogzy o sporcie u przedszkolaków.....	89
Studenci i absolwenci UR na bieszczadzskich szlakach.....	90
8 medali kolarzy górskich Uniwersytetu Rzeszowskiego w akademickich mistrzostwach Polski w Jeleniej Górze.....	91
O zdrowiu w galerii handlowej.....	92

## O zdrowiu w galerii handlowej

W marcu (16-17) Instytut Pielęgniarstwa i Nauk o Zdrowiu (Wydział Medyczny Uniwersytetu Rzeszowskiego) był organizatorem (w Galerii Rzeszów) akcji społecznej **Festiwal Zdrowia w Sercu Miasta**. Celem tej inicjatywy było zwrócenie uwagi społeczeństwa na zdrowie i edukację społeczną z zakresu profilaktyki zdrowia oraz zdrowego trybu życia. W trakcie dwóch dni przechodzący do galerii mieli okazję nieodpłatnie sprawdzić niektóre parametry stanu swojego zdrowia. Uczyniło to ponad trzy tysiące osób. Dokonano 1727 pomiarów i udzielono 1473 porady medyczne. Zainteresowanym przekazano 2000 ulotek promujących zdrowy styl życia. Przeznaczony dla najmłodszych „Szpital Pluszowego Misia” odwiedziło prawie 100 pacjentów. Akcja władz Instytutu i studentów spotkała się z bardzo serdecznym przyjęciem odwiedzających rzeszowskie centrum handlowe. W Galerii Rzeszów były ustawione stoiska pomiarowe i namiot do badań, gdzie po uzyskaniu przez pacjenta wyników odbywała się rozmowa na temat nadciśnienia tętniczego, cukrzycy (typu 1





i typu 2), otyłości i nadwagi, chorób układu oddechowego, raka szyjki macicy i raka piersi. Można było skorzystać z bezpłatnych porad medycznych u lekarzy specjalistów: internisty, diabetologa, ginekologa i pediatry, a także poddać się kilku badaniom profilaktycznym: mierzeniu ciśnienia, poziomowi glukozy we krwi, zawartości CO w wydychanym powietrzu. W rozmowie można było uzyskać diagnozę na temat chorób układu naczyniowo-sercowego, a także dowiedzieć się o zasadach zdrowego stylu życia.

Specjalnie dla najmłodszych uczestników Festiwalu w Sercu Miasta powstał „Szpital Pluszowego Misia”, gdzie pod opieką dietetyczek i pracowników medycznych, poprzez zabawę i konkursy plastyczne dzieci poznawały elementy zdrowego stylu życia. Jednocześnie w ramach akcji prowadzone były warsztaty z podstaw pierwszej pomocy i pokaz ratownictwa medycznego. Jak zwykle dużym zainteresowaniem cieszyły się konkursy dotyczące zdrowia.



Do rekreacji ruchowej zachęcali członkowie Klubu Chińskich Sztuk Walki „Nan Bei - Tygrys” i jego wielokrotni medaliści Mistrzostw Polski Wushu, reprezentanci Polski powołani na Mistrzostwa Świata Wushu Tradycyjnego do Chin, skąd w listopadzie 2012 roku przywieźli 8 medali. Rzeszowianie mieli również okazję podziwiać utalentowanych zawodników Towarzystwa Gimnastycznego „SOKÓŁ” w Rzeszowie i zwycięzców programu „Mam Talent”.

*Foto. E. Wójcikiewicz*

Wydaje Uniwersytet Rzeszowski za zgodą Rektora. Autorzy tekstów i współpracownicy nie otrzymują honorariów za publikację. Zastrzegamy sobie prawo skracania, adiustacji tekstów i zmiany tytułów. Nie odpowiadamy za treść reklam. Wszelkie prawa zastrzeżone. ISSN 1642-6797

**Druk:** MITEL, tel. 17 852 13 62

**Adres Redakcji:** 35-959 Rzeszów, ul. prof. S. Pigoń 8, tel. 17 872 14 14, gazetaur@ur.edu.pl

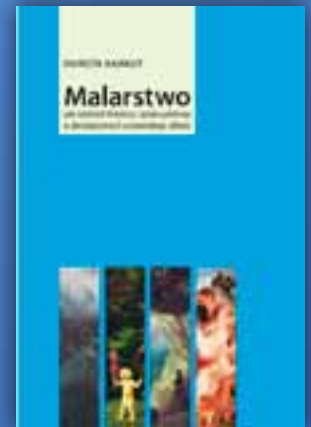
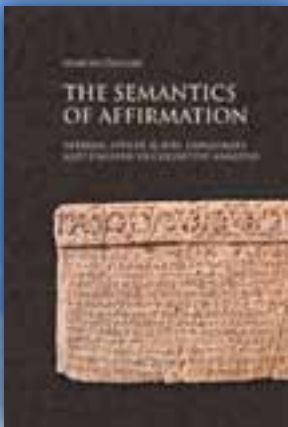
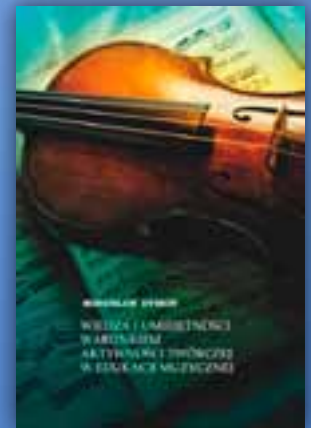
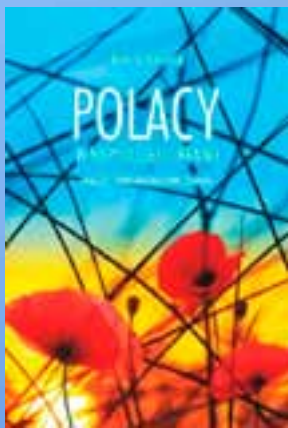
**Redakcja:** inż. Ludwik Borowiec

**Foto:** Elżbieta Wójcikiewicz, autorzy tekstów, archiwum

**Korekta:** mgr Anna Szydło

**nakład:** 1200 szt.

# Nowości WYDAWNICZE



Wydawnictwo UNIWERSYTETU RZESZOWSKIEGO

e-mail: [wydaw@univ.rzeszow.pl](mailto:wydaw@univ.rzeszow.pl)

<http://wydawnictwo.univ.rzeszow.pl>